RAPORT O STANIE
GMINY MSZANA DOLNA
ZA ROK 2020

Spis treści

Rozdział I 6

Finanse Gminy 6

Dochody 8

Podatki 11

Wymiar podatków 15

Kontrole podatkowe 17

ULGI PODATKOWE 17

Wydatki 18

Rozdział II 26

Urząd Gminy 26

Rozdział III 28

Organy Gminy 28

Rozdział IV 31

Bezpieczeństwo publiczne 31

Ochotnicze straże pożarne 31

Rozdział V 39

Rynek pracy i działalność gospodarcza 39

Rozdział VI 41

Pomoc Społeczna 41

Rozdział VII 56

Polityka Gminy wobec problemów uzależnień 56

Polityka Gminy Mszana Dolna wobec alkoholu 57

Problemy Alkoholowe, Narkomania, Przemoc na terenie Gminy Mszana Dolna 62

Rozdział VIII 65

Edukacja 65

Struktura jednostek oświatowych w Gminie Mszana Dolna 66

Programy edukacyjne i dotacje celowe 69

Programy finansowe, stypendia i pomoc materialna dla uczniów 75
Wyniki egzaminów zewnętrznych 77
Pozostałe zadania z zakresu edukacji 80
Realizacja budżetu 81
Rozdział IX 86
Gminna Biblioteka Publiczna 86
Rozdział X 90
Promocja Gminy 90
Program opieki nad zabytkami: 100
Program współpracy z organizacjami pozarządowymi: 100
Rozdział XI 108
Inwestycje gminne, zagospodarowanie przestrzenne 108
Działania planistyczne: 108
Inwestycje w rozwój sieci kanalizacyjnej: 109
Stan dróg na terenie gminy 111
Wydatki poniesione na modernizacje i inwestycje drogowe 114
Inwestycje kubaturowe: 119
Rozdział XII 121
Ochron Środowiska, gospodarka komunalna 121
Gospodarka odpadami 121
Ochrona powietrza 124
Usuwanie wyrobów zawierających azbest 126
Gospodarka komunalna: 127

Wstęp:

Na podstawie art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym, Wójt Gminy Mszana Dolna przedstawia niniejszym raport o stanie gminy w roku 2020.

Szanowni Państwo, poniższy dokument przedstawia najważniejsze obszary działalności gminy w roku 2020. Podejmowane działania zmierzają do osiągnięcia celów gminy, zawartych w strategii rozwoju na lata 2017 – 2023. Rok 2020 upłynął w cieniu pandemii co odbiło się także na naszej gminie. Całe miesiące zmuszeni byliśmy do pracy zdalnej, która w specyfice pracy Urzędu nie mogła być tak efektywna jak praca w warunkach normalnych, gdzie możliwy jest kontakt bezpośredni z klientem, wyjazdy w teren, konsultacje społeczne itp. Wielu pracowników spędziło tygodnie opiekując się dziećmi kiedy szkoły były zamknięte, część musiała poddać się kwarantannie, wielu z nas też przeszło chorobę. Urząd cały czas był czynny jednak trudniej dostępny dla mieszkańców co z pewnością wpłynęło na wydłużenie procedur, terminowość załatwiania spraw i w konsekwencji jakość pracy. Utrudnione było prowadzenie inwestycji głównie przez utrudniony kontakt z instytucjami zewnętrznymi wydającymi niezbędne pozwolenia, uzgodnienia i opinie. Pomimo to sporo z naszych planów, także inwestycyjnych, udało się zrealizować z sukcesem. W tekście raportu znajdziecie Państwo szczegółowe informacje dotyczące prowadzonych działań w zakresie oświaty, inwestycji, ochrony środowiska, pomocy społecznej itp. Pokazujemy jak poszczególne działania odnoszą się do założeń i celów określonych w dokumentach strategicznych. .

Zachęcam Państwa do zapoznania się z opracowanym raportem a także do udziału w debacie o stanie gminy.

Realizacja Polityk, programów i strategii

W gminie Mszana Dolna w roku 2020 obowiązywały następujące dokumenty strategiczne:

1. Strategia Rozwoju Gminy na lata 2017 – 2023

oraz

2. Gminny Program Rewitalizacji na lata 2017 - 2023
3. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2016-2020
4. Gminny Program Ochrony Środowiska
5. Program Unieszkodliwiania Wyrobów Zwierających Azbest
6. Program ochrony zwierząt i zapobiegania bezdomności zwierząt na rok 2020
7. Program Opieki nad Zbytkami na lata 2017 - 2020

8. Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w roku 2020
9. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 - 2021
10. Program profilaktyki i Rozwiązywania problemów Alkoholowych na rok 2020
11. Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020
12. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021

W strategii Rozwoju Gminy określono w następujący sposób wizję, misję i cel nadrzędny gminy:

Wizja:

Gmina Mszana Dolna bogata w tradycje kulturowe i prężna gospodarczo, przyjazna dla swych mieszkańców i gości, chętnie odwiedzana przez turystów, znana z bogactwa rzemiosła, przyrody i ekologicznej żywności. Przyjazne miejsce dla wszystkich ceniących sobie spokój, zdrowie i czyste środowisko naturalne.

Misja strategiczna:

Wspieramy mieszkańców w realizacji ich pomysłów, wspólnie działamy na rzecz rozwoju gminy Mszana Dolna, dbamy o warunki dla tego rozwoju.

Cel nadrzędny: Rozwój społeczno-gospodarczy Gminy Mszana Dolna służący podnoszeniu jakości życia mieszkańców.

Strategia Rozwoju Gminy zakłada osiągnięcie celu nadrzędnego poprzez osiąganie celów strategicznych w czterech obszarach priorytetowych:

1. Turystyka:

Cel strategiczny: zrównoważony rozwój turystyki na terenie gminy Mszana Dolna z wykorzystaniem potencjałów środowisk naturalnego, społecznego i kulturowego.

Podjęte działania w roku 2020: wydawnictwa promocyjne, promocja w mediach lokalnych, współpraca z organizacjami pozarządowymi, współpraca z gminami ościennymi w ramach akcji „Odkryj Beskid Wyspowy", ze względu na sytuację pandemiczna nie zorganizowano zaplanowanych imprez o zasięgu ponadlokalnym. W ciągu całego roku prowadzone były działania mające na celu budowę i kreowanie Marki Gminy Mszana Dolna „Zagórzańskie Dziedziny".

II. Przedsiębiorczość

Cel strategiczny: Rozwój gospodarczy gminy Mszana Dolna z wykorzystaniem lokalnych uwarunkowań.

Podejmowane działania w roku 2020: szkolenia dla lokalnych twórców i rzemieślników, wydawnictwa promocyjne lokalną przedsiębiorczość, imprezy wystawiennicze z udziałem lokalnych przedsiębiorców, modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej (dróg gminnych i wewnętrznych, sieci kanalizacji sanitarnej, chodników dla pieszych itp.).

III. Edukacja, kultura, rekreacja i sport

Cel strategiczny: stały rozwój oferty edukacyjnej i czasu wolnego

Działania: tworzenie miejsc rekreacji na terenie gminy, współpraca z organizacjami pozarządowymi, podnoszenie standardów zasobów informatyczno-audiowizualnych w szkołach, organizacja zajęć pozalekcyjnych w szkołach, stałe doposażanie szkół w niezbędne pomoce dydaktyczne i sprzęt, budowa sali gimnastycznej, boiska sportowego, zapewnienie dostępu do szerokopasmowego internetu w szkołach

IV Bezpieczeństwo publiczne

Cel strategiczny: wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców i gości.

Podejmowane działania w roku 2020: świadczenie pomocy rodzinom w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, inwestycje sprzętowe dla straży pożarnej, podniesienie kwalifikacji straży pożarnej poprzez szkolenia, modernizacja dróg, budowa chodników dla pieszych i oświetlenia ulicznego, zimowe utrzymanie dróg, budowa kanalizacji sanitarnej, prowadzenie efektywnej gospodarki odpadami komunalnymi, usuwanie wyrobów zawierających azbest, prowadzenie monitoringu stanu powietrza, ograniczanie niskiej emisji poprzez wsparcie do wymiany źródeł ciepła, edukacja ekologiczna mieszkańców.

Szczegółowe dane dotyczące skali podejmowanych działań i nakładów finansowych umieszczone są w poszczególnych rozdziałach raportu.

Rozdział I

Finanse Gminy

Szczegółowe dane o realizacji budżetu Gminy Mszana Dolna przedstawione zostały w „Sprawozdaniu z wykonania budżetu za 2020 rok.” Podstawowe dane z wykonania budżetu Gminy Mszana Dolna kształtują się następująco:

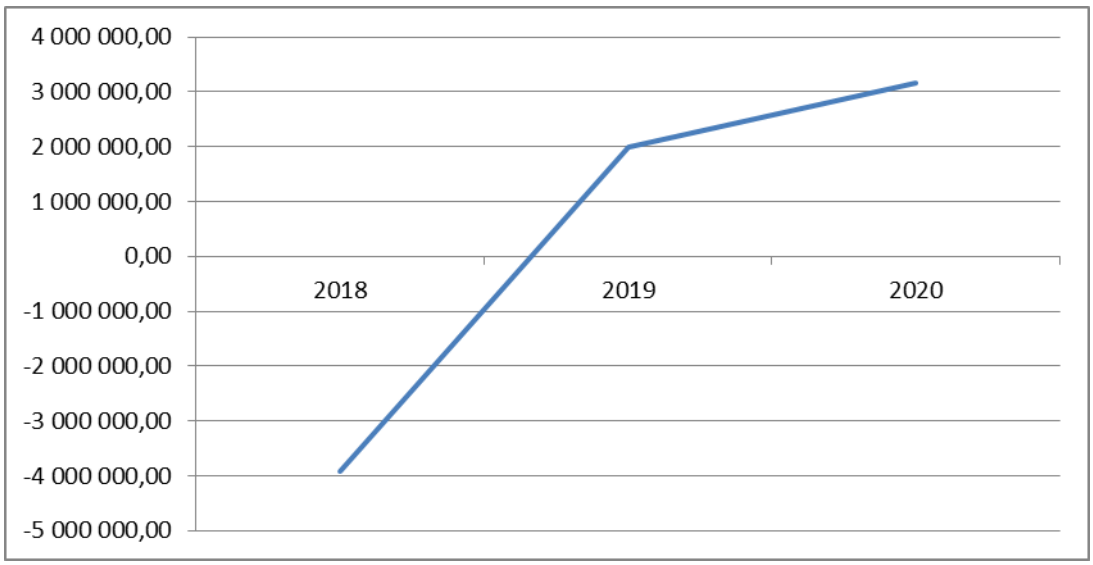
W ramach gospodarki finansowej gmina realizowała budżet przyjęty Uchwałą XVII/202/19 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 23 grudnia 2019 w sprawie budżetu Gminy Mszana Dolna na rok 2020. Uchwała ta na przestrzeni roku była zmieniana poprzez uchwały Rady Gminy Mszana Dolna i zarządzenia Wójta Gminy Mszana Dolna. Wynik budżetu za 2020 rok ukształtował się następująco:

Tab. 1 Wynik budżetu za 2020 rok

NAZWA	PLAN	WYKONANIE
DOCHODY	**103 410 641,15**	**95 786 674,67**
WYDATKI	**108 443 881,00**	**92 623 252,66**
Nadwyżka/deficyt	**- 5 033 239,85**	**3 163 422,01**
PRZYCHODY w tym:	**7 347 144,71**	**8 581 060,19**
- z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek	3 500 000,00	3 500 000,00
- wolne środki jako nadwyżka środków pieniężnych z lat ubiegłych	3 582 777,34	4 816 692,82
- spłaty udzielonej pożyczki	41 600,00	41 600,00
- niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 Ustawy o finansach publicznych	222 767,37	222 767,37
ROZCHODY w tym:	**2 313 904,86**	**2 304 049,86**
- spłaty kredytów i pożyczek	2 272 304,86	2 262 449,86
- udzielone pożyczki	41 600,00	41 600,00
FINANSOWANIE/przychody – rozchody/	**5 033 239,85**	**6 277 010,33**

Kształtowanie się wyniku budżetu za lata 2018 – 2020 przedstawiono na wykresie 1.

Wykres 1. Kształtowanie się wyniku budżetu za lata 2018 – 2020

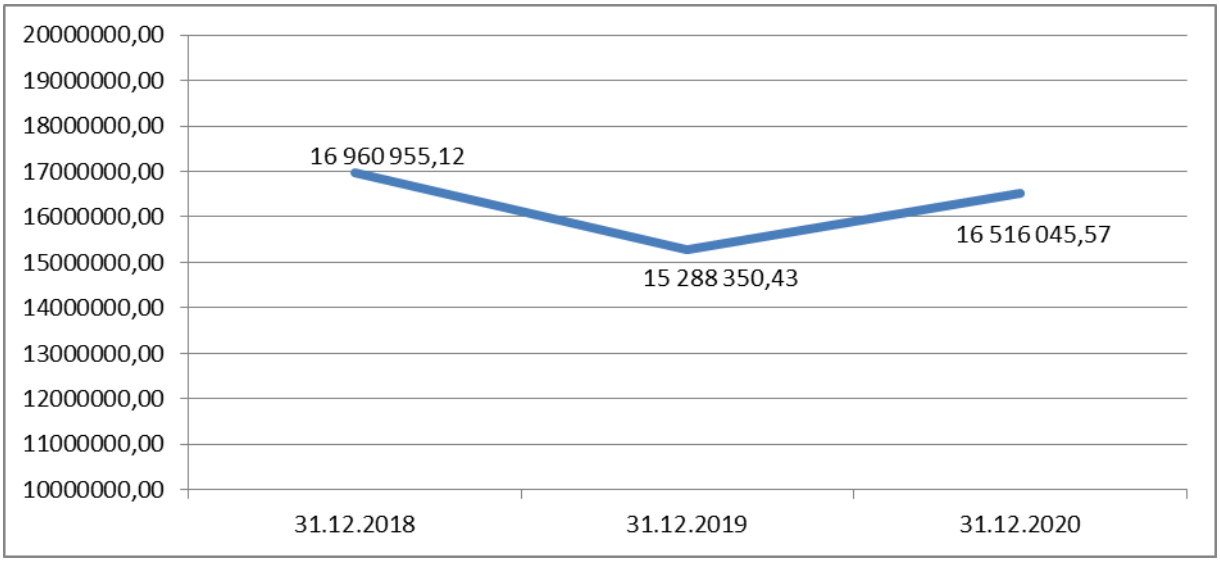

Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2020 r. wyniosły **16 516 045,57 zł.** Kształtowanie się zadłużenia w roku 2020 przedstawiono poniżej w tabeli, z kolei kształtowanie się zadłużenia w latach 2018-2020 zobrazowano na wykresie 2.

Tab. 2 Kształtowanie się zadłużenia w 2020 roku (stan na dzień 31.12.2020)

Zadłużenie na dzień 01.01.2020r	Kredyty /pożyczki zaciągnięte w 2020	Spłaty rat w okresie 01.01-31.12 2020r.	Umorzenia Pożyczek	Zadłużenie na dzień 31.12.2020
15.288.350,43	3 500 000,00	2 262 449,86	9 855,00	16 516 045,57

Wykres 2. Kształtowanie się zadłużenia w latach 2018-2020

Majątek netto (pomniejszony o odpisy umorzeniowe i aktualizacyjne) Gminy Mszana Dolna na dzień 31.12.2020 roku wynosił 146 497 793,67 zł i zmniejszył się w stosunku do roku poprzedniego o 180 278,78 zł, co spowodowane było głownie przekazaniem instalacji solarnych mieszkańcom oraz dokonaniem odpisów aktualizujących należności.

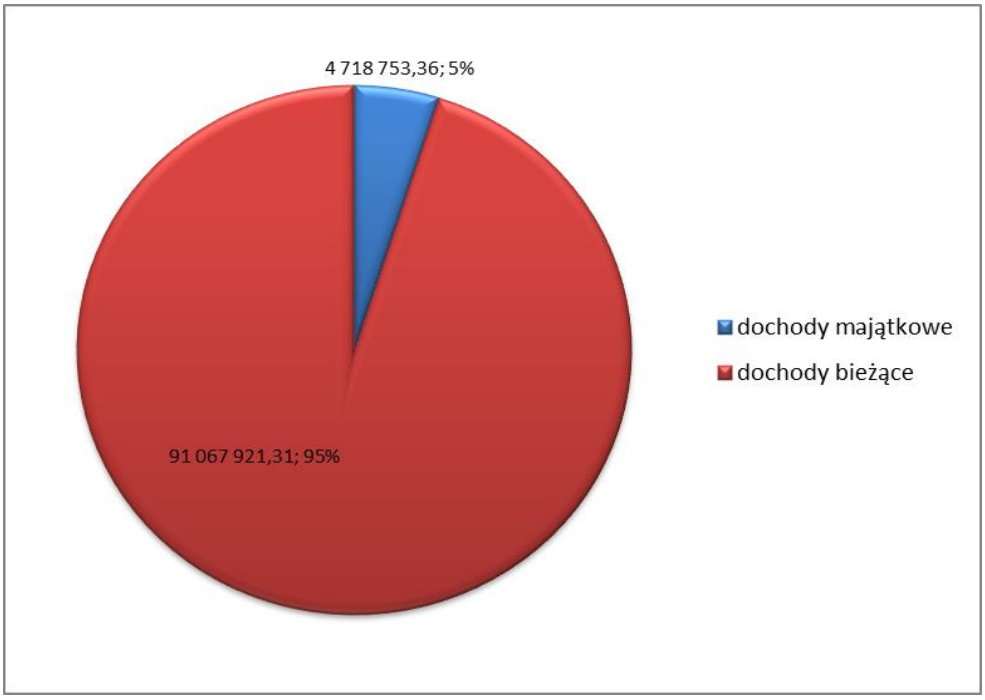
Tab. 3 Wartość netto majątku Gminy Mszana Dolna

Lp	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2019	Stan na dzień 31.12.2020	Zmiana wartości
1	Rzeczowy majątek trwały	136 721 073,13	134 316 615,34	-2 404 458,79
2	Długoterminowe aktywa finansowe	542 500,00	542 500,00	0
3	Inwestycje rozpoczęte	6 096 721,32	8 709 671,33	2 612 950,01
4	Majątek obrotowy	3 317 777,00	2 929 007,00	-388 770,00
	OGÓŁEM	**146 678 071,45**	**146 497 793,67**	**-180 278,78**

Dochody

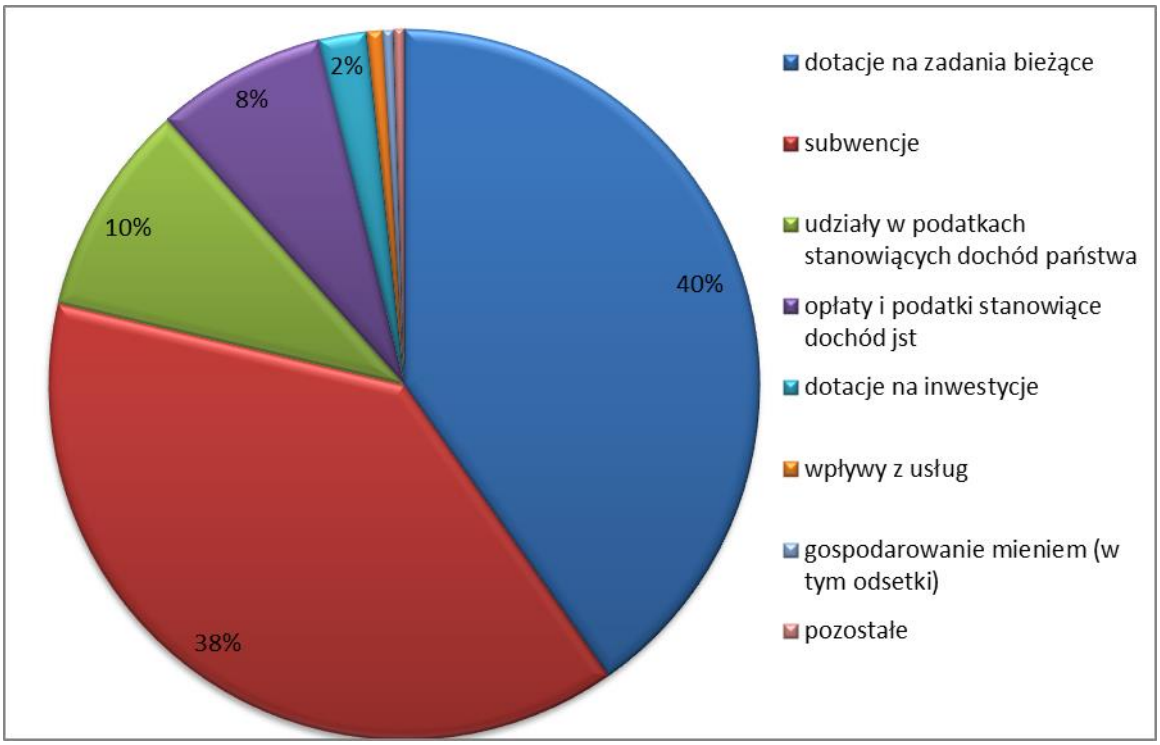
Dochody Gminy Mszana Dolna w roku 2020 wykonano na poziomie 95 786 674,67 zł (92,63% zakładanego planu), które najogólniej podzielić można na majątkowe oraz bieżące. Do dochodów majątkowych zaliczają się dochody z tytułu sprzedaży składników majątkowych oraz wszelkie dotacje i inne środki otrzymane na realizację zadań inwestycyjnych. Pozostałe dochody stanowią dochody bieżące. Podział dochodów Gminy Mszana Dolna zrealizowanych w 2020 roku zaprezentowano na wykresie 3 i 4.

Wykres 3. Dochody Gminy Mszana Dolna zrealizowane w 2020 roku

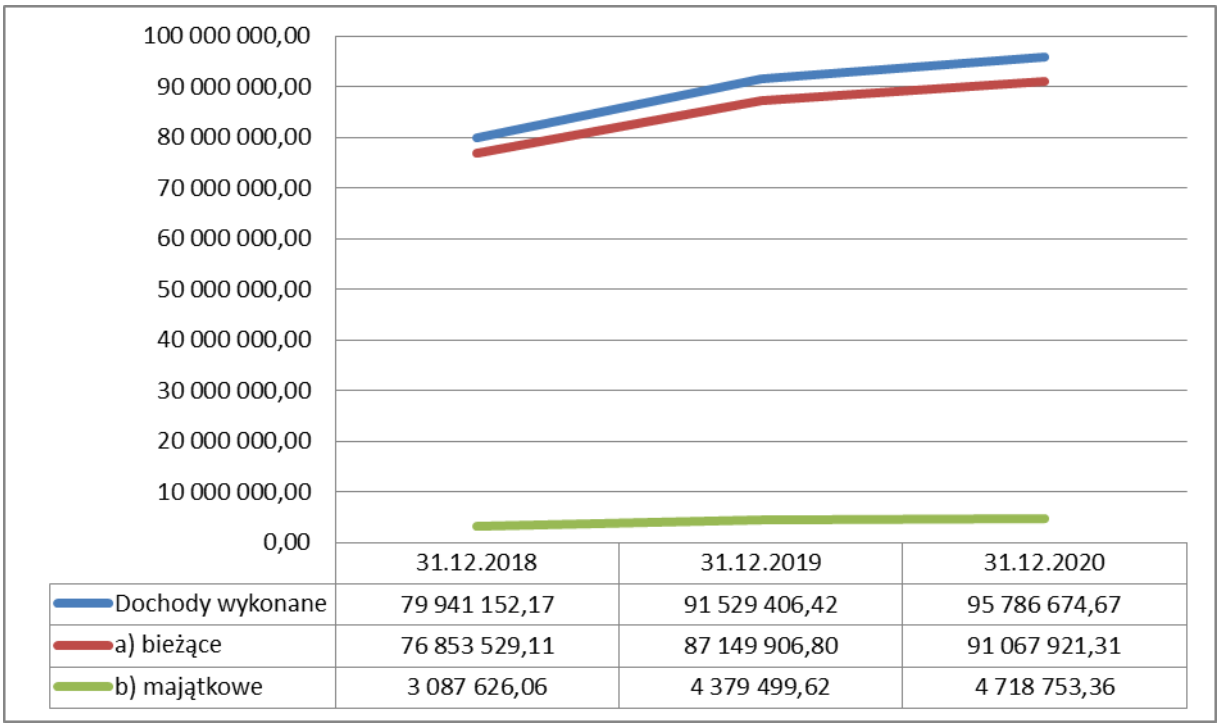
Największy udział w dochodach Gminy Mszana Dolna w 2020 roku stanowiły dotacje na zadania bieżące oraz subwencje, które łącznie stanowią 78%. Udział poszczególnych rodzajów dochodów przedstawiono na wykresie 4

Wykres 4. Dochody Gminy Mszana Dolna zrealizowane w 2020 roku

W okresie od 2018 do 2020 roku dochody ogółem Gminy Mszana Dolna wykazują tendencję rosnącą. Kształtowanie się dochodów w latach 2018 -2020 przedstawiono na wykresie 5.

Wykres 5. Dochody wykonane w latach 2018-2020

	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Dochody wykonane	79 941 152,17	91 529 406,42	95 786 674,67
a) bieżące	76 853 529,11	87 149 906,80	91 067 921,31
b) majątkowe	3 087 626,06	4 379 499,62	4 718 753,36

Należności wobec Gminy Mszana Dolna na dzień 31.12.2020 roku wyniosły **1 283 820,90 zł.**

Należności wymagalne ogółem wobec Gminy /których termin płatności upłynął przed 31 grudnia 2020 roku / wynoszą ogółem: **1 237 243,59 zł:**

1/ z tytułu wynajmu lokali	2 830,98
2/ z tytułu komisu gazetki „Nasza Gmina” wraz z odsetkami	40,52
3/ z tytułu mandatów	500,00
4/ z podatków, *w tym*:	410 124,85
- *podatek od nieruchomości*	*265 923,95*
- *podatek rolny*	*7 492,58*
- *podatek leśny*	*19 559,97*
- *podatek od środków transportowych*	*85 455,09*
- *podatek od spadków i darowizn*	*13 168,85*
- *podatek od czynności cywilno-prawnych*	*1 536,11*
- *podatek od działalności gospodarczej os.fiz.-karta podatkowa*	*16 988,30*
5/ z tytułu funduszu alimentacyjnego	604 540,34
6/ z tytułu świadczonych usług, odsetki, pozostałe	508,65
7/ z tytułu opłat za zagospodarowanie odpadami komunalnymi	130 723,68
8/ z tytułu opieki nad stadem	87 949,30
9/ pozostałe należności	25,27

Podatki

Uchwałą Rady Gminy Mszana Dolna ukształtowane zostały stawki podatków, które w większości przypadków były niższe niż maksymalne stawki podatku wynikające z ustawy. Stawki podatku obowiązujące w Gminie Mszana Dolna w 2020 roku wraz z maksymalnymi stawkami wynikającymi z ustawy zaprezentowano w poniższych tabelach.

Tab. 4. Stawki podatku od nieruchomości

L.p.	Przedmiot opodatkowania	STAWKI PODATKU w zł	Maksymalne stawki podatku (wynikające z ustawy)
Grunty:			
a)	związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	0,76	0,95
b)	znajdujące się pod wodami powierzchniowymi	4,80	4,80
c)	Pozostałe	0,16	0,50
d)	niezabudowane - objęte rewitalizacją	3,15	3,15
Budynki:			
a)	Mieszkalne	0,49	0,81
b)	związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	15,04	23,90
c)	Budynki związane z prowadzeniem dział. gospodarczej w zakresie obrotu mat. siewnym	11,18	11,18
d)	Budynki - świadczenia zdrowotne	4,33	4,87
e)	Wykorzystywane sezonowo - cele rekreacyjne	7,21	8,05
f)	Pozostałe	3,81	8,05

Tabela 5. Stawki podatku od środków transportowych – samochody ciężarowe poniżej 12 t, autobusy

L.p.	RODZAJ I DOPUSZCZALNA MASA CAŁKOWITA POJAZDU SAMOCHODOWEGO	STAWKI PODATKU w zł	Maksymalne stawki podatku
1.1	Samochód ciężarowy o DMC powyżej 3,5 tony do 5,5 tony włącznie	528,00	847,70
1.2	Samochód ciężarowy o DMC powyżej 5,5 tony do 9 ton włącznie	666,00	1 414,15
1.3	Samochód ciężarowy o DMC powyżej 9 ton i poniżej 12 ton	918,00	1 696,97
2.	Ciągnik siodłowy i balastowy o DMC zespołu pojazdów od 3,5 tony i poniżej 12 ton	1 377,00	1 979,77
3.	Przyczepa i naczepa o DMC zespołu pojazdów od 7 ton i poniżej 12 ton	803,00	1 696,97
4.1	Autobusy z liczbą miejsc do siedzenia (poza miejscem kierowcy) mniejszą niż 22	1 320,00	2 003,81
4.2	Autobusy z liczbą miejsc do siedzenia (poza miejscem kierowcy) równą i wyższą niż 22	1 927,00	2 533,36

Tabela 5a. Stawki podatku od środków transportowych – samochody ciężarowe powyżej 12 ton

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE Liczba osi i dopuszczalna masa całkowita (DMC)	STAWKI PODATKU w zł od 1 pojazdu					
		Stawki podatku		Maksymalne stawki		Minimalne stawki podatku	
		Zawieszenie osi pneumatyczne i uznane za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi	Zawieszenie osi pneumatyczne i uznane za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi	Zawieszenie osi pneumatyczne i uznane za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi
1.Samochód ciężarowy o 2 osiach o DMC:							
1.1	nie mniej niż 12 ton i mniej niż 13 ton	866,00	866,00	3 238,26	3 238,26	0,00	138,95
1.2	nie mniej niż 13 ton i mniej niż 14 ton	988,00	988,00	3 238,26	3 238,26	138,95	383,99
1.3	nie mniej niż 14 ton i mniej niż 15 ton	1 050,00	1 050,00	3 238,26	3 238,26	383,99	540,96
1.4	nie mniej niż 15 ton i więcej	1 339,00	1 558,00	3 238,26	3 238,26	540,96	1 224,18
2.Samochód ciężarowy o 3 osiach o DMC:							
2.1	nie mniej niż 12 ton i mniej niż 17 ton	1 112,00	1 112,00	3 238,26	3 238,26	138,95	241,69
2.2	nie mniej niż 17 ton i mniej niż 19 ton	1 174,00	1 174,00	3 238,26	3 238,26	241,69	495,77
2.3	nie mniej niż 19 ton i mniej niż 21 ton	1 234,00	1 234,00	3 238,26	3 238,26	495,77	643,73
2.4	nie mniej niż 21 ton i mniej niż 23 tony	1 296,00	1 296,00	3 238,26	3 238,26	643,73	991,52
2.5	nie mniej niż 23 tony i mniej niż 25 ton	1 686,00	1 953,00	3 238,26	3 238,26	991,52	1 541,49
2.6	nie mniej niż 25 ton i więcej	1 686,00	1 953,00	3 238,26	3 238,26	991,52	1 541,49
3.Samochód ciężarowy o 4 osiach i więcej o DMC:							
3.1	nie mniej niż 12 ton i mniej niż 25 ton	1 606,00	1 606,00	3 238,26	3 238,26	643,73	652,76
3.2	nie mniej niż 25 ton i mniej niż 27 ton	1 668,00	1 668,00	3 238,26	3 238,26	652,76	1 018,62
3.3	nie mniej niż 27 ton i mniej niż 29 ton	1 780,00	2 268,00	3 238,26	3 238,26	1 018,62	1 617,14
3.4	nie mniej niż 29 ton i mniej niż 31 ton	2 268,00	3 018,00	3 238,26	3 238,26	1 617,14	2 398,61
3.5	nie mniej niż 31 ton i więcej	2 268,00	3 018,00	3 238,26	3 238,26	1 617,14	2 398,61

Tabela 5b. Stawki podatku od środków transportowych – ciągniki siodłowe i balastowe, przyczepy i naczepy

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE Liczba osi i dopuszczalna masa całkowita zespołu pojazdów: ciągnik siodłowy + naczepa; ciągnik balastowy + przyczepa	STAWKI PODATKU w zł od 1 pojazdu					
		Stawki podatku		Maksymalne stawki podatku		Minimalne stawki podatku.	
		Zawieszenie osi pneumatyczne i uznane za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi	Zawieszenie osi pneumatyczne i uznane za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi	Zawieszenie osi pneumatyczne i uznane za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi
1. Ciągnik siodłowy lub balastowy o 2 osiach i DMC zespołu pojazdów: ciągnik siodłowy + naczepa, ciągnik balastowy + przyczepa							
1.1	nie mniej niż 12 ton i mniej niż 18 ton	1 458,00	1 458,00	2 502,96	2 502,96	0,00	37,29
1.2	nie mniej niż 18 ton i mniej niż 25 ton	1 484,00	1 484,00	2 502,96	2 502,96	259,78	469,81
1.3	nie mniej niż 25 ton i mniej niż 31 ton	1 508,00	1 508,00	2 502,96	2 502,96	547,73	898,94
1.4	powyżej 31 ton	1 755,00	2 334,00	2 502,96	2 502,96	1 381,13	1 894,94
2. Ciągnik siodłowy lub balastowy o 3 osiach i więcej i DMC zespołu pojazdów: ciągnik siodłowy + naczepa, ciągnik balastowy + przyczepa							
2.1	nie mniej niż 12 ton i do 40 ton włącznie	1 606,00	2 137,00	3 238,26	3 238,26	1 218,53	1 684,91
2.2	nie mniej niż 40 ton i więcej	2 137,00	3 018,00	3 238,26	3 238,26	1 684,91	2 492,33
1. Przyczepy i naczepy o jednej osi i DMC:							
1.1	nie mniej niż 12 ton i mniej niż 18 ton	926,00	926,00	1 979,77	1 979,77	0,00	24,89
1.2	nie mniej niż 18 ton i mniej niż 25 ton	964,00	964,00	1 979,77	1 979,77	173,93	312,84
1.3	nie mniej niż 25 ton	988,00	988,00	1 979,77	1 979,77	312,84	548,86
2. Przyczepy i naczepy o dwóch osiach i DMC:							
2.1	nie mniej niż 12 ton i mniej niż 28 ton	1 012,00	1 012,00	1 979,77	1 979,77	205,57	302,69
2.2	nie mniej niż 28 ton i mniej niż 33 tony	1 050,00	1 050,00	1 979,77	1 979,77	599,67	831,18
2.3	nie mniej niż 33 ton i mniej niż 38 tony	1 086,00	1 606,00	2 502,96	2 502,96	831,18	1 262,56
2.4	nie mniej niż 38 ton	1 420,00	2 100,00	2 502,96	2 502,96	1 123,66	1 662,33
3. Przyczepy i naczepy o trzech osiach i więcej i DMC:							
3.1	nie mniej niż 12 ton i mniej niż 38 ton	1 175,00	1 175,00	2 502,96	2 502,96	661,79	921,50
3.2	nie mniej niż 38 ton i powyżej	1 175,00	1 593,00	2 502,96	2 502,96	921,50	1 252,40

W skutek obniżenia górnych stawek podatków, zastosowania zwolnień w podatkach lokalnych, udzielenia umorzeń - do budżetu gminy nie wpłynął dochód w wysokości **3 631 351,95 zł ,** *z czego:*

1. z tytułu obniżenia górnych stawek podatków:	**2 186 626,82**
- podatek od nieruchomości osoby prawne:	783 649,82
- podatek od nieruchomości osoby fizyczne:	774 441,15
- podatek od środków transportowych osoby fizyczne:	628 535,85
2. z tytułu zastosowanych zwolnień	**1 361 769,53**
- podatek od nieruchomości osoby prawne :	1 346 917,83
- podatek od nieruchomości osoby fizyczne:	14 851,70
3. z tytułu umorzeń zaległości:	**75 382,60**
- podatek od czynności cywilno prawnych os. prawne:	500,00
- podatek od czynności cywilno prawnych os. fizyczne:	4 100,00
- podatek od nieruchomości osoby fizyczne:	8 676,97
- podatek od nieruchomości osoby prawne:	2 539,00
- podatek rolny osoby fizyczne:	18,77
- podatek leśny osoby fizyczne:	16,26
- podatek od środków transportowych os. fizyczne:	15 607,00
- podatek od spadków i darowizn	36 746,00
-opłata za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	4 477,60
- odsetki	2 701,00
4. z tytułu rozłożenia na raty:	**7 573,00**
- podatek od nieruchomości osoby fizyczne:	3 226,13
- podatek rolny osoby fizyczne:	161,27
- podatek leśny osoby fizyczne:	212,60
- podatek od spadków i darowizn:	2 773,00
- odsetki	1 200,00

Wymiar podatków

Tabela 6a. Podatki naliczane i pobierane od osób fizycznych – dane za 2020 rok

Rodzaj podatku	Ilość podatników	Wymiar (naliczenie podatku)	**Wpłaty podatku (zł)**	
			Nadpłaty (zł)	
			przelew	*gotówka*
podatek od nieruchomości	9 186	1 240 070,70	**1 188 199,73**	
			13 358,93	
			667 978,66	*520 221,07*
podatek rolny		145 243,90	**142 449,27**	
			5 020,01	
			43 423,51	*99 025,76*
podatek leśny		226 061,65	**212 208,21**	
			6 012,32	
			56 919,65	*155 288,56*
podatek od środków transp.	204	771 406,60	**690 805,51**	
			4 854,00	
			497 704,51	*193 101,00*

Tabela 6b. Podatki naliczane i pobierane od osób prawnych – dane za 2020 rok

Rodzaj podatku	Ilość podatników	Wymiar (naliczenie podatku)	**Wpłaty podatku (zł)**	
			Nadpłaty (zł)	
			przelew	*gotówka*
podatek od nieruchomości	63	1 455 093,30	**1 251 235,10**	
			262	
			1 241 501,10	*9 734,00*
podatek rolny	21	975,00	**926,00**	
			2	
			577,00	*349,00*
podatek leśny	18	61 626,72	**61 740,50**	
			113,78	
			60 888,50	*852,00*

Na dzień 31.12.2020 zaległości z tytułu podatku od nieruchomości, podatku rolnego i podatku leśnego wyniosły 440 199,59 zł. Zaległości powstały u 524 podatników. Podstawowe dane dotyczące zaległości i egzekucji w 2020 roku zaprezentowano w tabeli 7.

W porównaniu do roku poprzedniego stan zaległości ogółem nieznacznie zmalał. Porównanie danych z roku 2019 oraz 2020 przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 6. Stan zaległości ogółem z tytułu podatków lokalnych w latach 2019 i 2020

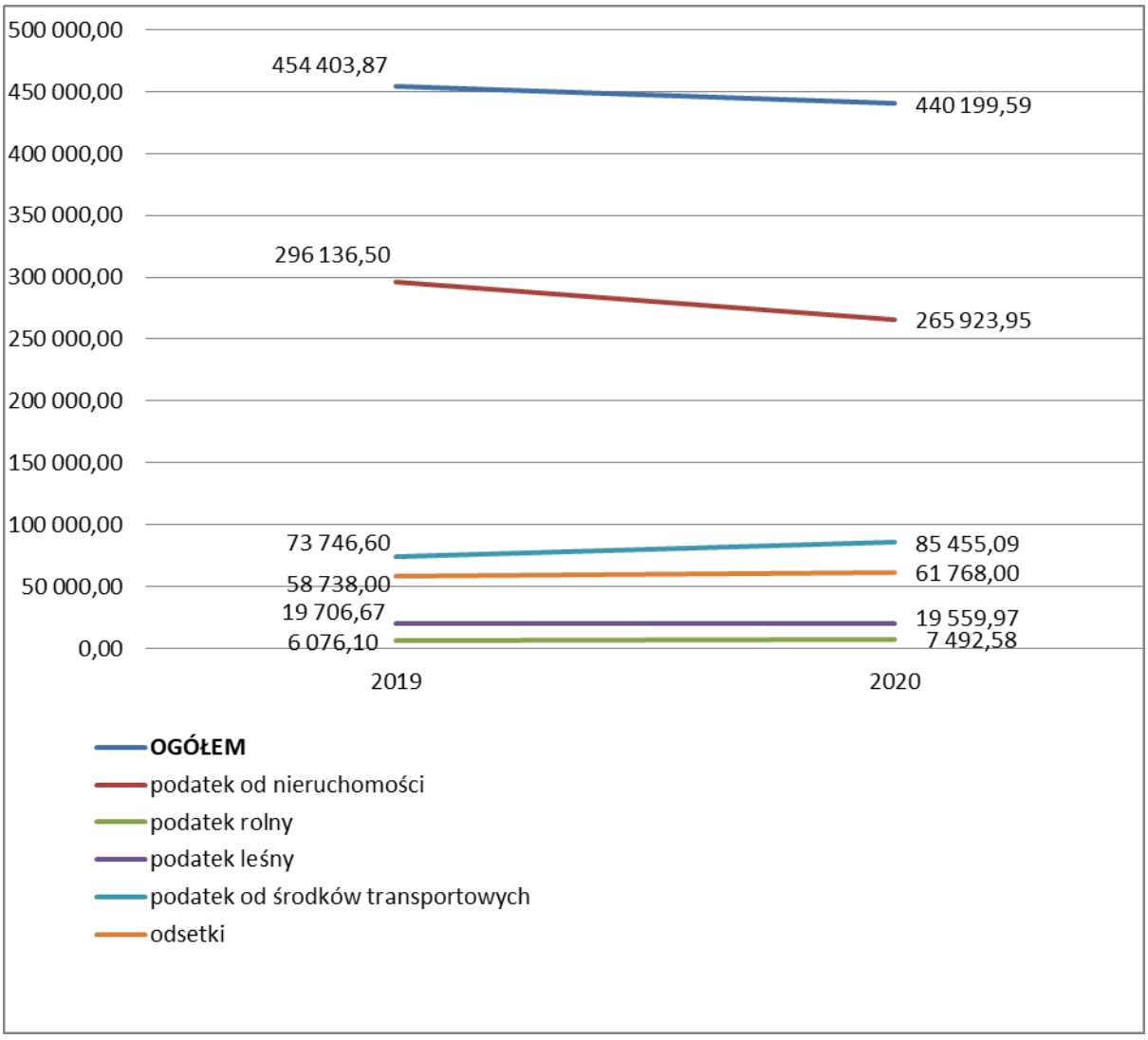

Tabela 7. Egzekucja należności z tytułu podatków w 2020 roku

		Ilość podatników	**Wysokość zaległości**	*Wysokość zaległości objętych hipoteką*	**Ilość wystawionych w 2020 roku upomnień (u), tytułów wykonawczych (t)**
Osoby fizyczne	*Podatek od nieruchomości*	486	61 803,75	*0*	1 030 up 55 tw
	Podatek rolny		7 441,58		
	Podatek leśny		19 559,97		
	Odsetki		7 339,00		
	RAZEM		**96 144,30**		
	Podatek od środków transportowych	33	85 455,09	*0*	87 up 21 tw
	Odsetki		12 612,00		
	RAZEM		**98 067,09**		
Osoby prawne	*Podatek od nieruchomości*	5	204 120,20	*107 172,50*	9 up 3 tw
	Podatek rolny		51,00		
	Podatek leśny		0,00		
	Odsetki		41 817,00		
	RAZEM		**245 988,20**		
RAZEM			**440 199,59**	**107 172,50**	**1 126 up 79 tw**

Kontrole podatkowe

W 2020 roku nie przeprowadzano kontroli podatkowych z względu na sytuacje epidemiologiczną w kraju.

ULGI PODATKOWE

W 2020 roku udzielono łącznie 16 ulg, z czego 4 polegały na umorzeniu podatku od nieruchomości od osób fizycznych, 1 na umorzeniu podatku od nieruchomości od osób prawnych, a 11 dotyczyło umorzenia podatku od środków transportowych.

W związku z wystąpieniem stanu epidemii Sars-Cov-2 w 2020 roku, Gmina Mszana Dolna opracowała „Pakiet pomocowy dla przedsiębiorców", w ramach którego udzielano ulg przedsiębiorcom, u których nastąpił negatywny wpływ COVID-19 na ich sytuację finansową. O pomoc tego typu zwróciło się 24 przedsiębiorców, z czego pomoc otrzymało 15 podmiotów.

Zestawienie ulg udzielonych podatnikom w 2020 roku przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. 8 Liczba umorzonych należności - ogółem

	Umorzenia należności	
	Ilość ulg	kwota
Wpływy z podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego	5	11 251,00
Wpływy z podatku od środków transportowych	11	15 607,00
Odsetki		1 167,00
RAZEM	**15**	**28 025,00**

W skutek ulg udzielonych w ramach Pakietu pomocowego dla przedsiębiorców ubytek dochodów w 2020 roku wyniósł 33 834 zł. Dane zaprezentowano w tabeli 9.

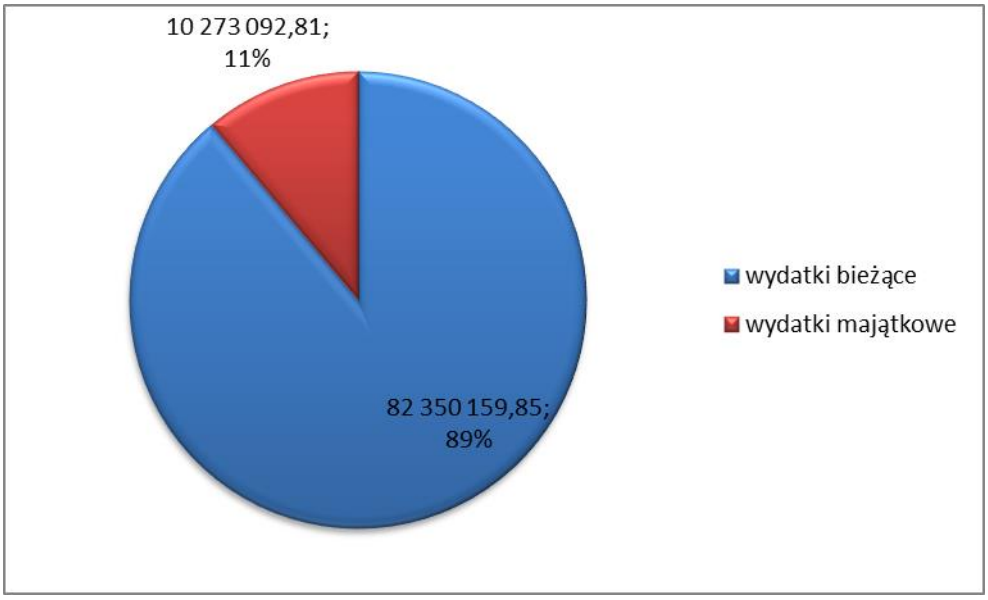
Tab. 9. Ubytek dochodów (wraz z należnymi odsetkami) w 2020 roku w związku z udzieleniem pomocy

	Rozłożenie na raty, odroczenie terminu płatności	Umorzenia, niedochodzenie należności	Obniżenie stawek podatków, stawek czynszu	Zwolnienia
Wpływy z podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego		11 364,00		
Wpływy z podatku od środków transportowych		16 661,00		
Wpływy z najmu i dzierżawy			8 976,00	
OGÓŁEM	**0**	**28 025,00**	**8 976,00**	**0**

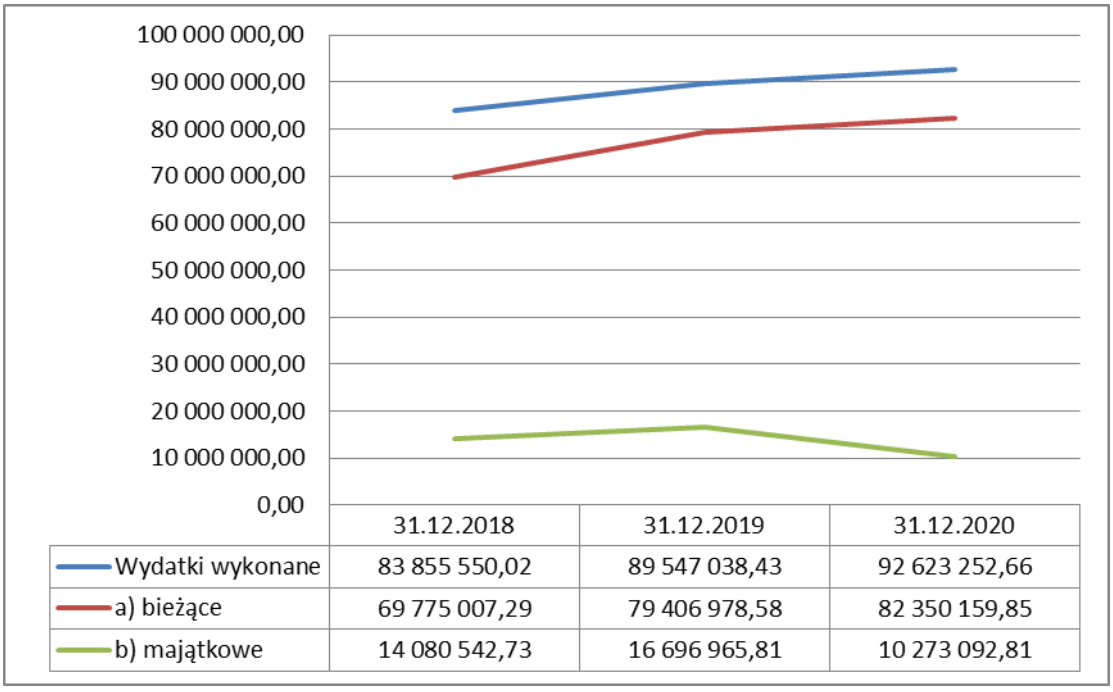
Wydatki

Wydatki Gminy Mszana Dolna w 2020 roku wyniosły **92 623 252,66** zł (85,41 % planu), z czego wydatki bieżące zrealizowano w kwocie: **82 350 159,85** zł, natomiast wydatki inwestycyjne w kwocie **10 273 092,81 zł**. Wydatki Gminy Mszana Dolna w 2020 roku w podziale na bieżące i inwestycyjne przedstawiono na wykresie 7, z kolei poziom wydatków w okresie od 2018 do 2020 roku na wykresie 8.

Wykres 7. Wydatki Gminy Mszana Dolna w 2020 roku.

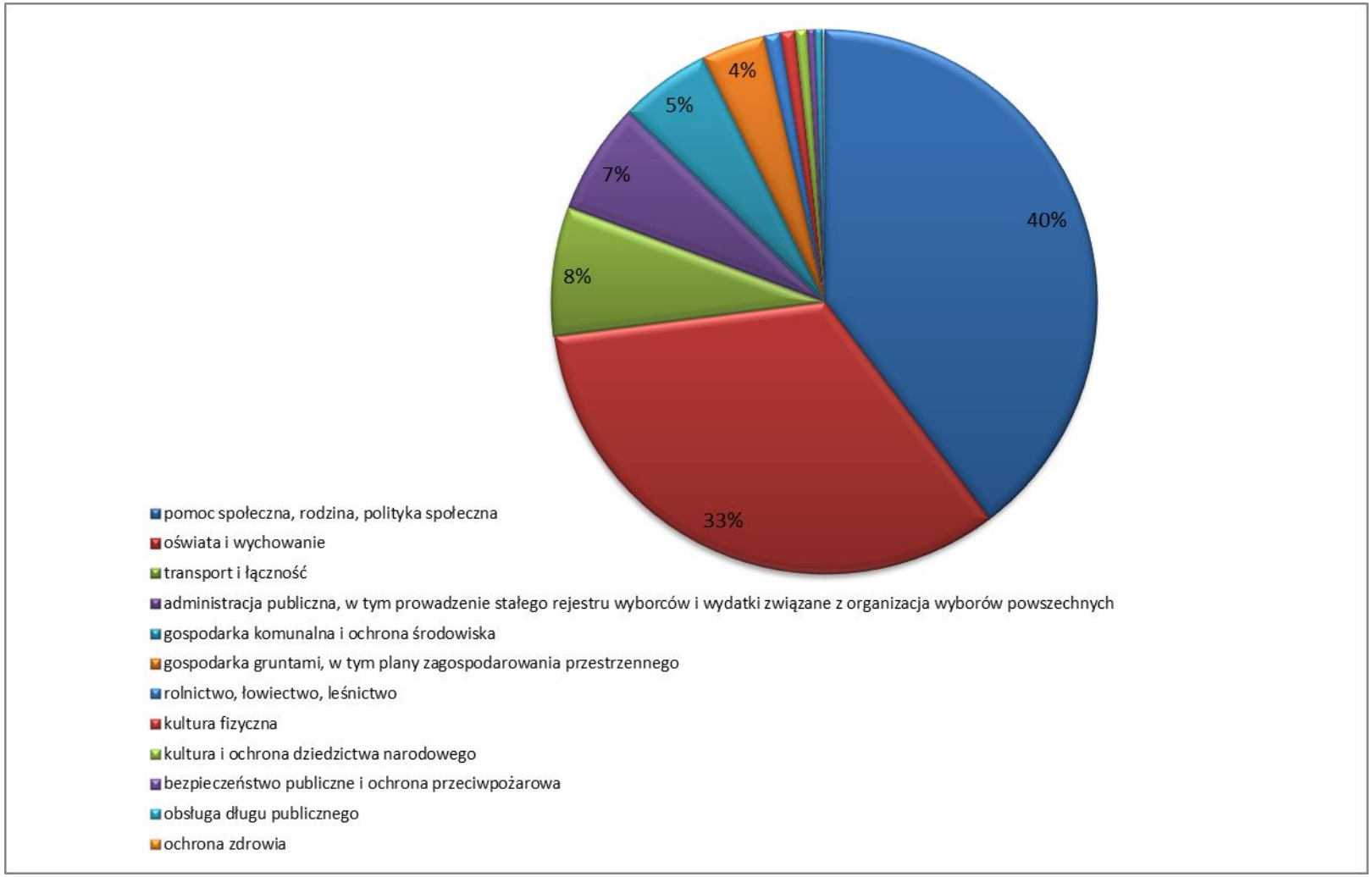
Wykres 8. Wydatki Gminy Mszana Dolna w latach 2018 – 2020

	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Wydatki wykonane	83 855 550,02	89 547 038,43	92 623 252,66
a) bieżące	69 775 007,29	79 406 978,58	82 350 159,85
b) majątkowe	14 080 542,73	16 696 965,81	10 273 092,81

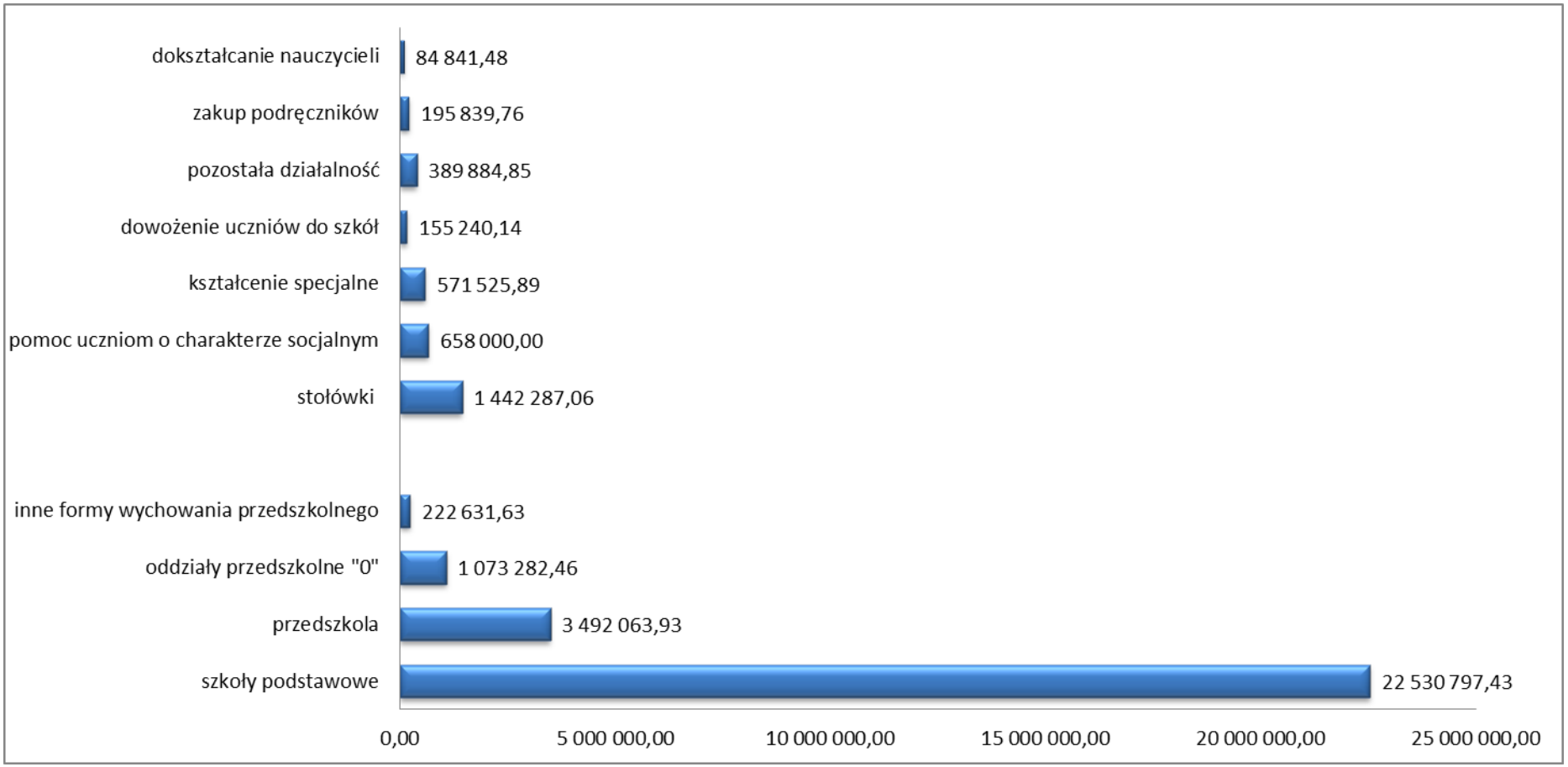
Wydatki Gminy Mszana Dolna w 2020 roku w podziale na kierunki wydatkowania środków przedstawiono na wykresie 9.

Wykres 9. Kierunki wydatkowania środków w Gminie Mszana Dolna w 2020 roku

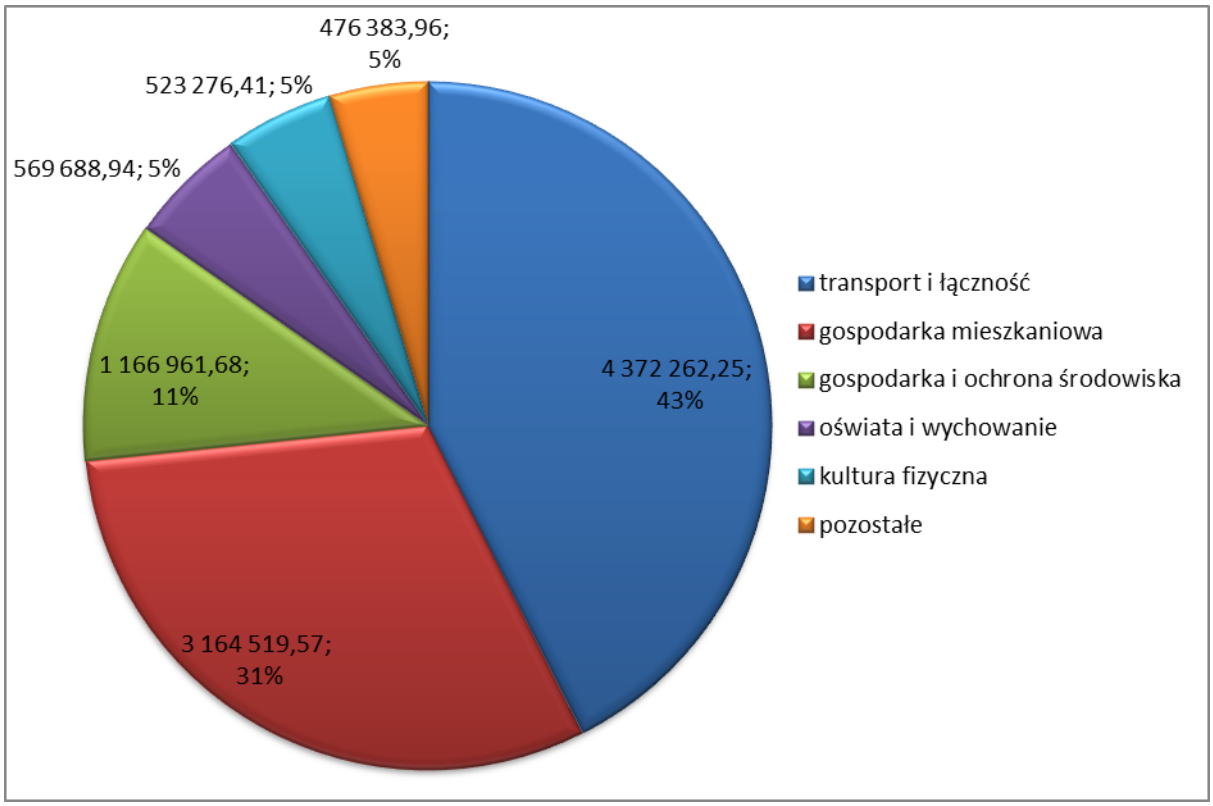
w 2020 roku wydatki na oświatę wyniosły **30 816 394,63** zł, z czego wydatki związane z działalnością bieżącą ukształtowały się na poziomie 29 588 705,69 (98,11%) , z kolei wydatki inwestycyjne wyniosły 569 688,94 zł (1,8%). Poniższy wykres obrazuje wydatki w zakresie oświaty zrealizowane w 2020 roku.

Wykres 10. Wydatki w zakresie oświaty – podział na rodzaje wydatków

Wydatki majątkowe w 2020 wyniosły 10 273 092,81 zł. Inwestycje związane były przede wszystkich z modernizacją dróg na terenie Gminy Mszana Dolna oraz rozbudową i przebudową Ośrodka Zdrowia w Mszanie Górnej na potrzeby Środowiskowego Domu Samopomocy Społecznej. Kierunki wydatków inwestycyjnych przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 11. Kierunki wydatków inwestycyjnych

W 2020 roku Gmina Mszana Dolna realizowała programy finansowane bądź współfinansowane ze środków europejskich bądź gratów przyznanych Polsce przez poszczególne kraje lub instytucje. Łączne nakłady wyniosły 5 008 122,28 zł, z czego środki zewnętrzne stanowiły 51,7% (2 590 662,53 zł). Programy zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 10. Programy realizowane przez Gminę Mszana Dolna finansowane bądź współfinansowane ze środków europejskich bądź gratów przyznanych Polsce przez poszczególne kraje lub instytucje.

Lp.	Nazwa programu	Okres realizacji projektu	Kwota wydatków w 2020	Środki zewnętrzne
1	Wdrażanie programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego LIFE Małopolska	2016 2021	87 563,30	52 537,98
2	Demontaż i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Mszana Dolna	2018 2020	214 676,54	182 475,06
3	Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce II	2017 2020	22 875,15	21 604,29
	Wymiana starych pieców na nowoczesne kotły w ramach RPO działanie 4.4.2 (kotły gazowe)	2018 2020	592 399,23	570 343,28
	Wymiana starych pieców na nowoczesne kotły w ramach RPO działanie 4.4.3 (kotły na paliwo stałe)	2018 2020	356 846,99	350 690,20
	Przebudowa i rozbudowa budynku ośrodku zdrowia na potrzeby Środowiskowego Domu Samopomocy w Mszanie Górnej	2018 2020	3 164 519,57	902 419,45
	Cała naprzód	2018 2021	333 541,50	276 228,47
	Realizacja projektu „Zdalna szkoła”	2020	79 200,00	79 200,00
	Realizacja projektu „Zdalna szkoła +”	2020	145 000,00	145 000,00
	Realizacja projektu „Times for reading”		3 000,00	3 000,00
	Realizacja projektu „Kooperacja przeciw Covid”	2020	8 500,00	7 163,80
RAZEM			**5 008 122,28**	**2 590 662,53**

W ramach funduszu sołeckiego, sołectwa Gminy Mszana Dolna wydatkowały 363 055,05 zł (97,80%). Środki funduszu sołeckiego przeznaczone zostały, zgodnie z decyzjami podjętymi na zebraniach sołeckich, na różnego rodzaju wydatki służące poprawie warunków życia mieszkańców danego sołectwa. Wydatki z funduszu sołeckiego zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tab. 11 Wydatki wykonane w ramach funduszu sołeckiego w 2020 roku

Opis	Plan	Realizacja
Sołectwo MSZANA GÓRNA	**43 560,40**	**43 560,40**
remont dróg os. Dziedziny, Zagórki, Sołtysy, Wcisły, Malce, Bielaki, Węglarze Górne, Krzystki Kępy, Żyły, Florki, Dawce, Kopytki, Bolisęgi, Dudziki, Węglarze Dolne, Fijasy, Janie, Romasy, Polaki, Wadyle, Skiby, Marki	43 560,40	43 560,40
Sołectwo ŁĘTOWE	**43 560,40**	**43 438,90**
smołowanie drogi na osiedlu Palace, prace koparką oraz zakup dostawa korytek na osiedla Węglarze i Zięby	16 560,40	16 555,90
zakup strojów regionalnych Mali Łętowianie, Koło Gospodyń Wiejskich promocja wsi- organizacja kolędowania parafialnego i pikniku rodzinnego wykonanie tablicy pamiątkowej z okazji 100 rocznicy urodzin Jana Pawła II	7 000,00	6 900,00
odwodnienie i izolacja fundamentów budynku OSP Łętowe	15 000,00	14 983,00
malowanie korytarza SP Łętowe	5 000,00	5 000,00
Sołectwo OLSZÓWKA	**43 560,40**	**43 555,40**
remont drogi osiedlowo-polowej os. Mastki	12 560,40	12 560,40
utwardzenie placu postojowego przy Szkole Podstawowej w Olszówce	8 000,00	7 995,00
zakup mikrofonu i podzespołów do sprzętu nagłaśniającego zakup spodni góralskich dla zespołu regionalnego Olszowianie	4 000,00	4 000,00
remont samochodu bojowego OSP Olszówka	10 000,00	10 000,00
zakup monitora ZSiP Olszówka	3 000,00	3 000,00
przewóz zawodników klubu sportowego	6 000,00	6 000,00
Sołectwo RABA NIŻNA	**43 560,40**	**39 186,70**
remont dr. do osiedla Budzyń	9 000,00	9 000,00
rozbudowa miejsc postojowych przy ośrodku zdrowia	20 000,00	20 000,00
malowanie świetlicy OSP Raba Niżna; zakup luster drogowych wraz ze stelażem	3 500,00	3 500,00
zakup kierpcy i pasów dla zespołu Rabianie	2 500,00	0,00
zakup i montaż żaluzji , malowanie sali lekcyjnej w ZPO Raba Niżna	5 000,00	5 000,00
utrzymanie boiska sportowego	3 560,40	1 686,70
Sołectwo ŁOSTÓWKA	**43 560,40**	**42 599,95**
remont dróg: oś. Stachury, Niedośpiały	37 560,40	36 599,95
utrzymanie czystości, wykaszanie traw na przystankach parkingach i wzdłuż chodnika	6 000,00	6 000,00
Sołectwo KASINKA MAŁA	**43 560,40**	**43 430,90**
remont cząstkowy dróg wewnętrznych Łopuszne Raźne	32 300,40	32 300,40
zakup lustra drogowego, mycie wiat	1 260,00	1 130,50
wymiana grzejników i instalacji CO SP 3 Kasinka Mała	10 000,00	10 000,00
Sołectwo LUBOMIERZ	**43 560,40**	**41 560,40**
remont parkingu przy kościele w Lubomierzu	33 560,40	33 560,40
remont budynku OSP Lubomierz	2 000,00	0,00
remont budynku: SP 1, SP 2	8 000,00	8 000,00
Sołectwo GLISNE	**22 738,53**	**22 712,00**
remont parkingu przy cmentarzu na os. Kiece	5 000,00	5 000,00
promocja wsi wykonanie widokówek i folderów	738,53	738,00
remont elewacji budynku SP i remizy OSP	17 000,00	16 974,00
Sołectwo KASINA WIELKA	**43 560,40**	**43 010,40**

modernizacja dr. na os. Cygale	35 560,40	35 560,40
uporządkowanie terenu wokół stadionu Kasina Wielka	1 950,00	1 950,00
zakup luster drogowych	1 550,00	1 000,00
zakup oświetlenia świątecznego, zakup namiotu	3 500,00	3 500,00
wykonanie tablicy na obelisk poległych w czasie II wojny światowej	1 000,00	1 000,00
OGÓŁEM	**371 221,73**	**363 055,05**

Rozdział II

Urząd Gminy

1. Urząd Gminy Mszana Dolna jest jednostką organizacyjną gminy nie posiadającą osobowości prawnej. Kierownikiem urzędu jest wójt.
2. Przeciętna liczba zatrudnionych w 2020 roku w Urzędzie Gminy Mszana Dolna w przeliczeniu na pełne etaty wynosiła 47,5. W porównaniu do 2019 roku nastąpiło zwiększenie o 1,4 etatu. Na wzrost zatrudnienia wpłynęło zatrudnienie socjalne realizowane w ramach porozumienia z Powiatowym Urzędem Pracy w Limanowej oraz zatrudnienie w ramach zastępstwa za pracowników długotrwale nieobecnych.
3. Na koniec 2020 roku Urząd Gminy Mszana Dolna zatrudniał 50 pracowników z czego 36 to kobiety. Taka sama liczba pracowników była zatrudniona 31.12.2019 r.
4. W 2020 roku rozwiązano stanowisk pracy na czas nieokreślony z 3 osobami w związku z ich przejściem na emeryturę.
5. W okresie objętym niniejszym raportem nie przeprowadzano naborów na stanowiska urzędnicze a dokonywane zmiany kadrowe odbywały się na zasadach wewnętrznego awansu, obejmowały pracowników już zatrudnionych.
6. Przeciętne wynagrodzenie miesięczne brutto w Urzędzie Gminy Mszana Dolna w przeliczeniu na pełny etat w 2020 roku wynosiło 5229,00 złotych. W kwocie tej zawiera się także wysokość odpraw emerytalnych, nagród jubileuszowych oraz nagród rocznych w przeliczeniu na jeden etat.
7. W okresie objętym raportem pracownicy podnosili swoje kwalifikacje uczestnicząc w 26 szkoleniach. Rok 2020 z uwagi na ograniczenia wynikające z konieczności zachowania bezpieczeństwa sanitarnego dotyczącego SARS-CoV-2, był pod tym względem szczególny. W tym roku instytucje świadczące tego rodzaju usługi znacząco ograniczyły swoją ofertę a dopiero w III kwartale pojawiły się szkolenia w formie zdalnej, czego rezultatem jest znaczące obniżenie udziału pracowników urzędu w tej formie podnoszenia kwalifikacji.
8. W prowadzonym centralnym rejestrze skarg i wniosków obywateli zarejestrowano 7 skarg z czego 6 to skargi na Wójta rozpatrywane przez Radę Gminy a 1 stanowi skargę na pracownika Urzędu, która zgodnie z właściwością była rozpatrywana przez Wójta. Wszystkie skargi rozpatrzono z zachowaniem obowiązujących terminów.

   Ponadto wpłynęły 3 petycje dotyczące szczepień przeciwko SARS-CoV-2 oraz zagrożeń związanych z budową sieci 5G.

   Załatwiono 69 wniosków dotyczących informacji publicznej. Wszystkie zostały rozpatrzone w obowiązującym terminie.

9. W ramach realizacji zadań z zakresu spraw obywatelskich:

   a) wydano 880 dowodów osobistych,

   b) dokonano łącznie 521 zameldowań i wymeldowań.

10. Działający w urzędzie punkt potwierdzający profil zaufany dokonał weryfikacji i potwierdził profil zaufany 726 osobom. Ta usługa administracyjna świadczona jest nie tylko mieszkańcom gminy ale również mieszkańcom gmin sąsiednich.

11. W oparciu o prowadzoną w Urzędzie ewidencję ustalono, iż na koniec 2020 roku liczba ludności wyniosła **17 571** w tym **8 614** kobiet i **8 957** mężczyzn. W stosunku do 2019 roku liczba ta zmniejszyła się o 60.

    Liczbę mieszkańców w poszczególnych sołectwach przedstawiono w poniższej tabeli.

LICZBA MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH W TYM KOBIET I MĘŻCZYZN NA DZIEŃ 31.12.2020 roku			
	ilość mieszkańców	**ilość kobiet**	**ilość mężczyzn**
Glisne	325	158	167
Kasina Wielka	3089	1498	1591
Kasinka Mała	3723	1791	1932
Lubomierz	2168	1059	1109
Łętowe	1267	623	644
Łostówka	1452	715	737
Mszana Górna	2783	1396	1387
Olszówka	1592	786	806
Raba Niżna	1172	588	584
RAZEM	17571	8614	8957

(źródło: rejestr mieszkańców)

12. W 2020 roku urodziło się **218** dzieci. W stosunku do 2019 roku nastąpił nieznaczny spadek liczby urodzeń. Odnotowano **174** zgony, w porównaniu do 2019 roku nastąpił wzrost zgonów o 27.

    Przyrost naturalny Gminy Mszana Dolna w 2020 roku wykazywał tendencje dodatnią, liczba urodzeń była o 44 większa od liczby zgonów. Współczynnik przyrostu naturalnego wynosił 2,5 ‰ i jest znacznie niższy od współczynnika przyrostu naturalnego wyliczonego za rok 2019, który wynosił 5,4 ‰.

Rozdział III

Organy Gminy

1. Organ stanowiący i kontrolny gminy – funkcję tę pełni Rada Gminy Mszana Dolna licząca 15 radnych, wybranych w wyborach bezpośrednich w dniu 21 października 2018 r. w jednomandatowych okręgach wyborczych. Wykaz okręgów wyborczych reprezentowanych przez poszczególnych radnych zawiera poniższa tabela.

   Numery i granice okręgów wyborczych reprezentowanych przez poszczególnych radnych.

Numer okręgu	Granice okręgu	Radny
1	Sołectwo Kasina Wielka (część): Przymiarki, Kotówka, Górna Kasina od osiedla Sabury do osiedla Burdziany	KUBOWICZ Rafał
2	Sołectwo Kasina Wielka (część): Pańskie , Podlesie, Stacja PKP, Puty do osiedla Wójciki, Kalety, Kocuby do osiedla Wojtasie	KALETA Stanisław
3	Sołectwo Kasina Wielka (część): Kasina Dolna, Rynek, Brzegi do osiedla Kaletki	BUBIŁEK Halina Wiktoria
4	Sołectwo Kasinka Mała (część): od Świątkowki do Jędrzkowca, od Kaletów do Grocholi	SKOLARUS Jan Tadeusz
5	Sołectwo Kasinka Mała (część): Zagródcze, Podgródek, Cieże, Bolsęgi, Kuce, Muchy, Babiarze, Kanie, Bydłonie, Muchówka, Cyrki, Szarki, Cieżaki, Lachy	KANIA Helena
6	Sołectwo Kasinka Mała (część): Łopuszne, Bartoszki, Łabuzy, Seusy, Potok, Kulówka, Brzegi, Ksiki, Kowale, Lipienie, Michalaki, Płoskonki, Szczypki, Widzisze	KANIA Aleksandra Danuta
7	Sołectwo Lubomierz (część): od osiedla Ogiele do osiedla Cerki, Zagrody, Królewska Góra	WOJCIARCZYK Jan Julian
8	Sołectwo Lubomierz (część): od osiedla Butory do osiedla Rzeki	GNIECKI Krzysztof
9	Sołectwo Łętowe	NIEDOJAD Krzysztof
10	Sołectwo Łostówka	CHORĄGWICKI Jan
11	Sołectwo Mszana Górna (część): od osiedla Zagórki do	MAJDA Maria Anna

	osiedla Witki	
12	Sołectwo Mszana Górna (część): od osiedla Janie do osiedla Marki	KUCZAJ Krzysztof
13	Sołectwo Olszówka (część): od osiedla Mikuły do osiedla Folwark, od osiedla Waligóry do osiedla Gilówka, Dział, Skalisne	MARDAUSZ Jolanta Maria
14	Sołectwo Olszówka (część): od osiedla Kościelniaki do Jasionowa, od osiedla Kunochy do osiedla Barany, Zarębki	ŻUREK Piotr
15	Sołectwa: Raba Niżna, Glisne	MASŁOWIEC Bolesław

2. W Radzie Gminy Mszana Dolna zostały utworzone następujące komisje:
   1) Komisja Rewizyjna.
   2) Komisja Skarg, Wniosków i Petycji.
   3) Komisja Budżetu, Finansów i Rozwoju Gospodarczego.
   4) Komisja Gospodarki Przestrzennej, Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Porządku Publicznego.
   5) Komisja Oświaty, Kultury, Sportu, Zdrowia i Opieki Społecznej.

3. W roku 2020 zwołano 12 sesji zwyczajnych, na których podjęto łącznie 107 uchwał. Wszystkie zostały przekazane organom nadzoru z zachowaniem ustawowego terminu. Wobec żadnej podjętej uchwały nie było rozstrzygnięć nadzorczych.

   Określona wyżej liczba uchwał obejmuje:
   1) 11 uchwał dotyczących zmian budżetu gminy;
   2) 9 uchwał dotyczących zmian w wieloletniej prognozie finansowej;
   3) 32 uchwały stanowiące akty prawa miejscowego regulujące różne obszary działania gminy, opublikowano w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

4. W 2020 roku odbyło się łącznie 55 posiedzeń komisji rady gminy:
   1) Komisja Rewizyjna – 11 posiedzeń,
   2) Komisja Skarg, Wniosków i Petycji – 8 posiedzeń,
   3) Komisja Budżetu, Finansów i Rozwoju Gospodarczego – 13 posiedzeń,
   4) Komisja Gospodarki Przestrzennej, Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Porządku Publicznego – 13 posiedzeń,
   5) Komisja Oświaty, Kultury, Sportu, Zdrowia i Opieki Społecznej – 10 posiedzeń.

5. Organem wykonawczym Gminy jest Wójt Gminy Mszana Dolna. Obecnie funkcję tą pełni Bolesław Żaba, wybrany w pierwszej turze wyborów bezpośrednich w dniu 21 października 2018 roku.

   Wójt wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Gminy Mszana Dolna oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

   Wójt powołał swojego zastępcę – Katarzynę Szybiak, która w ramach udzielonego pełnomocnictwa realizuje m. in. zadania z zakresu ochrony środowiska, budowy i bieżącego utrzymania infrastruktury technicznej gminy, gospodarki komunalnej oraz rozwoju gminy.

   Skarbnik Gminy realizuje zadania związane z wykonywaniem obowiązków Głównego Księgowego Budżetu.

   Sekretarz Gminy wykonuje zadania związane z ogólną organizacją urzędu gminy, zatrudnianiem i zwalnianiem pracowników urzędu oraz obsługą administracyjno-biurową organów gminy.

Rozdział IV

Bezpieczeństwo publiczne

Ochotnicze straże pożarne

1. Na terenie Gminy funkcjonuje **9** jednostek ochotniczych straży pożarnych, które łącznie liczą **323** strażaków. Liczbę straży w poszczególnych jednostkach według stanu na koniec 2020 roku zawiera poniższa tabela.

LICZBA STRAZAKÓW W POSZCZEGÓLNYCH JEDNOSTACH OSP NA TERENIE GMINY MSZANA DOLNA W GRUDNIU 2020 ROKU

Jednostka OSP	liczba strażaków
Glisne	22
Kasina Wielka	31
Kasinka Mała	53
Lubomierz	28
Łętowe	34
Łostówka	34
Mszana Górna	35
Olszówka	52
Raba Niżna	34
RAZEM	**323**

2. Jednostki OSP z terenu Gminy Mszana Dolna brały udział w 2020 roku w akcjach ratunkowych w **211** zdarzeniach, zarówno pożarach, wypadkach oraz usuwaniu skutków powodzi. *(źródło: rejestry i ewidencje prowadzone w Urzędzie Gminy)*

3. Zestawienie sił i środków jednostek OSP z terenu gminy:

Z wyżej wymienionych jednostek, 5 zostało włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, tj.: OSP Mszana Górna, OSP Raba Niżna, OSP Olszówka, OSP Kasinka Mała i OSP Kasina Wielka.

OSP RABA NIŻNA

1) samochody pożarnicze:
   a) MERCEDES nr. rej. KLICK 95,
   b) MAN nr. rej. KLI3214A,
   c) NISSAN NAVARA nr. rej. KLI07606.
2) agregat prądotwórczy – 3 szt.
3) pompy pływające – 2 szt.
4) pompy szlamowe – 2 szt.
5) motopompy – 2 szt.
6) pilarka spalinowa – 1 szt.
7) maszty oświetleniowe – 2 szt.

OSP OLSZÓWKA

1) samochody pożarnicze:
   a) MAN nr rej. KLICE 20,
   b) RENAULT nr rej. KLI85015.
2) agregat prądotwórczy przenośny /2,5Kw/ – 1 szt.
3) pompa pływająca – 1 szt.
4) pompa szlamowa – 1 szt.
5) pilarka spalinowa – 1 szt.
6) aparaty nadciśnieniowe z maskami – 4 szt.
7) lekki zestaw hydrauliczny do ratownictwa technicznego– 1 szt.

OSP KASINKA MAŁA

1) samochody pożarnicze:
    a) IVECO nr. rej. KLI8998A,
    b) LAND ROVER nr. rej. KLI6008A,
    c) MAN nr. rej. KLI8535C
2) agregaty prądotwórcze przenośne /2,2Kw i 2,5Kw/ – 2 szt.
3) pompa pływająca – 1 szt.
4) pompa szlamowa – 1 szt.
5) pompa elektryczna – 1 szt.
6) pilarki spalinowe – 2 szt.
7) drabina D10W – 1 szt.
8) torby medyczne PSP-R1 + deska – 2 szt.
9) aparaty nadciśnieniowe z maskami – 4 szt.
10) lekki zestaw hydrauliczny do ratownictwa technicznego – 1 szt.
11) maszty oświetleniowe – 2 szt.
12) Defibrylator AED – 1 szt.

OSP MSZANA GÓRNA

1) samochody pożarnicze:
    a) MERCEDES nr. rej. KLI4363C,
    b) MERCEDES nr. rej. KLI90YG.
2) lekki zestaw hydrauliczny do ratownictwa technicznego – 1 szt.
3) agregaty prądotwórcze – 4 szt.
4) pompy pływające – 2 szt.
5) pompy szlamowe – 2 szt.
6) torby medyczne PSP-R1 + deska – 2 szt.
7) maszty oświetleniowe – 2 szt.
8) motopompy – 3 szt.
9) aparaty nadciśnieniowe z maskami – 4 szt.
10) defibrylator AED – 1 szt.

OSP LUBOMIERZ

1) samochody pożarnicze:
    a) DAF nr. rej. KLI6647A,
    b) NISSAN TERANO nr. rej. KLI89306.
2) pilarka spalinowa – 1 szt.
3) pompa szlamowa – 1 szt.
4) pompa pływająca – 1 szt.
5) agregat prądotwórczy – 1 szt.
6) torba medyczna R-1– 1 szt.

OSP KASINA WIELKA

1) samochody pożarnicze:
    a) MERCEDES nr. rej. KLI6998A,
    b) FORD RANGER nr. rej. K2OSPKW.
2) pompa pływająca – 1 szt.
3) pompa szlamowa – 1 szt.
4) pompy elektryczne – 2 szt.
5) pilarka – 2 szt.
6) średni zestaw do ratownictwa technicznego – 1 szt.
7) agregaty prądotwórcze przenośne /2,2Kw/ – 2 szt.
8) maszt oświetleniowy – 1 szt.
9) aparaty podciśnieniowe z maskami – 4 szt.

OSP ŁOSTÓWKA

1) samochody pożarnicze:
    a) MERCEDES nr. rej. KLI2541A,
    b) OPEL VIVARO nr. rej. KLI6727A.
2) agregat prądotwórczy przenośny /2,2Kw/ – 1 szt.
3) pilarka spalinowa – 1 szt.

4) motopompy – 2 szt.
5) pompy szlamowe – 2 szt.
6) maszt oświetleniowy – 1 szt.
7) aparaty powietrzne – 2 szt.
8) torba medyczna R-1 – 1 szt.

OSP ŁĘTOWE

1) samochody pożarnicze:
   a) MERCEDES nr. rej. KLI08YS,
   b) MISUBISI PAJERO nr. rej. KLI2501A.
2) pompa pływająca – 1 szt.
3) pompa szlamowa – 1 szt.
4) motopompa – 1 szt.
5) pilarka spalinowa – 1 szt.
6) agregat prądotwórczy przenośny /2,2Kw/ – 1 szt.
7) drabina D10W2 – 1 szt.
8) maszt oświetleniowy – 1 szt.
9) torba medyczna R-1– 1 szt.

OSP GLISNE

1) samochód pożarniczy – MAGIRUS DEUTZ nr. rej. KLI2515A
2) pompa pływająca – 1 szt.
3) pompa szlamowa – 1 szt.
4) pilarka spalinowa – 1 szt.
5) agregat prądotwórczy – 1 szt.

4. **Zestawienie wydatków na Ochotnicze Straże Pożarne za 2020 r.**

1) Wypłata ekwiwalentu za udział w akcjach i szkoleniach	**31 302,00**
2) Zakup materiałów i wyposażenia	**33 334,00**
w tym:	
- paliwo	10 715, 55
- zakup kompresora OSP Olszówka	1500, 00
- zakup sorbentu OSP Lubomierz	398, 52
- zakup akumulatorów OSP Raba Niżna	972,00
- zakup części do pilarki OSP Kasina Wielka	344, 00
- zakup opon OSP Raba Niżna	3 320, 00
- zakup pilarki OSP Kasina Wielka	2 630, 00
- zakup węża OSP Mszana Górna	600, 00
- zakup tlenu do butli OSP Raba Niżna	116, 64
- zakup prądownicy OSP Glisne	367, 00
- zakup elektrod do defibrylatora OSP Olszówka	806, 00
- zakup radiotelefonu OSP Mszana Górna	1 980, 00
- zakup blaszaka OSP Lubomierz	2 430, 00
- zakup zaworu do butli OSP Mszana Górna	474,00
- zakup łańcuchów na koła OSP Mszana Górna	300, 00
- zakup szelek OSP Lubomierz	440, 00
- zakup części do aparatu powietrznego OSP Raba Niżna	200, 00
- zakup elektrod do defibrylatora OSP Mszana Górna	245, 00
- zakup druków karty paliw pojazdu	60, 89
- zakup części do samochodu OSP Lubomierz	640, 00
- zakup części do masek OSP Mszana Górna	151, 56
- zakup granulatu OSP Mszana Górna	260, 00
- zakup membrany do aparatu powietrznego OSP Kasina Wielka	118, 97
- zakup części do aparatu powietrznego OSP Olszówka	337, 32
- zakup części do AP OSP Lubomierz	168, 66
- wkład UG do zakupu pompy OSP Kasinka Mała	90, 00
- prenumerata czasopisma „Strażak”	1 188, 43
- zakup uzupełniający do zestawu R1 OSP Lubomierz	2479, 64
3) Zakup energii elektrycznej i gazu	23 662, 68
4) Zakup usług remontowych	20 753, 50
w tym:	
- remont samochodu Bojowego OSP Olszówka	10 000, 00
- malowanie dachu OSP Łostówka	10 000, 00
- konserwacja pieca gazowego OSP Lubomierz	553, 50
- naprawa sygnalizacji alarmowej OSP Glisne	200, 00
5) Zakup usług pozostałych	49 635,16
w tym:	
- badania techniczne i przeglądy samochodów	3 297, 00

- badanie strażaków 5 340, 00
- szkolenie strażaków 4 189, 00
- konserwacja pieca OSP Lubomierz 236, 16
- przegląd urządzeń hydraulicznych 3 204, 47
- przegląd gaśnic 3 458, 76
- wymiana butli OSP Kasina Wielka 650, 00
- naprawa samochodu OSP Łętowe 5 630, 00
- wymiana opon OSP Raba Niżna 180, 00
- naprawa autopompy OSP Mszana Górna 4 800,00
- przegląd instalacji gazowej OSP Lubomierz 3 198, 00
- montaż stolarki OSP Kasina Wielka 4 400, 00
- naprawa instalacji w samochodzie OSP Raba Niżna 3 444, 00
- naprawa sygnalizacji w samochodzie OSP Kasinka Mała 2 060, 25
- naprawa sygnalizacji alarmowej samochodu OSP Lubomierz 788, 43
- wydruk naklejki na samochód OSP Lubomierz 615, 00
- dorabianie kluczy OSP Lubomierz 550, 00
- naprawa sygnalizacji alarmowej OSP Glisne 598, 52
- naprawa układu pneumatycznego samochodu OSP Lubomierz 399, 75
- wymiana zaworu i legalizacja butli OSP Mszana Górna 676, 50
- legalizacja butli OSP Kasinka Mała 159, 90
- legalizacja butli OSP Raba Niżna 648, 56
- badanie obuwia OSP Olszówka 184, 50
- naprawa pilarki OSP Kasina Wielka 123, 00
- transport sorbentu OSP Lubomierz 29, 50
- przegląd techniczny remizy OSP Raba Niżna 500, 00
- naklejki na samochód OSP K. Wielka i na pompę K. Mała 196, 80
- koszty wysyłki części do AP OSP Olszówka, OSP Lubomierz 27, 06
- prowizja za wydanie zaświadczenia OSP Kasinka Wielka 50, 00

6) Odwodnienie i izolacja remizy OSP Łętowe (fundusz sołecki) **14 983,00**

7) Dopłata do samochodu OSP Kasina Wielka **26 999,00**

8) Zakup dyplomów (Turniej Wiedzy Pożarniczej **70,11**

9) Opłaty za telefon **3 345,35**

10) Polisy ubezpieczeniowe **15 929,00**

w tym:

ubezpieczenie strażaków 1 488,00

samochodów 13 241,00

budynków 1 200,00

11) Kara umowna **240,00**

RAZEM: **220 253,98**

5. Szkolenie strażaków:
    1) OSP Lubomierz
        a) ratownicy medyczni – 3,
        b) kierujący działaniami ratowniczymi – 4,
        c) naczelników – 4.
    2) OSP Kasinka Mała – kierujący działaniami ratowniczymi – 2
    3) OSP Olszówka – naczelnika – 1.
    4) OSP Łętowe – ratownicy medyczni – 2
    5) OSP Mszana Górna
        a) kierujący działaniami ratowniczymi – 2,
        b) naczelników – 2.
    6) OSP Kasina Wielka – kierujący działaniami ratowniczymi – 2.

Rozdział V

Rynek pracy i działalność gospodarcza

1. Na koniec 2020 roku na terenie Gminy działało 1083 podmiotów gospodarczych. W stosunku do 2019 roku o 18 zmniejszyła się liczba podmiotów gospodarczych. *(źródło: CEIDG)*
2. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej bezrobocie na terenie gminy dotyczyło 649 osób.

Wybrane kategorie bezrobotnych zarejestrowane w PUP Limanowa stan na dzień 31 grudnia 2020 roku określa poniższa tabela.

	Bezrobotni ogółem	Kobiety	Bezrobotni z prawem do zasiłku	Udział kobiet w %	Udział bezrobotnych z prawem do zasiłku w %
1.	2.	3.	4.	3:2	4:2
Gmina Mszana Dolna	649	367	93	56,5%	14,3%

3. Struktura bezrobocia w Gminie Mszana Dolna, stan na dzień 31 grudnia 2020 r.

	Ogółem	W tym w szczególnej sytuacji na rynku pracy					
		do 30 roku życia	powyżej 50 roku życia	długotrwale bezrobotni	posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub niepełnosprawne do 18 roku życia	korzystające ze świadczeń pomocy społecznej	niepełnosprawni
Gmina Mszana Dolna	649	269	113	321	194	0	9

4. Informacje dotyczące bezrobocia rodzinnego, stan na 31 grudnia 2020 r.

	Liczba osób bezrobotnych dotkniętych bezrobociem rodzinnym	% ogółu zarejestrowanych	Liczba rodzin	Liczba rodzin z liczbą osób bezrobotnych				
				2 osoby	3 osoby	4 osoby	5 osób	Powyżej 5 osób
Gmina Mszana Dolna	151	23,3%	71	63	3	1	-	-

(Źródło: Opracowania własne Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej)

Rozdział VI

Pomoc Społeczna

W Gminie Mszana Dolna aktualnie realizowany jest Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021przyjęty uchwałą Rady Gminy Mszana Dolna nr V/60/19 dnia 28 lutego 2019 roku oraz Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Mszana Dolna na lata 2016-2021 zwana dalej Strategią, przyjęta przez Radę Gminy Mszana Dolna Uchwałą Nr XXVII/263/2016 z dnia 30 września 2016 roku.

Na mocy zarządzenia Wójta Gminy Mszana Dolna Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej jest podmiotem wykonującym zadania zawarte w Programie i Strategii, które są realizowane w oparciu o zasadę pomocniczości i poszanowania podmiotowości dziecka i rodziny oraz prawa dziecka do:

1. wychowania w rodzinie, a w razie konieczności rodziną –do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka,
2. powrotu do rodziny,
3. utrzymania osobistych kontaktów z rodzicami biologicznymi, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów,
4. stabilnego środowiska wychowawczego,
5. kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku,
6. pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia,
7. ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka,
8. informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do wieku i stopnia dojrzałości,
9. ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem,
10. poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej,
11. dostępu do informacji dotyczących jego pochodzenia.

Natomiast fundamentem Strategii jest maksymalne wykorzystanie istniejących zasobów i potencjału. Mieszkańcy gminy, odbiorcy i adresaci Strategii mają możliwość znalezienia się w strefie pozbawionej zagrożeń. Dla bezpieczeństwa socjalnego wymagane jest bowiem stworzenie takiego systemu zaspokajania potrzeb społecznych, który szybko reaguje na zmiany i adaptuje się do stale zmieniających się warunków społecznych.

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz konsultacji w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej przyjęto następujące cele strategiczne:

1. Wspieranie rodzin w umacnianiu ich roli i funkcji opiekuńczo-wychowawczej

1.1. Diagnozowanie i monitorowanie sytuacji rodzin z dziećmi zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

Ocena sytuacji rodzin oraz diagnoza występujących w nich problemów niezmiennie jest pierwszym krokiem w kierunku udzielenia im skutecznej pomocy. Podobnie jak w poprzednich latach informacje o rodzinach w kryzysie lub przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych pozyskują głównie pracownicy socjalni zatrudnieni w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej poprzez przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych, kontakty z rodzinami, w których prowadzona jest wyłącznie praca socjalna, kontakty z pracownikami instytucji pracujących na rzecz dzieci i rodzin. Diagnoza sytuacji rodzin powstaje również w oparciu o informacje pozyskane przez asystenta rodziny.

W 2020 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej udzielił wsparcia 422 rodzinom, w których łączna liczba osób wynosi 1049, w tym dzieci jest 669. W porównaniu do 2019 r. ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej utrzymuje się na podobnym poziomie, nieznacznie się zmniejsza. Wśród nich niezmiennie przeważają rodziny z 2 dzieci (41 rodzin) oraz z 3 dzieci (40 rodzin).

Główne powody, z jakich rodziny korzystają ze społecznego wsparcia, również nie zmieniły się w porównaniu do lat poprzednich. Należą do nich: ubóstwo (134 rodzin), długotrwała lub ciężka choroba (121 rodzin), niepełnosprawność (103 rodzin) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (5 rodzin). Rodziny borykające się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, wymagające podniesienia kompetencji rodzicielskich, mają możliwość skorzystania z różnych form wsparcia określonych w ustawie z dnia 9 czerwca o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Głównym realizatorem zadań gminy wynikających z ww. ustawy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej.

Do zadań z zakresu wspierania rodziny, realizowanych przez GOPS, należy przede wszystkim asysta rodzinna. W strukturach ośrodka od lat funkcjonuje stanowisko asystenta rodziny.

Objął on wsparciem łącznie 15 rodzin, liczących 27 dzieci. Zgodnie z art.15 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej asystent rodziny w tym samym czasie może pracować nie więcej niż z 15 rodzinami. Ich liczba uzależniona jest jednak od stopnia trudności wykonywanych przez asystentów zadań.

Rodziny, z którymi w 2020 r. pracował asystent rodziny, tak jak w poprzednich latach, to rodziny korzystające z pomocy społecznej udzielanej przez GOPS w Mszanie Dolnej w zakresie

świadczeń finansowych oraz pracy socjalnej, a które w opinii pracowników socjalnych wymagały dodatkowego wsparcia w zakresie wykonywania władzy rodzicielskiej. Praca z tymi rodzinami skupiona była przede wszystkim na poprawieniu bieżącej sytuacji oraz podniesieniu kompetencji rodzicielskich, by mogli oni prawidłowo sprawować pieczę nad dziećmi.

Do zadań asystentów rodziny określonych w art.15 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, oprócz pracy z rodziną i na jej rzecz, należy również monitorowanie jej sytuacji po zakończeniu pracy z asystentem. W okresie monitoringu (który trwa na ogół 6 miesięcy) asystent kontaktuje się z rodziną przeciętnie raz w miesiącu, z wyjątkiem sytuacji, kiedy rodzina sama inicjuje kontakt , bądź kiedy asystent pozyska niepokojące informacje na temat funkcjonowania rodziny.

Ponadto w ramach monitoringu asystent zasięga informacji o rodzinie, a zwłaszcza o sytuacji dzieci, w tym w jednostkach ochrony zdrowia, jednostkach oświatowych i od kuratorów. Systematycznie też konsultuje się w sprawach rodziny z rejonowym pracownikami socjalnymi.

1.2 Wsparcie rodzin przez asystenta rodziny.

Przydzielenie rodzinie asystenta następuje głównie na wniosek pracownika socjalnego, który zdiagnozował w rodzinie problemy opiekuńczo-wychowawcze. W roku ubiegłym pracownicy socjalni wnioskowali o objęcie asystą rodzinną 4 nowych rodzin. Ogółem asystent rodziny obejmował wsparciem łącznie 15 rodzin. Analizując poprzednie lata stwierdzić należy, że w roku 2020 liczba rodzin objętych asystą była taka sama w porównaniu z rokiem 2019 r. W roku ubiegłym asystent zakończył pracę z 4 rodzinami z powodu realizacji celów przyjętych w planie pracy z rodziną, zmiany formy pracy z rodziną lub zmiana miejsca zamieszkania.

Asystent prowadził pracę z rodzinami w oparciu o plany pracy z rodziną, o których mowa art. 15 ust.1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Plany te sporządzane były przez asystenta we współpracy z rodziną i w konsultacji z pracownikiem socjalnym oraz w uzasadnionych przypadkach z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Podobnie jak w poprzednich latach asystent rodziny dokumentował pracę sporządzając sprawozdania oraz oceny okresowe sytuacji rodziny, które zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ww. ustawy są zobowiązani sporządzać nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy.

1.3 Realizacja pracy socjalnej z rodziną.

Istotną formą pomocy rodzinom, znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, jest praca socjalna, którą w GOPS w Mszanie Dolnej realizowało w roku ubiegłym 6 pracowników socjalnych. Objęli oni pracą socjalną łącznie 283 rodziny liczące 898 osób. Z częścią z tych rodzin zawarte zostały kontrakty socjalne będące swoistą umową, w oparciu o którą realizowane

są działania zarówno ze strony rodziny, jak i instytucji. W roku 2020 kontraktami socjalnymi objęto 24 rodziny.

Praca socjalna z osobą/rodziną jest realizowana podczas przeprowadzania wywiadów środowiskowych, rozmów z klientami. Jest to: pomoc w ustaleniu wizyt w poradniach specjalistycznych, zamawiania wizyt lekarskich, pomoc w rekrutowaniu i uzupełnianiu dokumentów koniecznych do wyjazdów dzieci na kolonie letnie i zimowe współfinansowane przez KRUS, kierowanie klientów na bezpłatne porady prawne, kierowanie osób dotkniętych przemocą do skorzystania z pomocy w ramach Funduszu Sprawiedliwości, współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy, współpraca z PKPS, informowanie i pomoc w wypełnianiu wniosków ZUS, KRUS, pomoc w przygotowaniu wniosków do sądów oraz innych instytucji, kierowanie wniosków o leczenie do GKRPA, motywowanie do podjęcia leczenia, kierowanie do grup wsparcia dla sprawców przemocy w PCPR Limanowa, pomoc w rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych, kierowanie na mediację, informowanie o metodach rozwiązywania sporów, pomoc w uzyskaniu miejsca w domu seniora, ZOL, kierowanie osób do Powiatowego Zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności w celu orzekania stopnia o niepełnosprawności, pomoc w zebraniu dokumentacji medycznej. Współpraca ze szkoła w celu realizowania obowiązku szkolnego, przeprowadzanie rozmów z rodzicami dzieci, które napotykają trudności szkolne. Kierowanie dzieci na kolonię organizowaną przez Kuratorium Oświaty, pomoc w pisaniu prośby dot. uzyskania ulg lub umorzeń od opłaty za wywóz śmieci. Pomoc rodzinie w umieszczeniu osoby w szpitalu psychiatrycznym bez jej zgody, podejmowanie działań w celu uzyskania postanowienia sądu o umieszczeniu w ZOL bez zgody osoby. Współpraca z lekarzami i pielęgniarkami środowiskowymi celem zapewnienia opieki medycznej. Dostarczanie żywności i opału osobom samotnym i starszym. Informowanie o świadczeniach, które są dostępne w ramach działania PFRON. Uświadamianie i pobudzanie odpowiedzialności członków rodzin za losy ich najbliższych a zwłaszcza osób starszych, zależnych. Informowanie i propagowanie programu "Czyste powietrze". Stała współpraca z kuratorami. Informowanie o przysługujących prawach.

1.4 Realizacja przez GOPS projektu ”Cała naprzód” w ramach projektu realizacja szkoleń stacjonarnych i wyjazdowych podnoszących kompetencje społeczne i rodzicielskie.

Celem projektu jest podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny i jej zdolności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. Poprzez udział w projekcie rodzice nabędą szereg umiejętności potrzebnych do prawidłowego i efektywnego pełnienia ról rodzicielskich a także wzmocnią już posiadane umiejętności rodzicielskie z zakresu opieki i wychowania.

Podczas indywidualnego spotkania z rodzicem/-ami, pedagog miał możliwość zapoznania się z konkretną sytuacją rodzicielską i konkretnym problemem a także zasugerowania sposobu rozwiązania tego problemu. Dzięki indywidualnej formie poradnictwa przekaz jest dostosowany do potrzeb konkretnego odbiorcy i dotyczył tego, co w konkretnej sytuacji jest najbardziej

potrzebne: radzenia sobie z trudnymi emocjami, wyznaczania granic, pozytywnej motywacji bądź budowania autorytetu rodzica.

2. Podnoszenie umiejętności i kompetencji wychowawczych rodziców

2.1 Systematyczna praca asystentów z rodzinami wymagającymi wsparcia w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Powierzając asystentowi rodziny pracę z daną rodziną, uwzględnia się przede wszystkim zakres pomocy, jaka powinna być udzielona rodzinie. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, w miejscu jej zamieszkania lub przez nią wskazanym. Asystent może także pracować z rodziną na podstawie postanowienia sądowego. Asystent rodziny pracuje z całą rodziną, ponieważ problemy poszczególnych jej członków wymagają systemowego podejścia. Najczęściej praca z rodziną zaczyna się od rozwiązywania jej problemów socjalnych. W dalszej kolejności rozwiązywane są konflikty, które występują w rodzinie. Bez ich rozwiązania często trudno wyeliminować uzależnienia, przemoc czy zaniedbywanie dzieci. Podejmowane działania przez asystenta w ramach współpracy z rodziną mają przede wszystkim na celu wzbudzenie w rodzinie wiary w swoje możliwości, które do tej pory uznawane były przez nich za niemożliwe. Asystent rodziny pracuje z nią średnio przez 2–3 lata, w zależności od potrzeb. Jeżeli rodzina nie wykazuje chęci i zaangażowania we współpracy z nim, możliwe jest podjęcie decyzji o wcześniejszym jej zakończeniu.

Zadania asystenta rodziny określone są w art. 15 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do których w szczególności należą:

1. opracowanie i realizacja określonego planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny;
2. pomoc w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
3. udzielenie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, a także problemów wychowawczych;
4. motywowanie rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz wspieranie aktywności społecznej rodzin;
5. pomoc w poszukiwaniu pracy zarobkowej i jej utrzymaniu;
6. współpraca z rodziną zastępczą, rodzinnym domem dziecka, placówką opiekuńczo-wychowawczą, w których umieszczono dziecko z rodziny przeżywającej trudności;
7. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
8. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
9. prowadzenie dokumentacji, która dotyczy pracy z rodziną, dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, ale również monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
10. sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach.

2.2 Dostępności poradnictwa psychologicznego

W 2020 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej poprzez współprace z Punktem Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Przemocy kontynuował działalność w zakresie zapewnienia nieodpłatnego specjalistycznego wsparcia dla osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej, w tym rodzin przeżywających kryzys i mających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

W 2020 r. udzielił on łącznie 150 indywidualnych porad potrzebującym mieszkańcom gminy Mszana Dolna .

Dal 7 dzieci przeprowadzono indywidualne konsultacje psychologiczne dostosowane do indywidualnych potrzeb uczestników projektu zgodnie z diagnozami oraz indywidualną ścieżką udziału w projekcie.

2.3 Dostępność do treningów kompetencji rodzicielskich i kompetencji społecznych w ramach projektu" Cała naprzód".

Projekt Cała naprzód" skierowany jest do 60 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Skierowany jest głównie do osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy,

klientów ośrodka pomocy społecznej, rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi.

Oferta Projektu obejmuje przede wszystkim:

- diagnozę potrzeb i kompetencji,
- opracowanie Indywidualnego Planu Działania,
- zajęcia warsztatowe mające na celu naukę kompetencji rodzicielskich i społecznych,
- szeroką ofertę kursów i szkoleń dostosowanych do indywidualnych predyspozycji,
- pomoc w sporządzeniu dokumentów aplikacyjnych i przygotowaniu się do rozmowy rekrutacyjnej,
- wsparcie ze strony specjalistów (doradca zawodowy, pośrednik pracy),
- finansowanie staży zawodowych

Realizowany projekt „Cała naprzód" , również ma na celu usprawnienie i poprawę stanu zdrowia oraz lepsze funkcjonowanie w środowisku dzieci oraz osób dorosłych z niepełnosprawnościami.

3. Poprawa funkcjonowania rodziny w sferze socjalnej i bytowej

3.1 Budowanie systemu wsparcia materialnego dla rodzin .

Pomoc o charakterze pieniężnym przyznawana była rodzinom w wielu formach, w tym skierowanych wyłącznie do rodzin z dziećmi.

Do świadczeń finansowych przeznaczonych dla wszystkich rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej należały świadczenia wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Przyznawane były one najczęściej w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych i specjalnych zasiłków celowych. Pomocy w tych formach GOPS w Mszanie Dolnej udzielił 422 rodzinom. Wśród świadczeń o charakterze materialnym, skierowanych do rodzin z dziećmi były świadczenia przyznawane w ramach rządowego programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" w postaci opłacenia posiłków dla dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach. Ww. formą pomocy objętych zostało:

- 178 uczniów.

Kolejne świadczenia skierowane do rodzin z dziećmi to stypendium szkolne i zasiłki szkolne, przyznawane w oparciu o art. 90d i 90e ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty i wypłacane przez Zespół Ekonomiczno- Administracyjny Szkół . W 2020 r. stypendia szkolne zostały przyznane w okresie od stycznia do czerwca i od września do grudnia 2020r. - 1182 stypendia szkolne oraz 7 zasiłków szkolnych.

Kolejnymi świadczeniami, także przyznawanymi przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej rodzinom z dziećmi, są świadczenia rodzicielskie , świadczenia wychowawcze, oraz świadczenie" Dobry Strat".

Liczbę świadczeniobiorców i wydatki w tych zadaniach obrazuje poniższa tabela.

Rozdz.	Zadanie	Liczba osób	Plan	Wykonanie
85502				
I.	Świadczenia rodzinne	3713	**8 252 517,00**	**8 252 465,56**
1.	*Zasiłki rodzinne*	*2141*		*3 025 811,62*
2.	*Dodatki z tyt. urodzenia dziecka*	*103*		*102 010,06*
3.	*Opieka nad dzieckiem w czasie urlopu wychowawczego*	*40*		*187 365,72*
4.	*Dodatek z tyt. samotnego wychowywania dziecka*	*51*		*140 392,42*
5.	*Kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego*	*61*		*74 930,14*
6.	*Rozpoczęcie roku szkolnego*	*1531*		*153 047,35*
7.	*Podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zam.*	*381*		*346 245,53*
8.	*Wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej*	*428*		*487 677,20*

9.	*Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka*	*152*		*152 000,00*
10.	*Zasiłki pielęgnacyjne*	*293*		*758 168,00*
11.	*Świadczenia pielęgnacyjne*	*84*		*1 845 797,00*
12.	*Specjalny zasiłek opiekuńczy*	*56*		*411 979,00*
13	*Zasiłek dla opiekuna*	*30*		*215 584,66*
14	*Świadczenie rodzicielskie*	*30*		*351 456,86*
II.	Świadczenia wychowawcze	2152	23 964 040,57	23 895 751,02
III.	Dobry start	2614	784 200,00	784 200,00
IV.	Fundusz Alimentacyjny	37	204 500,00	204 500,00
V.	Jednorazowe świadczenie z tyt. urodzenia dziecka u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie.	4	16 000,00	16 000,00

3.2 Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej

Kolejnymi zadaniami nałożonymi na gminę przez ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej są współfinansowanie pobytu dziecka w różnych formach pieczy zastępczej (art. 176 ust. 5 ww. ustawy) oraz praca z rodziną prowadzona w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. W 2020r w instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało 1 dziecko, natomiast w rodzinnej pieczy zastępczej 10 dzieci, za które Gmina Mszana Dolna, zgodnie z ustawą, była zobowiązana ponosić częściową odpłatność.

	Zadanie	Liczba osób	**wydatek**
1	Współfinansowanie pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.	1	7 764,42
2	Współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinie zastępczej	10	55 569,70

Z ustawy o pomocy społecznej wynikają ZADANIA WŁASNE GMINY

Wsparcie z pomocy społecznej. Ubogie rodziny mogą również ubiegać się o pomoc finansową z opieki społecznej w postaci zasiłku. Do tego świadczenia mają prawo rodziny, których dochód nie przekracza kwoty 528 zł. Przy czym wyróżnia się trzy rodzaje zasiłków z pomocy społecznej.

Zasiłek stały przysługuje osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy, jeżeli dochód, spełnia kryterium dochodowe. Jego maksymalna wysokość na osobę, która gospodaruje razem z rodziną, stanowi różnicę między kryterium dochodowym a dochodem na osobę w rodzinie. Kwota zasiłku nie może być jednak niższa niż 30 zł miesięcznie.

Z kolei **zasiłek okresowy** przysługuje osobom, których dochód jest niższy od kryterium dochodowego. Zasiłek okresowy przysługuje, w szczególności ze względu na :długotrwałą chorobę; niepełnosprawność; bezrobocie; możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego; zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych do czasu otrzymania pierwszej wpłaty po podjęciu pracy. W przypadku rodziny zasiłek okresowy ustala się do wysokości różnicy między kryterium dochodowym a dochodem tej rodziny. Kwota zasiłku nie może być niższa niż 20 zł.

Są jeszcze **zasiłki celowe**, przyznane są w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. pieniądze mogą być wypłacane w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów: zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, kosztów pogrzebu.

Ponadto, jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150 procent kryterium dochodowego na osobę, czyli kwoty 792,00 złotych, członkom rodziny przysługuje **prawo do bezpłatnego posiłku**.

W 2020 roku z pomocy finansowej skorzystało 422 osób. W ramach zadania własnego 11 osobom pokryto koszty utrzymania w domu pomocy społecznej i wydatkowano na ten cel 259 742,34 zł ze środków własnych Gminy. 34 osobom wypłacono zasiłki stałe tj. osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub inwalidztwa nie posiadającym uprawnień do renty. Na w/w zadanie otrzymano dotację Wojewody w wysokości 167 143,09 zł i wydatkowano 166 960,54 zł.

Opłacano składkę zdrowotną 30 osobom otrzymującym zasiłki stałe. Na w/w zadanie również otrzymano dotację Wojewody w wysokości 15 406,60 i wydatkowano kwotę 15 378,27 zł.

Ponadto wypłacono zasiłki okresowe, przede wszystkim dla 99 rodzin wielodzietnych, niepełnych gdzie dochód nie pozwala na zaspokojenie niezbędnych potrzeb. Na w/w zadanie otrzymano dotację Wojewody w wysokości 168 000,00 zł a wydatkowano 167 986,75 zł , a ze środków własnych wydatkowano 21 455,24 zł. Łącznie na zasiłki okresowe wydatkowano 189 441,99 zł.

W ramach środków własnych gminy GOPS udzielił 68 rodzinom pomocy w postaci zasiłków celowych na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych, a w szczególności na zakup opału, odzieży, obuwia oraz na częściowe pokrycie kosztów leczenia celowego . Łącznie wydatkowano kwotę 36 690,00 zł. Na pokrycie kosztów utrzymania w gotowości miejsca w noclegowni Ośrodek wydatkował kwotę 4 380,00 zł.

Dla 4 osób Ośrodek wypłacał wynagrodzenie za sprawowanie kurateli i wydatkowano ze środków własnych 11 400,00 zł.

Ośrodek realizował rządowy program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania". W ramach tego programu dożywianiem zostało objętych 178 uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjalnych. Otrzymano dotację w wysokości 67 418,40 zł i wydatkowano kwotę 67 418,40 zł, natomiast ze środków własnych wydatkowano 17 181,06 zł. Ponadto w ramach w/w programu 117 osób otrzymało zasiłki celowe na żywność i wydatkowano na ten cel kwotę 101 636,00 zł , w tym z dotacji Wojewody 60 981,60 zł a ze środków własnych 40 654,40 zł. Łączny koszt programu wyniósł 186 235,46 zł.

Ośrodek zatrudnia 1 opiekunkę, która świadczy usługi opiekuńcze dla 13 osób. Osoby starsze zostały objęte specjalistycznym wsparciem przez co zwiększyło się u nich poczucie bezpieczeństwa i przynależności do środowiska. Osoby te mają zabezpieczone wszystkie podstawowe potrzeby życiowe. Wydatkowano na ten cel 59 040,83 zł.

Ośrodek wypłacił również kwotę 3 400,00 zł na usuwanie skutków klęski żywiołowej dla 5 rodzin z teren Gminy.

GOPS realizuje również ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W ramach tej ustawy Ośrodek ze środków własnych współfinansował dla 10 dzieci pobyt w rodzinie zastępczej na łączną kwotę 55 569,70 zł oraz współfinansował dla 1 dziecka pobyt w placówce opiekuńczo-wychowawczej w kwocie 7 764,42 zł.

Zatrudniony asystent rodziny pracował z 15 rodzinami niezaradnymi życiowo, mającymi problemy opiekuńczo-wychowawcze i pomagał tym rodzinom w codziennym funkcjonowaniu, zwłaszcza w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi. Łączne koszty wyniosły 49 492,52 zł.

Ośrodek poniósł także koszt w wysokości 4 500,00 zł na dofinansowanie dowozu żywności przez Polski Komitet Pomocy Społecznej w Rabce dla 65 rodzin z terenu naszej Gminy. Ośrodek kontynuował projekt „Cała naprzód !". Środki na realizację programu pochodzą

z Budżetu Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego. Celem projektu jest aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych. W projekcie uczestniczyło 60 osób. Realizowane zadania to: usługi psychologa, doradcy zawodowego, pedagoga, mediacje, poradnictwo rodzinne, kursy i szkolenia. Przy konsultacji pracownika socjalnego i asystenta rodziny są dobierane do indywidualnych potrzeb osoby, osoby niepełnosprawnej lub rodziny . Na te zadania poniesiono koszty w wysokości 276 228,47. Osoby które uczestniczyły w projekcie otrzymywały zasiłki celowe, okresowe i stałe. Łącznie wydatkowano 57 313,03 zł.

W 2020 roku Ośrodek wydatkował kwotę 8 500,00 zł na pokrycie kosztów zakupu środków ochrony osobistej, środków i sprzętu służącego dezynfekcji w ramach zadania „Kooperacja przeciw Covid".

Poniżej tabela obrazuje liczbę świadczeniobiorców i kwoty wydatków na poszczególne świadczenia realizowane w ramach zadań własnych Gminy w 2020 roku:

Rozdz.	Zadanie	Liczba osób	Plan	Wykonanie
85202	Odpłatność za Domy Pomocy Społecznej	11	295 000,00	259 742,34
85213	Składka zdrowotna od zasiłków stałych	30	16 856,60	15 378,27
85214	Zasiłki okresowe	99	189 500,00	189 441,99
	Zasiłki celowe	68	42 000,00	36 690,00
	Wkład własny projektu „Cała Naprzód"	26	13 500,00	12 674,27
	Zakup usług – noclegownia	1	5 000,00	4 380,00
85216	Zasiłki stałe	34	167 143,09	166 960,54
	Wkład własny projektu „Cała Naprzód !"	4	25 823,76	25 823,76
85219	Utrzymanie Ośrodka Pomocy Społecznej		969 277,00	932 268,26
	Wynagrodzenie za sprawowanie kurateli	4	13 000,00	11 400,00
85228	Usługi opiekuńcze		64 000,00	59 040,83
85230	Dożywianie dzieci	178	92 418,40	84 599,46
	Zasiłki celowe na żywność	117	105 981,60	101 636,00
	Koszty dowozu żywności	65	5 000,00	4500,00
85278	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	5	3 400,00	3 400,00
85295	Środki na realizację Programu „Cała Naprzód !"		389 956,48	276 228,47
	Wkład własny projektu „Cała Naprzód !"		18 815,88	18 815,00
85295	Pozostała działalność - Wspieraj seniora		45 074,00	0

85395	Pozostała działalność „Kooperacja przeciw Covid”		8 500,00	8 500,00
85504	Wspieranie rodziny – Asystent rodziny	1	52 000,00	49 492,52
85508	Współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinie zastępczej	10	56 600,00	55 569,70
85510	Współfinansowanie pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo- wychowawczych	1	7 800,00	7 764,42
RAZEM			**2.586.646,81**	**2.324.305,83**

Wydatki na utrzymanie Ośrodka wynoszą 932 268,26 zł. Na ten cel otrzymano i wydatkowano dotację od Wojewody w kwocie 171 976,00 zł, ze środków własnych pokryto 760 292,26 zł. Na płace i pochodne dla pracowników wydatkowano 821 230,36 zł . Na wydatki związane z bieżącym utrzymaniem Ośrodka wydatkowano kwotę 111 037,90 zł.

Kontynuowanie działań systemu wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy

Działania związane z przeciwdziałaniem przemocy na terenie Gminy Mszana Dolna podejmowane są w ramach realizacji ustawy z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2015 poz. 1390 z późń. zm.) i ujęte są w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Mszana Dolna na lata 2015 -2020, który podjęto uchwałą nr XXXI/281/13 w dniu 24 kwietnia 2016 r. Przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie m.in. zajmuje się Gminny Zespół Interdyscyplinarny, który realizuje zadania przy pomocy procedury Niebieskiej Karty. Działania Zespołu skierowane są na wykrywanie i minimalizowanie zjawiska przemocy na terenie gminy. Działania na rzecz rodzin dotkniętych przemocą polegały na analizie sytuacji rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy, podejmowaniu interwencji, monitorowaniu rodzin przez członków zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych, w skład których wchodzą pracownicy socjalni, dzielnicowi, pedagodzy szkolni. W 2020 roku prowadzone były 38 procedury Niebieska Karta. Odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego, oraz 102 spotkania Grup Roboczych.

W ramach dostępności pomocy terapeutycznej Gmina prowadzi Punkt Konsultacyjno-Terapeutyczny. Punkt konsultacyjny udziela pomocy i wsparcia w różnych kategoriach problemów. Dlatego też pomoc znaleźć tam mogą osoby uzależnione, współuzależnione, osoby doświadczające przemocy w rodzinie oraz rodziny będące w kryzysie. Wszystkie osoby zatrudnione w Punkcie posiadają wymagane przygotowanie niezbędne do prawidłowego realizowania zadań Punktu.

Działania podejmowane przez Punkt Konsultacyjny to m.in.:

1. Rozpoznawanie problemu zgłaszanego przez klienta,
2. Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach lecznictwa odwykowego, kierowanie do specjalistycznego leczenia.
3. Motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych do zmiany szkodliwego wzoru picia,
4. Udzielanie wsparcia osobom uzależnionym po zakończeniu leczenia odwykowego,
5. Udzielanie pomocy młodzieży upijającej się oraz ich rodzinom,
6. Prowadzenie konsultacji w zakresie wsparcia i pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym,
7. Gromadzenie i przekazywanie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc specjalistycznej pomocy,
8. Ścisła współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej.

W ramach przeciwdziałania przemocy osoby stosujące przemoc informowane były o możliwości skorzystania z programu edukacyjno – korekcyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej – 1 mężczyzna skorzystał z zaproszenia i ukończył program , ponadto 1 kobieta uczestniczyła w grupie wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. W ramach działalności punktu udzielane są porady związane z alkoholizmem i przemocą w rodzinie, z problemami wychowawczymi dzieci, z problemami emocjonalnymi i koniecznością wsparcia psychicznego, problemami materialnymi. Osoby korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej korzystają nieodpłatnie z porad prawników w Urzędzie Miasta Mszana Dolna, jak również z porad specjalistów dyżurujących w Punkcie Konsultacyjno-Terapeutycznym. Wszystkie zadania realizowane w Punkcie ds. przemocy w 2020r. wykonywane były nieodpłatnie. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie realizowane było również w ramach współpracy z placówkami oświatowymi działającymi na terenie gminy, które realizują programy, w formie prelekcji i pogadanek na temat przemocy.

Rozwijanie form wsparcia i pomocy na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.

Program działań na rzecz seniorów i niepełnosprawnych jest zgodny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Mszana Dolna na lata 2016-2021, do celu strategicznego (C1K5) - rozwijanie form wsparcia i pomocy na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, w ramach, którego założone zostały następujące przedsięwzięcia:

1. zapewnienie wsparcia materialnego dla osób starszych i niepełnosprawnych, wymagających wsparcia z systemu zabezpieczenia społecznego,
2. wsparcie mieszkańców gminy w wieku senioralnym, poprzez stworzenie warunków dla funkcjonowania nieformalnych grup samopomocowych, pomoc sąsiedzka
3. podnoszenie jakości i dostępności do usług opiekuńczych,
4. udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i niepełnosprawnym będącym w trudnej sytuacji materialnej,

Formy pomocy dla seniorów na terenie Gminy Mszana Dolna

System wsparcia seniorów i niepełnosprawnych koordynuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej, który zatrudnia m.in. pracowników socjalnych, opiekunkę środowiskową oraz korzysta z usług w formie pomocy sąsiedzkiej. W zależności od stanu zdrowia, osoby starsze, które wymagają pomocy w codziennym funkcjonowaniu, mogą skorzystać ze **wsparcia opiekunki środowiskowej** oraz z zajęć w **ośrodkach wsparcia** - Środowiskowy Dom Samopomocy w Zegartowicach. Osobom, które wymagają całodobowej opieki, Gmina zapewnia **pobyt w domu pomocy społecznej.**

Osoby samotne mogą liczyć również na wizytę wolontariuszy w domu, którzy pomogą przy cięższych pracach porządkowych wokół zabudowań, przygotowanie do okresu zimowego czy wykonaniu małych remontów.

Osoby, które ze względu na wiek, choroby lub niepełnosprawność wymagają opieki, mogą otrzymać wsparcie w formie usług opiekuńczych. Jest ono kierowane głównie do osób samotnych, ale mogą się o nie ubiegać również ci, którymi – z różnych przyczyn - najbliższa rodzina nie jest w stanie się zaopiekować. Pomoc jest udzielana w domu- w miejscu zamieszkania. Wysokość opłat jest uzależniana od dochodów osoby korzystającej z pomocy.

Usługi opiekuńcze – obejmują zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych (sprzątanie, pranie, zakupy, sporządzanie posiłków), opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację, zapewnianie kontaktów z otoczeniem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze - są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Świadczą je osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Usługi te są bezpłatne lub odpłatne w części albo w całości. W roku 2020r. z usług opiekuńczych korzystało 13 osób. Z roku na rok jest większe zainteresowanie usługami opiekuńczymi i wydatki na ten cel stale rosną.

Gmina w ramach zadań własnych kieruje osoby wymagające opieki do domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia. W ramach zadań zleconych gmina realizuje zadania:

organizowania i świadczenia usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz prowadzenia i rozwoju infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób

z zaburzeniami psychicznymi. Jednostki organizacyjne i inne podmioty działające na podstawie ustawy o pomocy społecznej, w porozumieniu z zakładami psychiatrycznej opieki zdrowotnej, organizują w obszarze swego działania oparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia psychicznego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w kształtowaniu swoich stosunków z otoczeniem w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz w sprawach bytowych. **Środowiskowy dom samopomocy** jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Uczestnicy otrzymają tam opiekę i pomoc w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych i posiłek. Środowiskowe domy samopomocy oferują indywidualne lub zespołowe treningi samoobsługi i treningi umiejętności społecznych, które służą nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Na terenie powiatu limanowskiego istnieją dwa środowiskowe domy samopomocy. Pierwszy z nich funkcjonuje w Limanowej, jest domem typu A i B. Środowiskowy Dom Samopomocy jest przeznaczony dla 35-ciu osób powyżej 18 roku życia, zamieszkałych na terenie Miasta Limanowa oraz sąsiednich gmin, wykazujących zaburzenia psychiczne i niepełnosprawność intelektualną. Drugi i zarazem ostatni środowiskowy dom samopomocy istniejący na terenie powiatu limanowskiego znajduje się Ujanowicach. Jest ośrodkiem wsparcia pobytu dziennego, Typu A i B. Przeznaczony jest dla 28 osób dorosłych, powyżej 18 roku życia, zamieszkałych na terenie Gminy Laskowa i innych gmin. Obydwa domy wsparcia dziennego znajdują się w znacznej odległości od Gminy Mszan Dolna a dojazd do nich zwłaszcza dla osób chorujących psychicznie i z niepełnosprawnościami intelektualnymi wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu jest przeszkodą dla wielu z nich nie do pokonania. Obecnie 3 osoby z terenu Gminy (z miejscowości Kasinka Mała, która jest najbliżej Zegartowic) dowożone są do Środowiskowego Domu Samopomocy w Zegartowicach, z którym Gmina posiada podpisane porozumienie. Pozostałe osoby chętne do udziału w zajęciach prowadzonych w ramach ŚDS rezygnują ponieważ dojazd do placówki jest dla nich znacznym utrudnieniem - odległość do Zegartowic wynosi ok. 50 km (w zależności od miejsca zamieszkania) i nie ma żadnego połączenia środkami transportu publicznego. Tym samym dowóz osób każdego dnia do takiej placówki jest dla danego ŚDS staje się nieekonomiczny i niemożliwy pod względem praktycznym.

Przez wzgląd na dużą ilość osób niepełnosprawnych na terenie gminy zdiagnozowana została potrzeba utworzenia Środowiskowego Domu Samopomocy. W tym celu Gmina postanowiła rozbudować i przebudować budynek ośrodka zdrowia w Mszanie Górnej, aby w rezultacie dostosować obiekt do możliwości zapewnienia dziennej opieki dla 40 osób.

Rozdział VII

Polityka Gminy wobec problemów uzależnień

Istotnym problemem Gminy Mszana Dolna jest używanie legalnych substancji psychoaktywnych (alkohol) przez młodzież. Zjawisko jest powszechnie znane mieszkańcom Gminy Mszana Dolna. – zdarza się, że sygnalizują oni spotkania towarzyskie młodzieży, często wiążące się z aktami wandalizmu, lub zakłócaniem spokoju sąsiadom. Szczególnie niepokojący jest stosunkowo łatwy dostęp dzieci i młodzieży do substancji psychoaktywnych. Jego ograniczenie jest zadaniem leżącym w obowiązku osób dorosłych. Należy podjąć zdecydowane działania mające na celu ograniczenie dostępu, poprzez kontrole w miejscach sprzedaży napojów alkoholowych z udziałem policji, szkolenia sprzedawców i przedsiębiorców handlujących alkoholem na temat prawnych i karnych aspektów sprzedaży napojów alkoholowych.

Kolejnym obszarem problemowym, który uwidacznia się w sferze publicznej jest używanie alkoholu w miejscach publicznych. Mimo ustawowego zakazu spożywania napojów alkoholowych osoby pijane przebywają w miejscach publicznych, gromadzą się w pobliżu punktów sprzedaży napojów alkoholowych, na przystankach autobusowych, w strefach rekreacyjnych miejscowości. Nierzadko spotkaniom tym towarzyszą awantury, niepokojenie użytkowników przestrzeni publicznej i zgorszenie dzieci i młodzieży.

Na terenie Gminy Mszana Dolna funkcjonuje 13 szkół podstawowych, w których uczą się dzieci i młodzież w wieku 7-14 lat. W sołectwach funkcjonują również samorządowe przedszkola. Młodzież starsza kształci się w pobliskich ośrodkach w Mszanie Dolnej, Rabce Zdrój, Myślenicach, Nowym Targu i innych. Zdiagnozowanym obszarem problemowym wynikającym z lokalnej specyfiki jest migracja zarobkowa – krajowa i zagraniczna, wiążąca się z nieobecnością jednego/ lub czasem obojga rodziców w życiu dzieci wychowywanych w rodzinach. Obowiązujące ograniczenia wynikające ze stanu pandemii spowodowały, że część z osób pracujących za granicą straciła możliwość wyjazdu lub zatrudnienie, co może spowodować pogorszenie sytuacji materialnej rodzin i osłabić kondycję życiową ich członków. Zwraca uwagę nasilenie problemu alkoholowego dotyczącego osób młodych, zatrzymanych przez pandemię w środowisku zamieszkiwania. Wobec braku perspektyw zatrudnienia wykorzystują oni destruktywne sposoby radzenia sobie z osobistą frustracją, co skutkuje agresją wobec członków rodziny – którzy szukają wsparcia i możliwości pomocy bliskim w Gminnym Punkcie Konsultacyjnym ds. uzależnień i przemocy.

Rok 2020 – gminne programy profilaktyczne realizowane były w warunkach pandemii COVID 19

Cele i priorytetowe zadania związane z gminnymi programami profilaktyki powinny uwzględniać szczególny czas pandemii Covid19, z którą mamy do czynienia od początku roku 2020. W tym trudnym czasie, kiedy życie społeczne zostało zdezorganizowane przez różnorakie obostrzenia i reżim sanitarny mający na celu powstrzymanie rozprzestrzeniania się groźnego wirusa nie można tracić z oczu problemów alkoholowych i problemu przemocy domowej. Sytuacja pandemii powodująca przedłużający się stres i lęk, a także ograniczenie kontaktów społecznych istotnie wpłynęła na wzrost spożycia alkoholu.

Pandemia zwiększyła zapotrzebowanie na pomoc dla członków rodzin z problemem alkoholowym i problemem przemocy. W szczególnie trudnej sytuacji znajdują się dzieci, które pozostając w domu (ograniczono działalność szkół, wprowadzono zdalne nauczanie) są odcięte od zewnętrznych źródeł wsparcia rówieśniczego, wychowawców, pedagogów szkolnych, świetlic szkolnych. Działalność placówek lecznictwa odwykowego została w znacznym stopniu ograniczona (oddziały szpitalne ograniczają przyjęcia pacjentów, bądź były przekształcane na tzw. „oddziały Covidowe". Bezpośrednie formy pomocy świadczone w placówkach leczenia uzależnień, punktach konsultacyjnych, grupach terapeutycznych i samopomocowych dla osób doświadczających przemocy domowej działają w ograniczonym stopniu. Problemy jednak nie zniknęły, ludzie w dalszym ciągu potrzebują i poszukują pomocy. Odpowiedzią na to zapotrzebowanie było wprowadzenie pracy zdalnej w punktach konsultacyjnych i placówkach lecznictwa odwykowego. W miarę upływu czasu placówki dostosowują formy pracy w taki sposób, żeby zapewnić osobom korzystającym z pomocy i udzielającym jej bezpieczeństwo epidemiczne i udzielić wsparcia, jakiego potrzebują. W roku 2020 poczyniono starania, aby dostępne były świadczenia konsultantów pracujących w Gminnym Punkcie Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Przemocy w formie telefonicznej i bezpośredniej, po spełnieniu wymogów wynikających z wytycznych Ministra Zdrowia dotyczących zasad postępowania przy udzielaniu świadczeń w zakresie leczenia uzależnień w czasie trwania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii wywołanego zakażeniami SARS-CoV-2 z dnia 4 listopada 2020r. Przygotowanie nowej formy pracy wymagało również opracowania komunikatów i rozpropagowanie ich przy pomocy lokalnych mediów. Ponadto ważne jest propagowanie informacji o formach pomocy psychologicznej, terapeutycznej, możliwości mediacji, pomocy prawnej świadczonej zdalnie, z wykorzystaniem platform komunikacyjnych, dostępnych poprzez sieć Internet. Korzystanie z form pomocy świadczonych zdalnie wymaga od korzystających z niej kompetencji obsługi urządzeń cyfrowych i rozwiniętych umiejętności komunikacyjnych. Należy dążyć do wypracowania takich warunków bezpieczeństwa, aby umożliwić osobom skorzystanie z tradycyjnych form pomocy (spotkanie, rozmowa).

Polityka Gminy Mszana Dolna wobec alkoholu

Alkohol nie podlega zasadom wolnego rynku. Z jednej strony jest to produkt legalnie dostępny, ale z drugiej to substancja psychoaktywna i szkodliwa, dlatego regulacje prawne związane z alkoholem mają charakter ograniczający. Alkohol w opinii wielu osób jest tani i bardzo łatwo dostępny.

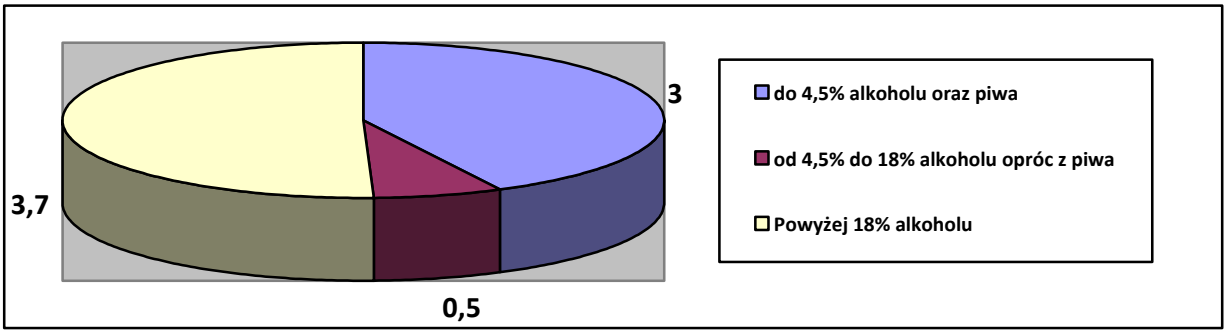
Wskaźnikiem wielkości sprzedaży napojów alkoholowych mogą być kwoty wskazane przez przedsiębiorców ubiegających się o koncesję na alkohol, wyrażone w corocznych, obowiązkowych oświadczeniach. Poniższa tabela prezentuje wielkość sprzedaży poszczególnych rodzajów alkoholu sprzedanego wyłącznie w punktach na terenie gminy Mszana Dolna na przestrzeni ostatnich lat.

Tabela nr. 1

Wielkość sprzedaży napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie gminy Mszana Dolna

Rok	Wartość sprzedaży do 4,5%alkoholu (oraz piwa) Zł.	Wartość sprzedaży od 4,5 do 18% (z wyjątkiem Piwa Zł.	Wartość sprzedaży powyżej 18% alkoholu Zł.	**Wartość sprzedaży wszystkich rodzajów napojów alkoholowych Łącznie PLN na podstawie oświadczeń właścicieli punktów sprzedaży Zł.**
2014	2 66 2427,97	250 450,26	2 419 775,84	**5 332 654,07**
2015	2 806 093,16	285 838,97	2 630 810,59	**5 722 742,72**
2016	2 567 089,38	253 990,06	2 579 289,49	**5 400 368,93**
2017	2 631 650,84	319 251,85	2 799 389,85	**5 750 292,54**
2018	2 775 996.60	450 336.07	2 863 953.97	**6 090 286.64**
2019	2 840791,56	416 525,91	3 178065,19	**6 435 382,66**
2020	3 077495,75	518 753,68	3 710144,33	**7 306 393,76**

Wartość sprzedaży alkoholu na terenie gminy Mszana Dolna w roku 2020 w mln. zł.

Zwraca uwagę i niepokoi wyraźny wzrost sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy w roku pandemii. Oceniając skalę spożycia alkoholu należy uwzględnić fakt, że spora część

mieszkańców gminy zaopatruje się w alkohol na terenie miasta Mszana Dolna i w innych miejscowościach poza gminą.

Wyniki badań pokazują, że spożycie alkoholu i nasilenie problemów alkoholowych rosną, gdy zwiększa się gęstość punktów sprzedaży napojów alkoholowych i wydłuża się czas ich sprzedawania. Oczywiste są również związki pomiędzy tymi czynnikami a ubóstwem i przemocą.

W 2018 r. Rada Gminy Mszana Dolna podjęła konkretne działania w celu ograniczenia dostępności fizycznej alkoholu. Przede wszystkim podjęto uchwałę zmniejszającą łączny limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych (limit sklepów + limit lokali gastronomicznych) na terenie gminy. W roku 2019 nastąpiła korekta uchwały regulującej limity zezwoleń w poszczególnych sołectwach.

Radni określili dostępny limit zezwoleń na sprzedaż poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych dla każdego z sołectw.

Tabela nr. 2

Limit zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy), ustalony dla poszczególnych sołectw Gminy Mszana Dolna w 2019 r.

Miejscowość	Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości do 4,5 % alkoholu oraz piwa	Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości powyżej 4,5 % do 18% alkoholu z wyjątkiem piwa	Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości powyżej 18% alkoholu
Kasina Wielka	11	7	8
Kasinka Mała	7	6	6
Lubomierz	7	7	7
Mszana Górna	3	3	3
Glisne	0	0	0
Raba Niżna	3	3	3
Łostówka	2	2	2
Łętowe	2	2	1
Olszówka	2	2	2
Łącznie	**37**	**32**	**32**

Tabela nr 3

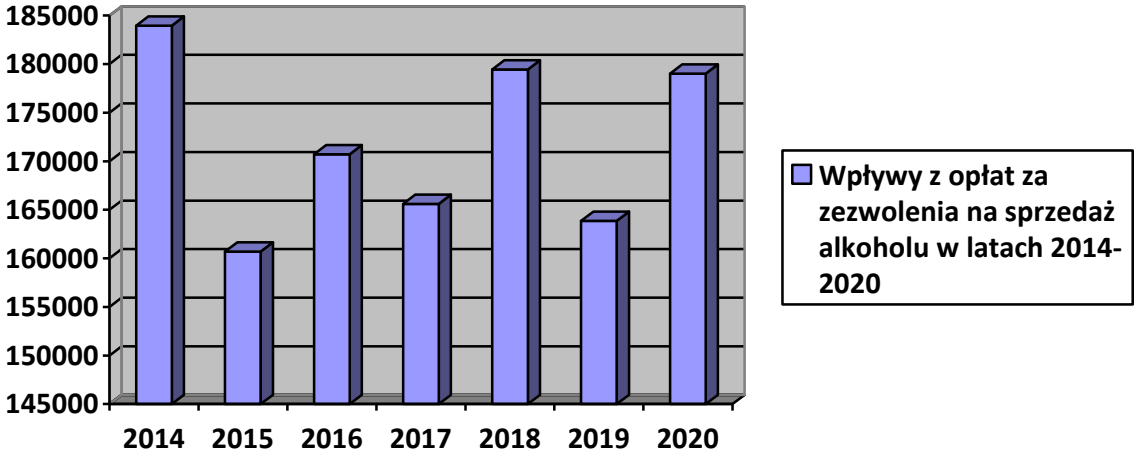
Limit zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży (bary, punkty gastronomiczne), ustalony dla poszczególnych sołectw Gminy Mszana Dolna

Miejscowość	Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości do 4,5 % alkoholu oraz piwa	Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości powyżej 4,5 % do 18% alkoholu z wyjątkiem piwa	Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości powyżej 18% alkoholu
Kasina Wielka	2	2	2
Kasinka Mała	2	1	1
Lubomierz	2	1	1
Mszana Górna	2	0	0
Glisne	0	0	0
Raba Niżna	2	0	0
Łostówka	0	0	0
Łętowe	1	0	0
Olszówka	1	0	0
Łącznie	**12**	**4**	**4**

Tabela nr 4

Wpływy do budżetu gminy Mszana Dolna pochodzące z tzw. „korkowego" przeznaczone na realizację gminnych programów profilaktycznych: rozwiazywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii

rok	**Środki finansowe pochodzące z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zasilające budżet gminy (PLN)**
2014	183 971,00
2015	160 685,11
2016	170 704,41
2017	165 610,58
2018	179 437.02
2019	163 864,72
2020	179 007,03 zł.

WNIOSKI DOTYCZĄCE BADANIA PUNKTÓW SPRZEDAŻY ALKOHOLU:

Wnioski z kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych prowadzonych przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Napojów Alkoholowych w Mszanie Dolnej (przedsiębiorcy – zgodnie z ustawą Prawo Przedsiębiorców – byli wcześniej informowani o planowanej kontroli i jej zakresie).

W 2020 r. upoważnieni przez wójta członkowie GKRPA przeprowadzili kontrolę w 10 punktach sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy.

W większości punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Mszana Dolna sprzedaż prowadzona jest zgodnie z przepisami prawa. Nie stwierdzono obecności alkoholu nieposiadającego znaków akcyzy, nie zastano sytuacji spożywania napojów alkoholowych

w miejscu publicznym, podczas kontroli nie miały miejsca sytuacje sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim, nietrzeźwym. W czasie kontroli nie ujawniono sprzedaży alkoholu na kredyt i pod zastaw. W oparciu o dokumenty przedstawione przez właścicieli kontrolowanych punktów sprzedaży nie we wszystkich przypadkach kontrolujący mogli stwierdzić wiarygodność oświadczeń o wysokości sprzedaży napojów alkoholowych za rok 2019, jednak stwierdzić można, że na przestrzeni ostatnich kilku lat sytuacja w tym zakresie znacznie się poprawiła. Kontrolujący nie stwierdzili przesłanek skutkujących wszczęciem postępowania w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Sprzedawcy z którymi członkowie GKRPA rozmawiali podczas kontroli znają przepisy zakazujące sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim i stosunkowo dobrze radzą sobie w sytuacji odmowy ich sprzedaży. Należałoby zwiększyć częstotliwość kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych przez policję, która ma możliwość przeprowadzenia kontroli trzeźwości osób przebywających w punktach sprzedaży napojów alkoholowych, wylegitymowania użytkowników przestrzeni publicznych spożywających alkohol i skorzystać z dostępnych instrumentów karnych.

Problemy Alkoholowe, Narkomania, Przemoc na terenie Gminy Mszana Dolna

ZASOBY GMINY W ZAKRESIE UDZIELANIA POMOCY OSOBOM DOTKNIĘTYM PROBLEMEM ALKOHOLOWYM I PRZEMOCY w 2020 r.

Na terenie Gminy Mszana Dolna rozwiązywaniem problemów alkoholowych zajmują się:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2. Punkt Konsultacyjny do spraw Uzależnień i Przemocy w Rodzinie
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z asystentem rodzin
4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
5. Grupa Anonimowych Alkoholików Lubogoszcz działająca w Mszanie Dolnej
6. Grupa samopomocowa AL.-ANON „Siloe" działająca na terenie miasta Mszana Dolna
7. Komisariat Policji
8. Placówki oświatowe – 13 szkół podstawowych
9. Zakłady opieki zdrowotnej
10. Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe
11. Placówki Podstawowej Opieki Zdrowotnej na terenie gminy – ośrodki zdrowia w Kasinie Wielkiej, Kasince Małej, Mszanie Górnej i Rabie Niżnej
12. Parafie Kościoła Rzymsko-Katolickiego na terenie Gminy Mszana Dolna

Partnerzy programu poza Gminą:

1. Poradnia Zdrowia Psychicznego i leczenia uzależnień PROMEDICUM w Limanowej, najbliższa terytorialnie placówka leczenia uzależnień
2. LIM-MED. Mszana Dolna - od 1 kwietnia 2020 w strukturach NZOZ „Lim-Med" rozpoczął działalność OŚRODEK ŚRODOWISKOWEJ OPIEKI PSYCHOLOGICZNEJ I PSYCHOTERAPEUTYCZNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY. Ośrodek działa w ramach umowy z NFZ, do zarejestrowania nie jest wymagane jest skierowanie. Taka forma terapii adresowana jest do dzieci, młodzieży i pełnoletnich (do 21 roku życia) pozostających w trakcie nauki w szkole ponadpodstawowej mieszkańców powiatu limanowskiego, oraz do ich rodzin i opiekunów.
3. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu (współpraca w zakresie opieki nad osobami zatrzymanymi do wytrzeźwienia, a także udzielania schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej znajdującym się w sytuacji kryzysowej)
4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej dla osób doświadczających przemocy domowej, jak również realizacji oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla stosujących przemoc w rodzinie.
5. Punkt bezpłatnej pomocy prawnej w Mszanie Dolnej
6. Lokalny Punkt Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem w Limanowej - *współfinansowany ze środków Funduszu Sprawiedliwości.*
7. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Limanowej
8. Sąd Rodzinny w Limanowej

9. Prokuratura rejonowa w Limanowej
10. Organizacje pozarządowe
11. Samorząd Miasta i Gminy Margonin

W 2020 r. na terenie Gminy Mszana Dolna zdiagnozowano następujące obszary problemowe w zakresie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych.

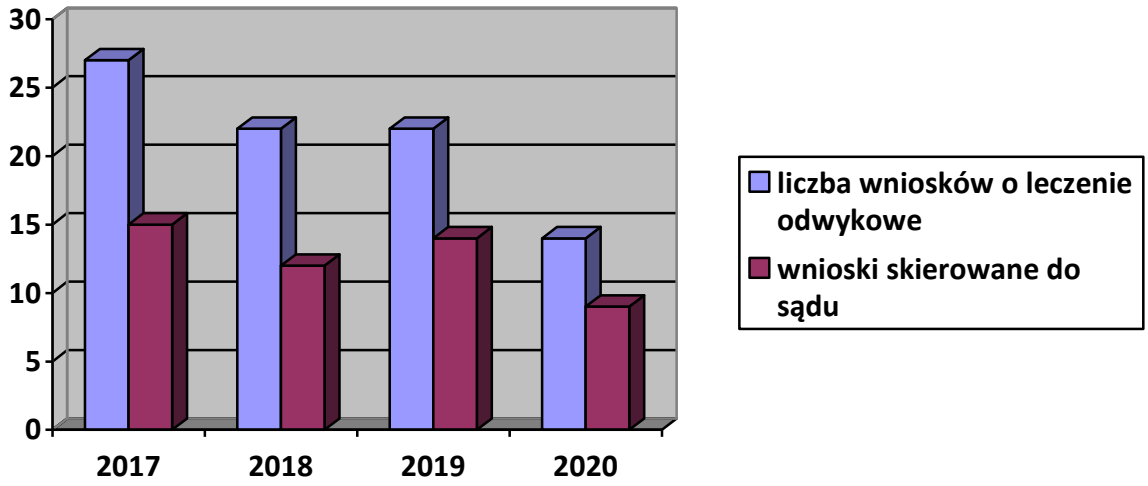
1. Używanie legalnych substancji psychoaktywnych (alkohol) przez młodzież. Zjawisko jest powszechnie znane mieszkańcom Gminy Mszana Dolna – zdarza się, że sygnalizują oni spotkania towarzyskie młodzieży, często wiążące się z aktami wandalizmu, lub zakłócaniem spokoju sąsiadom. Szczególnie niepokojący jest stosunkowo łatwy dostęp dzieci i młodzieży do substancji psychoaktywnych. Jego ograniczenie jest zadaniem leżącym w obowiązku osób dorosłych. Należy podjąć zdecydowane działania mające na celu ograniczenie dostępu, poprzez kontrole w miejscach sprzedaży napojów alkoholowych z udziałem policji, szkolenia sprzedawców i przedsiębiorców handlujących alkoholem na temat prawnych i karnych aspektów sprzedaży napojów alkoholowych.
2. Używanie nielegalnych substancji psychoaktywnych przez młodzież – narkotyki i Nowe Substancje Psychoaktywne. Ograniczone możliwości kontrolowania dilerów narkotyków i dopalaczy przez policję. Skala zjawiska nie jest znana ze względu na brak profesjonalnie przeprowadzonych badań. Celowym byłoby przeprowadzenie kompleksowych badań dotyczących korzystania przez dzieci i młodzież z substancji psychoaktywnych- wykraczające poza szkoły gminne i obejmujące również młodzież uczącą się na terenie miasta Mszana Dolna.
3. Powszechność stereotypu dobrej zabawy pod wpływem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
4. Umocowane kulturowo przyzwolenie na przemoc.
5. Rekomendowane programy profilaktyczne realizowane są w stosunkowo małym zakresie wśród dzieci i młodzieży.
6. Rodzice często nie radzą sobie z problemami wychowawczymi, przysparzanymi przez dzieci. Potrzebne jest zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej i rozszerzenie jej zakresu o problemy związane z rozwojem dzieci, zwłaszcza w okresie adolescencji.
7. Picie alkoholu przez osoby dorosłe - ryzykowne i szkodliwe picie alkoholu, uzależnienie od substancji psychoaktywnych.
8. Używanie szkodliwe pozostałych substancji psychoaktywnych (nielegalnych), uzależnienie.
9. Sięganie po substancje psychoaktywne (alkohol, narkotyki) m. in. z powodu niskich umiejętności osobistych i społecznych
10. Słaba motywacja osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych (alkoholu, narkotyków) do zmian, w tym do podjęcia leczenia, utrzymywania abstynencji.
11. Ograniczona dostępność profesjonalnych placówek leczenia uzależnień ze względu na odległość i koszty dojazdu.
12. Niska świadomość w obszarze nadużywania Internetu, komputera czy telefonów komórkowych,

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mszanie Dolnej w 2020 r. przyjęła 14 wniosków o diagnozę w przedmiocie problemowego używania alkoholu i sądowe zobowiązanie do leczenia odwykowego dotyczących mieszkańców gminy. Na przestrzeni ostatnich lat wartości tego wskaźnika kształtowały się w sposób określony w poniższej tabeli.

Tabela nr 1

Liczba zgłoszeń/wniosków o leczenie odwykowe przyjętych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ostatnich latach

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba zgłoszeń/wniosków o diagnozę i zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	27	31	26	30	25	27	22	22	14
Sprawy o leczenie odwykowe skierowane do Sądu Rodzinnego	23	13	14	8	9	15	12	14	9

Istotne są również wskaźniki mówiące o zjawisku przemocy domowej, której doświadczają mieszkańcy gminy Mszana Dolna. Prezentowane dane uzyskano na podstawie sprawozdań sporządzanych przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działający w Gminie Mszana Dolna dla Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej przy Ministerstwie Rodziny Pracy i Polityki Społecznej na przestrzeni ostatnich lat.

Tabela nr 2

Liczba procedur „Niebieskie Karty" wszczętych w poszczególnych latach na terenie Gminy Mszana Dolna

Liczba wszczętych procedur - „Niebieskich Kart" w poszczególnych latach	
ROK	Wskaźnik liczbowy
2011	29
2012	54
2013	49
2014	29
2015	21
2016	37
2017	28
2018	28
2019	26
2020	26 (w tym 14 ujawnionych w 2020r.)

Niepokojącym jest fakt, że w roku pandemii ujawniono stosunkowo małą liczbę sytuacji przemocowych rodzinie. W związku z potrzebą izolacji skutkującej ograniczonym zaangażowaniem służb pomocowych w pracę w środowisku, jak również pracę instytucji w formule wyłączenia bezpośredniej obsługi interesantów istnieje ryzyko zmniejszenia stanu zgłaszalności sytuacji przemocy w rodzinie.

Rozdział VIII

Edukacja

1. Struktura jednostek oświatowych w Gminie Mszana Dolna

2. Programy edukacyjne i dotacje celowe
3. Programy finansowe, stypendia i pomoc materialna dla uczniów
4. Wyniki egzaminów zewnętrznych w szkołach gminnych
5. Pozostałe zadania z zakresu edukacji
6. Realizacja budżetu

Struktura jednostek oświatowych w Gminie Mszana Dolna

Wspólną obsługą placówek oświatowych w Gminie Mszana Dolna zajmuje się Zespół Ekonomiczno Administracyjny Szkół w Gminie Mszana Dolna (ZEAS). Przedmiotem działalności ZEAS jest realizowanie, organizowanie i prowadzenie zadań związanych z obsługą administracyjną, prawną, finansową, księgowo-rachunkową, kadrowo-płacową i organizacyjną jednostek oświatowych Gminy Mszana Dolna.

W 2019r. ZEAS prowadził obsługę 14 placówek oświatowych (14 szkół podstawowych, 7 przedszkoli w zespołach placówek oświatowych):

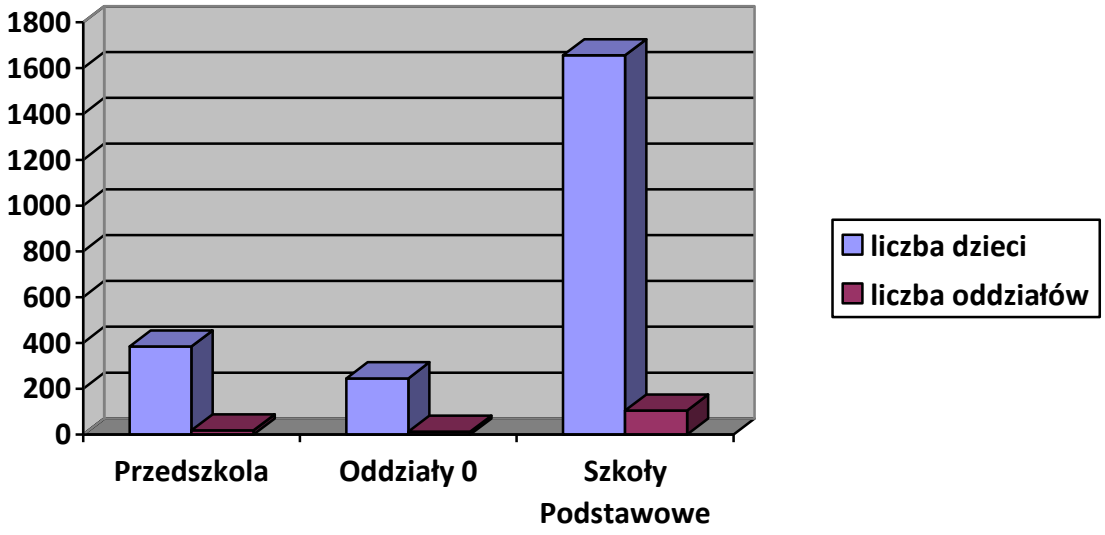
1. Zespół Szkoły i Przedszkola nr 1 w Kasinie Wielkiej,
2. Zespół Szkoły i Przedszkola nr 2 w Kasinie Wielkiej,
3. Zespół Placówek Oświatowych w Kasince Małej,
4. Szkoła Podstawowa Nr 2 w Kasince Małej,
5. Szkoła Podstawowa Nr 3 w Kasince Małej,
6. Zespół Szkoły i Przedszkola w Łostówce,
7. Szkoła Podstawowa nr 1 w Mszanie Górnej,
8. Zespół Szkoły i Przedszkola w Mszanie Górnej,
9. Zespół Szkoły i Przedszkola w Olszówce,
10. Szkoła Podstawowa Nr 1 w Lubomierzu,
11. Szkoła Podstawowa Nr 2 w Lubomierzu,
12. Szkoła Podstawowa w Łętowem,
13. Szkoła Podstawowa w Glisnem.
14. Zespół Placówek Oświatowych w Rabie Niżnej

Ponadto w Gminie Mszana Dolna funkcjonuje Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Bajkowe Przedszkole” w Łętowem prowadzony przez Stowarzyszenie Łętowianie.

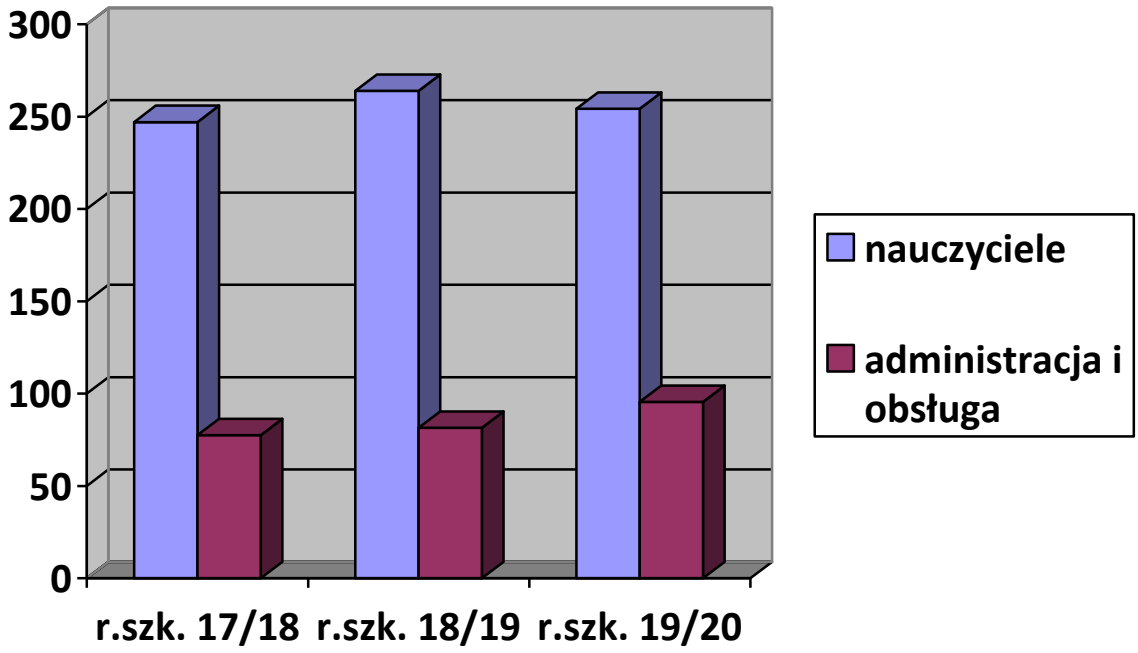
Struktura organizacyjna jednostek oświatowych:

Placówki oświatowe	rok szk. 2016/2017		rok szk. 2017/2018		rok szk. 2018/2019		rok szk. 2019/2020	
	liczba dzieci	liczba oddziałów	liczba dzieci	liczba oddziałów	liczba dzieci	liczba oddziałów	liczba dzieci	liczba oddziałów

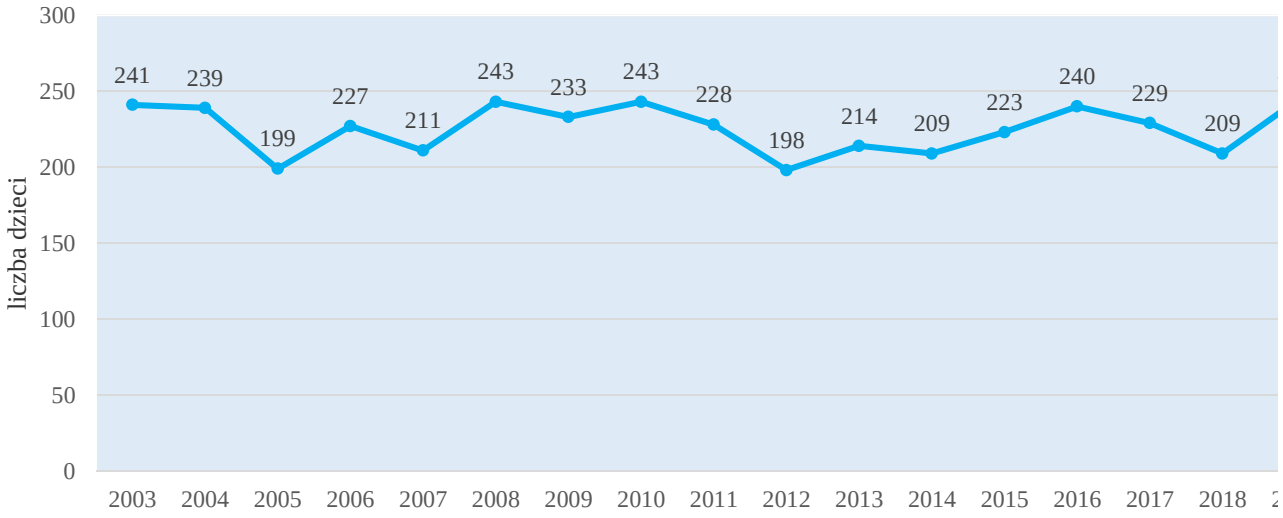
Przedszkola	381	17	368	17	368	17	384	18
Oddz. "0"	212	11	219	13	219	10	245	12
Szkoły podstawowe	1459	92	1679	106	1885	105	1656	105
Oddz. gimnazjalne	422	18	206	9	206	9	0	0
RAZEM:	2474	138	2472	145	2678	141	2285	135

Placówki oświatowe – etaty	r.szk. 2017/2018	r.szk. 2018/2019	r.szk. 2019/2020
nauczyciele	247,11	263,95	254,29
administracja i obsługa	77,46	81,46	95,46

Liczba dzieci zameldowanych na obszarze Gminy Mszana Dolna
wg daty urodzenia

Programy edukacyjne i dotacje celowe

„Aktywna tablica”

W ramach rządowego programu „Aktywna tablica” w roku 2019 realizowane było działanie mające na celu rozwijanie szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno–komunikacyjnej. Otrzymane wsparcie finansowe przeznaczone zostało na zakup pomocy dydaktycznych niezbędnych do realizacji programów nauczania z wykorzystaniem technologii informacyjno - komunikacyjnych. W programie uczestniczyła jedna placówka oświatowa.

Wysokość środków zaplanowanych na realizację zadania wyniosła 17 500,00 zł, w tym:

• środki dotacji celowej – 14 000,00 zł (80% zadania),

• wkład własny – finansowy – 3 500,00 zł (20% zadania)

Lp.	Nazwa szkoły	Rodzaj zakupionych pomocy dydaktycznych	Koszt całkowity w zł	Kwota wnioskowana z programu rządowego "Aktywna tablica" w zł	Wkład własny w zł
1.	Szkoła Podstawowa im. Wojciecha Rypla w Zespole Placówek Oświatowych w Rabie Niżnej	*- 2 interaktywne monitory dotykowe o przekątnej ekranu co najmniej 55 cali* *- 2 projektory*	17 500,00	14 000,00	3 500,00
		razem	**17 500,00**	**14 000,00**	**3 500,00**

Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce II

Wraz z zakończeniem roku szkolnego 2019/2020 dobiegł końca projekt „Modernizacja Kształcenia Zawodowego w Małopolsce II” realizowany przez ZEAS w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego. W roku 2017 utworzone zostały w każdym gminnym gimnazjum Szkolne Punkty Informacji i Kariery, w którym wszyscy uczniowie mieli zapewniony dostęp do poradnictwa zawodowego. Następnie w wyniku reformy oświaty do projektu zostały włączone klasy VII i VIII ww. szkół podstawowych.

Projekt był współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 w ramach Priorytetu 10. „Wiedza i kompetencje", działanie 10.1 „ Rozwój kształcenia zawodowego", 10.1.3 „Edukacja w szkołach prowadzących kształcenie ogólne".

Okres realizacji SPINKI trwał od 01 stycznia 2017 r. do 30 czerwca 2020 r.

Całkowity koszt realizacji projektu dla Gminy Mszana Dolna to 220 930,28 zł, z czego kwota dotacji unijnej to 198 837,24 zł. Projekt nie wymagał finansowego wkładu własnego.

Celem projektu z zakresie wsparcia orientacji zawodowej było zapewnienie dostępu do doradztwa edukacyjno-zawodowego dla wszystkich uczniów klas gimnazjalnych oraz VII i VIII szkół podstawowych, by ich wybory edukacyjne, a następnie kariera zawodowa wynikała z właściwego rozpoznania ich predyspozycji oraz sytuacji na rynku pracy oraz podniesienie kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych i osób realizujących zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w gimnazjach.

SPInKi prężnie działały przez cały okres swojej działalności. W projekcie wzięło udział 635 uczniów (K: 314, M: 321), którzy w większości zakończyli udział w projekcie zgodnie ze ścieżką tworząc 619 Indywidualnych Planów Działania (K: 309, M:310).

W szkołach doradcy zawodowi przeprowadzili łącznie 2 338 godzin zajęć, w tym 890 grupowych oraz 1 448 konsultacji indywidualnych. Uczniowie chętnie uczestniczyli w zajęciach, w ramach których zapoznawali się z różnymi zawodami oraz aktualną ofertą szkół ponadgimnazjalnych. Organizowane były spotkania z rodzicami, podczas których przekazywano informacje na temat udziału ich dzieci w projekcie oraz że taka forma pomocy ma ułatwiać dzieciom podjęcie decyzji, co do dalszej drogi ich kształcenia oraz pomóc określić predyspozycje zawodowe.

Uczniowie, którzy zakończyli udział w projekcie wraz ze świadectwem ukończenia szkoły otrzymali zaświadczenie potwierdzające opracowanie Indywidualnego Planu Działania oraz zakończenie udziału w projekcie.

Realizacja doradztwa zawodowego w ramach SPInKI przyczyniła się do zapewnienia uczniom pomocy doradcy w planowaniu przyszłości edukacyjno-zawodowej, a w konsekwencji do podniesienia u uczniów zdolności do podejmowania właściwych decyzji dotyczących dalszej edukacji oraz zatrudnienia zgodnie z predyspozycjami i umiejętnościami. Doradcy podczas zajęć przekazywali uczniom informację o równym dostępie do zawodów dla kobiet, mężczyzn oraz osób niepełnosprawnych.

Zdalna szkoła

Program "Zdalna szkoła" – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego jest finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 Osi Priorytetowej nr I „Powszechny dostęp do szybkiego Internetu" działania 1.1: „Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego Internetu o wysokich przepustowościach".

W ramach programu Gmina Mszana Dolna pozyskała środki w wysokości 79 200,00, dzięki którym udało się zakupić 43 szt. przenośnych komputerów, które trafiły do szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę:

- Zespół Placówek Oświatowych w Rabie Niżnej,
- Szkoła Podstawowa w Łętowem,
- Zespół Szkoły i Przedszkola Nr 1 w Kasinie Wielkiej
- Zespół Szkoły i Przedszkola Nr 2 w Kasinie Wielkiej,
- Zespół Szkoły i Przedszkola w Mszanie Górnej,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 w Kasince Małej,
- Szkoła Podstawowa Nr w Kasince Małej,
- Szkoła Podstawowa Nr 1 w Lubomierzu,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 w Lubomierzu,
- Zespół Szkoły i Przedszkola w Łostówce,
- Zespół Szkoły i Przedszkola w Olszówce

i dalej bezpośrednio do uczniów bądź nauczycieli. Przekazany sprzęt umożliwił zdalną edukację uczniom, których sytuacja rodzinna i materialna uniemożliwiła aktywne włączenie się w codzienne zajęcia szkolne oraz nauczycielom, którzy nie posiadają sprzętu umożliwiającego im realizację zdalnych lekcji.

Projekt był odpowiedzią na obecną sytuację szkolnictwa, związaną z wprowadzeniem na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii, spowodowanym zakażeniami koronawirusem. Zamknięcie placówek oświatowych na wiele tygodni wymusiło nowe standardy prowadzenia zajęć edukacyjnych. Uczniowie zamiast w szkolnych ławach zasiadali przed monitorami komputerów. Niestety wielu z nich nie posiada dostępu do Internetu lub sprzętu, na którym może realizować podstawy programowe.

Zdalna szkoła+

Gmina Mszana Dolna otrzymała grant w wysokości 145 000,00 zł na zakup przenośnych komputerów do prowadzenia zdalnej nauki w ramach już drugiego, od czasu ogłoszenia na terenie Polski stanu zagrożenia epidemicznego, konkursu organizowanego przez Centrum

Projektów Polska Cyfrowa „Zdalna szkoła+”. Dzięki dofinansowaniu zakupiono 72 szt. laptopów i 20 szt. myszek komputerowych, które trafiły do 11 gminnych szkół:

- Zespół Placówek Oświatowych w Rabie Niżnej,
- Szkoła Podstawowa w Łętowem,
- Zespół Szkoły i Przedszkola Nr 1 w Kasinie Wielkiej
- Zespół Szkoły i Przedszkola Nr 2 w Kasinie Wielkiej,
- Zespół Szkoły i Przedszkola w Mszanie Górnej,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 w Kasince Małej,
- Szkoła Podstawowa Nr w Kasince Małej,
- Szkoła Podstawowa Nr 1 w Lubomierzu,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 w Lubomierzu,
- Zespół Szkoły i Przedszkola w Łostówce,
- Zespół Szkoły i Przedszkola w Olszówce,

kolejno do uczniów z rodzin wielodzietnych 3+, którzy nie posiadają sprzętu umożliwiającego im czynne włączenie się w zdalną edukację.

Program "Zdalna szkoła+" w ramach Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej jest finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 Osi Priorytetowej nr I „Powszechny dostęp do szybkiego Internetu” działania 1.1: „Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego Internetu o wysokich przepustowościach”.

Posiłek w szkole i w domu

Wniosek o udział w programie „Posiłek w szkole i w domu” złożyły dwie szkoły: Szkoła Podstawowa Nr 1 w Lubomierzu na doposażenie i poprawę standardu obecnie funkcjonującej stołówki szkolnej oraz Szkoła Podstawowa w Zespole Szkoły i Przedszkola Nr 2 w Kasinie Wielkiej na doposażenie stołówki szkolnej, która obecnie nie funkcjonuje, tak aby mogła zostać uruchomiana. Obu udało znaleźć się na liście szkół, którym przyznano dofinansowanie i otrzymać dotację w kwocie 80 000,00 zł., jednakże w dniu 16.09.2021 r. została złożona rezygnacja z programu przez ZSiP nr 2 w Kasinie Wielkiej. Przyczyną rezygnacji były zbyt drogie oferty na realizację zaplanowanej inwestycji, które stanowczo przekroczyły zaplanowany kosztorys.

W Szkole Podstawowej Nr 1 w Lubomierzu w ramach zadania zakupione zostało wyposażenie stołówki szkolnej (kuchni i jadalni) m.in. stoły, krzesła, zastawa stołowa, zmywarka do naczyń, zamrażarka skrzyniowa, kuchnia gazowa, piec konwekcyjno-parowy-elektryczny, podgrzewacz do wody, podstropowy klimatyzator, stoły kuchenne oraz inne niezbędne wyposażenie, które ułatwi przygotowanie posiłków, a także zwiększy walory estetyczne i sanitarne. Ponadto zostały przeprowadzone usługi remontowe służące poprawie standardu funkcjonowania stołówki szkolnej przeznaczonej do spożywania posiłków.

Czas na czytanie

Projekt „Czas na czytanie" realizowany jest w Zespole Szkoły i Przedszkola w Olszówce w ramach programu English Teaching finansowany ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

Kwota grantu wynosi 10 000,00 zł, projekt nie wymagał wkładu własnego (w 2020 roku transza w wysokości 4 000,00 zł).

Program inicjuje i wspiera działania na rzecz promocji języka angielskiego oraz poprawy poziomu jego nauczania wśród dzieci i młodzieży z małych miast i wsi, a tym samym służy wyrównywaniu ich szans edukacyjnych. Jednocześnie program przyczynia się do rozwoju zawodowego nauczycieli języka angielskiego pracujących w małych miejscowościach. W okresie od 1 września 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. w ramach realizacji projektu uczniowie klasy piątej mieli zajęcia pozalekcyjne z języka angielskiego w liczbie jednej godziny tygodniowo. W ramach tych zajęć odbywało się regularne spotkanie z angielską książką . Uczniowie wykonali wspólnie książkę pt."Made in Olszówka". Dwukrotnie odbyły się zajęcia z native speakerem**.**

Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa

W ramach realizacji programu „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa" dotyczącego wspierania w latach 2016-2020 organów prowadzących szkoły podstawowe oraz biblioteki pedagogiczne w zakresie rozwijania zainteresowań uczniów przez promowanie i wspieranie rozwoju czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży naszej gminie zostało udzielone wsparcie finansowe w wysokości **21 600,00 zł**, przy wkładzie własnym finansowym – 5 400,00 zł w następujących szkołach:

Lp.	Nazwa szkoły	koszt całkowity [zł]	dotacja [zł]	wkład własny [zł]
1.	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Lubomierzu	5 000,00	4 000,00	1 000,00
2.	Zespół Szkoły i Przedszkola w Łostówce	5 000,00	4 000,00	1 000,00
3.	Szkoła Podstawowa Nr 3 w Kasince Małej	2 000,00	1 600,00	400,00
4.	Szkoła Podstawowa w Łętowem	5 000,00	4 000,00	1 000,00
5.	Zespół Szkoły i Przedszkola w Mszanie Górnej	5 000,00	4 000,00	1 000,00
6.	Szkoła Podstawowa Nr 2 w Kasince Małej	5 000,00	3000,00	1000,00

Celem głównym programu jest uatrakcyjnienie księgozbiorów bibliotek szkolnych i pedagogicznych oraz wzmocnienie potencjału i roli bibliotek szkolnych i pedagogicznych.

Celami szczegółowymi są:

1. Zwiększenie atrakcyjności oferty bibliotek szkolnych i pedagogicznych przez zwiększenie udziału nowości wydawniczych w zbiorach bibliotek;
2. Wzrost dostępności książek w bibliotekach szkolnych i pedagogicznych;
3. Rozwój współpracy pomiędzy szkołami a bibliotekami publicznymi.

Udział w NPRCz, a tym samym wzbogacenie bibliotek o ciekawe książki spowodowało wyraźnie zauważalne zwiększenie zainteresowania biblioteką i książką. Nowości zakupione do bibliotek to atrakcyjne książki, często bestsellery, książki poczytnych autorów, nagradzane w prestiżowych konkursach literackich. Tak ciekawie doposażony księgozbiór pozwala uczniom miło spędzać czas, dostarcza wielu wrażeń, rozbudza zainteresowania, daje możliwość uczestniczenia w ciekawych zajęciach i projektach edukacyjnych, inicjuje nowe, ciekawe działania na rzecz promowania czytelnictwa. Możliwość głosowania i decydowania o zakupach, zakup preferowanych pozycji i czytanie nowych książek, rozwinęło tak potrzeby jak i zainteresowania czytelnicze. Zwiększyła się w bibliotece obecność młodszych uczniów i ich rodziców, wzrosła ilość uczniów korzystających z biblioteki oraz ilość wypożyczeń.

„SKS”

Program **„Szkolny Klub Sportowy”** realizowany był przez 13 szkół tj.:

- Zespół Szkoły i Przedszkola w Olszówce,
- Szkołę Podstawową Nr 1 w Mszanie Górnej,
- Zespół Szkoły i Przedszkola w Mszanie Górnej,
- Zespół Szkoły i Przedszkola w Łostówce,
- Szkołę Podstawową w Łętowem,
- Szkołę Podstawową Nr 2 w Kasince Małej,
- Szkołę Podstawową Nr 3 w Kasince Małej,
- Zespół Placówek Oświatowych w Kasince Małej,
- Szkołę Podstawową Nr 1 w Lubomierzu,
- Szkołę Podstawową Nr 2 w Lubomierzu,
- Zespół Placówek Oświatowych w Rabie Niżnej,
- Zespół Szkoły i Przedszkola Nr 1 w Kasinie Wielkiej,
- Zespół Szkoły i Przedszkola Nr 2 w Kasinie Wielkiej.

W terminie od 15.01.2020 do 15.12.2020 roku z wyłączeniem okresu wakacji letnich w ramach rozwijania sportu poprzez wspieranie przedsięwzięć z zakresu upowszechniania sportu dzieci i młodzieży. Program ma na celu umożliwienie podejmowania dodatkowej aktywności fizycznej realizowanej w formie zajęć sportowych i rekreacyjnych pod opieką nauczyciela prowadzącego zajęcia wychowania fizycznego w danej szkole.

Udział szkół w projekcie wymagał wniesienia jednorazowo 160,00 zł wkładu własnego (za jedną grupę ćwiczeniową) oraz zapewnienia miejsca i sprzętu sportowego do zajęć sportowych dla uczniów szkoły, pozostałe koszty realizacji pokrywa Małopolski Szkolny Związek Sportowy.

Programy finansowe, stypendia i pomoc materialna dla uczniów

Stypendia naukowe

Na podstawie Uchwały Nr XIII/151/19 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 30 sierpnia 2019r. w sprawie wprowadzenia szczegółowych zasad przyznawania stypendiów Gminy Mszana Dolna, w 2019 r. nagrodzono uczniów z terenu Gminy Mszana Dolna za szczególne osiągnięcia w nauce.

Liczba złożonych wniosków - 59

Liczba przyznanych stypendiów w nauce – 53

Pomoc materialna dla uczniów – stypendium szkolne i zasiłek szkolny

Pomoc w formie **stypendium szkolnego** udzielana w ramach Narodowego Programu Stypendialnego. Stypendium szkolne przyznawane jest na dany rok szkolny na wniosek rodzica, prawnego opiekuna, pełnoletniego ucznia, dyrektora szkoły oraz z urzędu. Stypendium szkolne może zostać przeznaczone na pomoc uczniowi w dostępie do edukacji i wyrównywanie jego szans edukacyjnych. Natomiast pomoc w formie zasiłku szkolnego może otrzymać uczeń, który przejściowo znajduje się w trudnej sytuacji materialnej spowodowanej zdarzeniem losowym. Zasiłek szkolny, podobnie jak stypendium szkolne, może być przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym. Na realizację w/w zadania gmina otrzymuje dotację celową z budżetu państwa oraz dofinansowuje zadanie ze środków własnych.

Rozliczenie pomocy materialnej w formie stypendium dokonywane jest w okresach styczeń – czerwiec oraz wrzesień – grudzień.

Pomoc materialna o charakterze socjalnym:

Rok 2020

Liczba wniosków - 1182

Czasookres:

I-VI 2020- liczba uczniów 618

IX-XII 2020 - liczba uczniów 564

Zasiłki szkolne – 7 uczniów

Dotacja w zł - 590.000,00 zł

Środki własne w zł - 68.000,00 zł

Razem w zł - 658.000,00 zł

Dofinansowanie kształcenia młodocianych pracowników

Kolejnym obowiązkiem ustawowym, wynikającym z art. 122 w związku z ust. 1 i 2 ustawy Prawo Oświatowe, realizowanym przez ZEAS jest przyznawanie uprawnionym pracodawcom dofinansowania kosztów kształcenia młodocianych pracowników, zamieszkałych na terenie Gminy Mszana Dolna. Wysokość kwoty dofinansowania kosztów kształcenia jednego młodocianego pracownika zależy od okresu wynikającego z umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego.

W ubiegłym roku 2020 wydano decyzje przyznające przedmiotowe dofinansowania dla **pracodawców kształcących 19 młodocianych pracowników** zamieszkałych na terenie Gminy Mszana Dolna, na ogólną **kwotę 147.927,19 zł.**

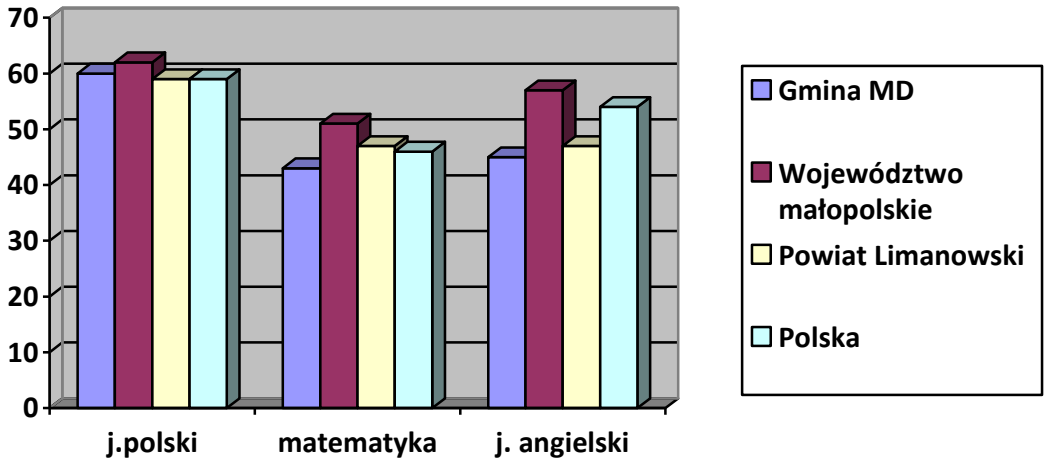
Środki finansowe na ten cel refundowane są w całości z funduszu pracy, za pośrednictwem Kuratorium Oświaty w Krakowie, w ramach dotacji celowej na realizację zadań własnych**.**

Wyniki egzaminów zewnętrznych

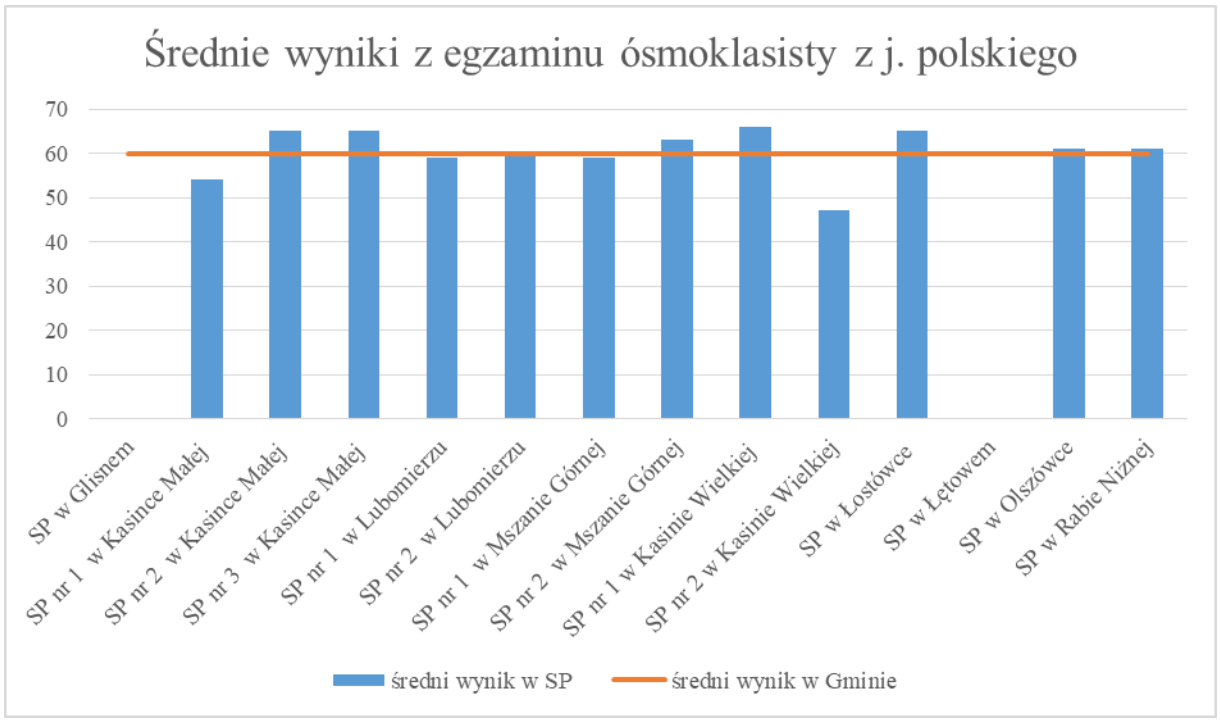
Średni wynik uzyskany przez ósmoklasistów w całej Polsce z języka polskiego wyniósł 63% punktów, a z matematyki 45%. Adekwatnie w Gminie Mszana Dolna wyniki wynosiły 66% i 46% - tak wynika ze wstępnych informacji. Szczegółowe wyniki procentowe z poszczególnych przedmiotów dla każdej Szkoły Podstawowej w Gminie Mszana Dolna z porównaniem do wyników powiatowych, wojewódzkich i ogólnokrajowych obrazuje tabela poniżej.

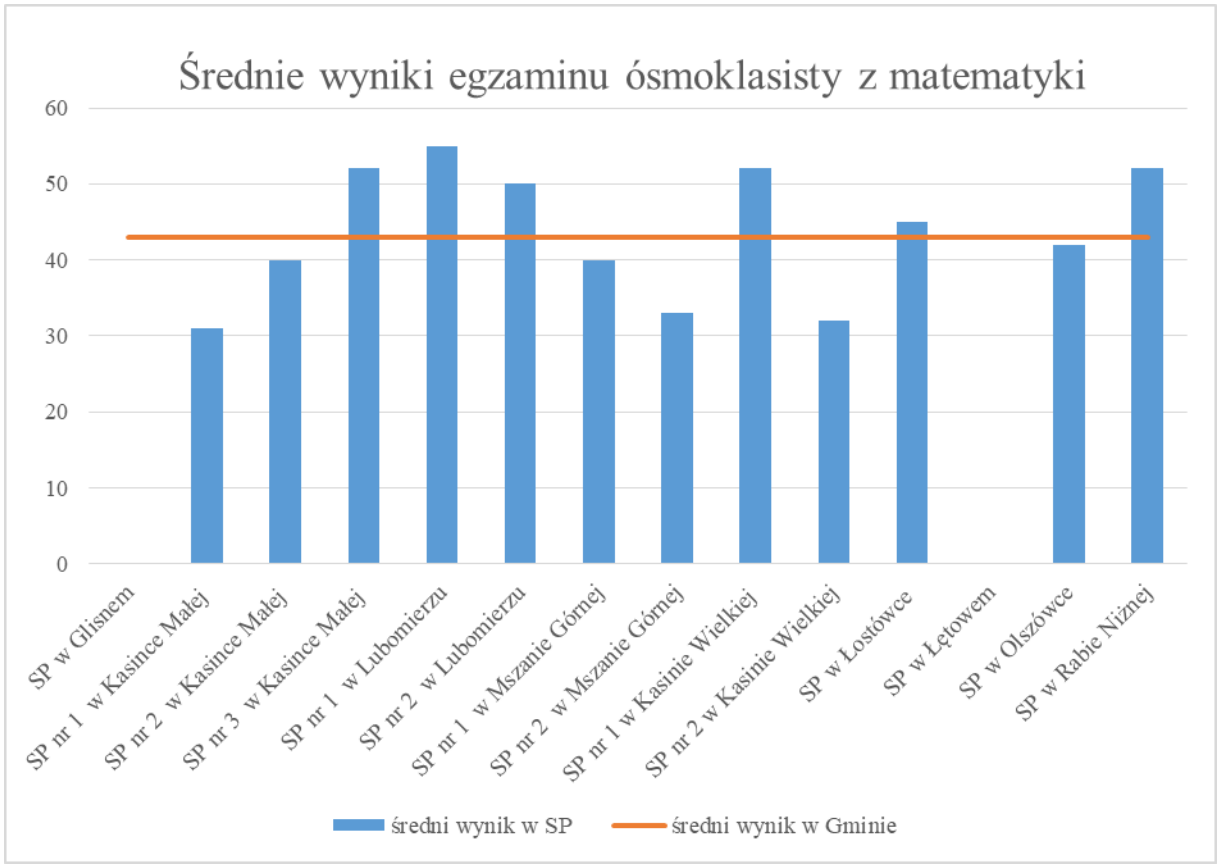
Lp.	Jednostka	2019 - Średni wynik procentowy (%)			2020 - Średni wynik procentowy (%)		
		j. polski	matematyka	j. angielski	j. polski	matematyka	j. angielski
1	SP w Glisnem	**41**	**24**	**34**	**0**	**0**	**0**
2	SP nr 1 w Kasince Małej	**60**	**43**	**55**	**54**	**31**	**36**
3	SP nr 2 w Kasince Małej	**66**	**42**	**49**	**65**	**40**	**39**
4	SP nr 3 w Kasince Małej	**73**	**47**	**60**	**65**	**52**	**71**
5	SP nr 1 w Lubomierzu	**60**	**41**	**45**	**59**	**55**	**48**
6	SP nr 2 w Lubomierzu	**65**	**46**	**42**	**60**	**50**	**40**
7	SP nr 1 w Mszanie Górnej	**68**	**50**	**47**	**59**	**40**	**35**
8	SP nr 2 w Mszanie Górnej	**73**	**63**	**58**	**63**	**33**	**41**
9	SP nr 1 w Kasinie Wielkiej	**58**	**47**	**52**	**66**	**52**	**50**
10	SP nr 2 w Kasinie Wielkiej				**47**	**32**	**37**
11	SP w Łostówce	**65**	**32**	**47**	**65**	**45**	**59**
12	SP w Łętowem	**77**	**49**	**56**	**0**	**0**	**0**
13	SP w Olszówce	**77**	**47**	**64**	**61**	**42**	**49**
14	SP w Rabie Niżnej	**71**	**49**	**77**	**61**	**52**	**52**
15	Gmina Mszana Dolna	**66**	**46**	**53**	**60**	**43**	**45**
16	powiat limanowski	**65**	**47**	**53**	**59**	**47**	**47**
17	woj. małopolskie	**67**	**50**	**69**	**62**	**51**	**57**
18	Polska	**63**	**45**	**59**	**59**	**46**	**54**

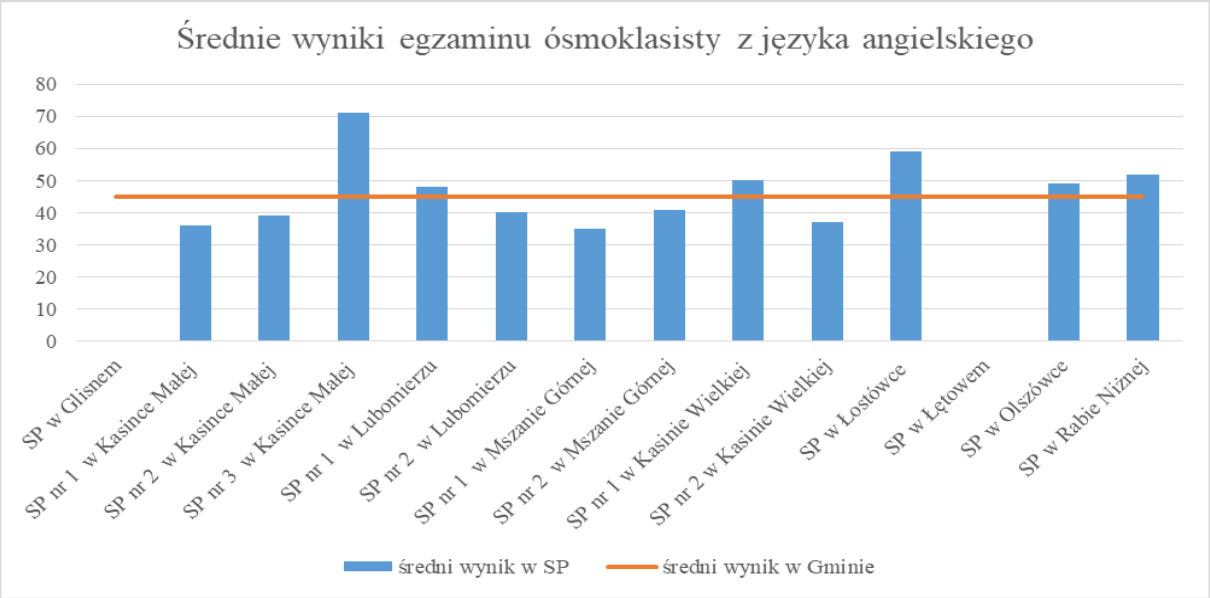
Średnie wyniki egzaminu zewnętrznego 2020 w gminie Mszana Dolna na tle powiatu, województwa i kraju:

Lp.	Jednostka	Liczba uczniów przystępujących do egzaminu	2020 - Średni wynik procentowy (%)		
			j. polski	matematyka	j. angielski
1	Polska	**343 025**	**59**	**46**	**54**
2	woj. małopolskie	**29 882**	**62**	**51**	**57**
3	powiat limanowski	**1 442**	**59**	**47**	**47**
4	m. Limanowa	**216**	**60**	**53**	**53**
5	m. Mszana Dolna	**99**	**55**	**48**	**48**
6	Dobra	**88**	**56**	**43**	**48**
7	Jodłownik	**86**	**65**	**48**	**46**
8	Kamienica	**97**	**58**	**46**	**44**
9	Laskowa	**88**	**55**	**50**	**44**
10	Limanowa	**215**	**62**	**47**	**47**
11	Łukowica	**133**	**58**	**49**	**46**
12	Mszana Dolna	**159**	**60**	**43**	**45**
13	Niedźwiedź	**106**	**55**	**38**	**42**
14	Słopnice	**90**	**59**	**41**	**44**
15	Tymbark	**65**	**57**	**45**	**44**

Średnie wyniki z egzaminu ósmoklasisty z j. polskiego
70
60
50
40
30
20
10
0
SP w Glisnem
SP nr 1 w Kasince Małej
SP nr 2 w Kasince Małej
SP nr 3 w Kasince Małej
SP nr 1 w Lubomierzu
SP nr 2 w Lubomierzu
SP nr 1 w Mszanie Górnej
SP nr 2 w Mszanie Górnej
SP nr 1 w Kasinie Wielkiej
SP nr 2 w Kasinie Wielkiej
SP w Łostówce
SP w Łętowem
SP w Olszówce
SP w Rabie Niżnej
średni wynik w SP
średni wynik w Gminie

Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty z matematyki
60
50
40
30
20
10
0
SP w Glisnem
SP nr 1 w Kasince Małej
SP nr 2 w Kasince Małej
SP nr 3 w Kasince Małej
SP nr 1 w Lubomierzu
SP nr 2 w Lubomierzu
SP nr 1 w Mszanie Górnej
SP nr 2 w Mszanie Górnej
SP nr 1 w Kasinie Wielkiej
SP nr 2 w Kasinie Wielkiej
SP w Łostówce
SP w Łętowem
SP w Olszówce
SP w Rabie Niżnej
średni wynik w SP
średni wynik w Gminie

Pozostałe zadania z zakresu edukacji

Dowóz: niepełnosprawni i busy/autobusy

Na podstawie ustawy Prawo oświatowe obowiązkiem gminy jest zapewnienie uczniom niepełnosprawnym bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do szkoły lub ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego lub zwrot kosztów przejazdu ucznia i opiekuna, jeżeli opiekę zapewniają rodzice.

W ramach podpisanych umów dotyczących zwrotu kosztów dojazdu dzieci/uczniów niepełnosprawnych dowożonych przez rodziców samochodem prywatnym jest 18 dzieci/uczniów, natomiast dla 7 uczniów zorganizowany został dowóz samochodem będącym własnością Gminy.

za okres I - XII 2020 r.

Zwrot kosztów dojazdu dla rodziców	
Miesiąc	Kwota zwrotu
I - XII	36 922,71 zł
RAZEM:	**36 922,71 zł**

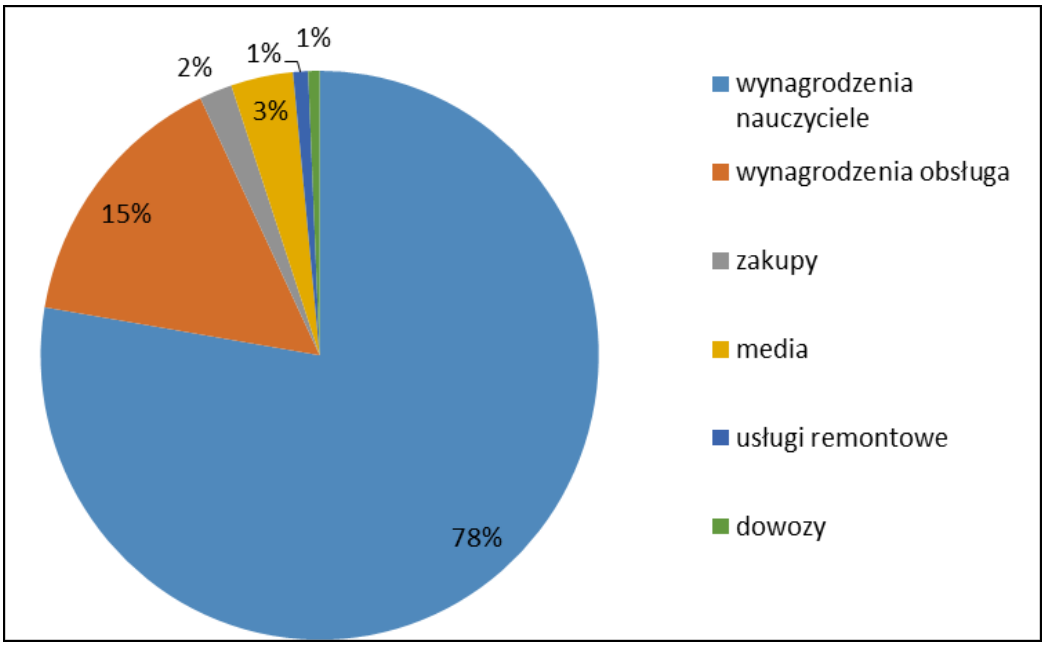
Przewóz realizowany przez UG MD busem gminnym	
Miesiąc	Kwota
I	1 228,93 zł
II	1 411,74 zł
III	647,85 zł
VI	404,19 zł
VIII	565,83 zł
IX	1 103,79 zł
X	822,58 zł
XI	887,38 zł
XII	826,64 zł
RAZEM:	**7 898,93 zł**

Ponadto na podstawie art. 39 ust. 2 pkt 1 i 2 Prawo oświatowe, jeżeli droga z domu do szkoły przekracza 3 km – w przypadku uczniów klas I-IV oraz 5 km – w przypadku uczniów klas V-VIII. Realizowany dowóz:

	za okres I - XII 2020 r.
ZSiP nr 2 w Kasinie Wielkiej	42 378,50 zł
ZSiP w Łostówce	31 920,00 zł
SP nr 1 w Lubomierzu	36 120,00 zł
ZEAS	44 821,64 zł
RAZEM:	**155 240,14 zł**

Realizacja budżetu

Wydatki zrealizowane w 2020r.

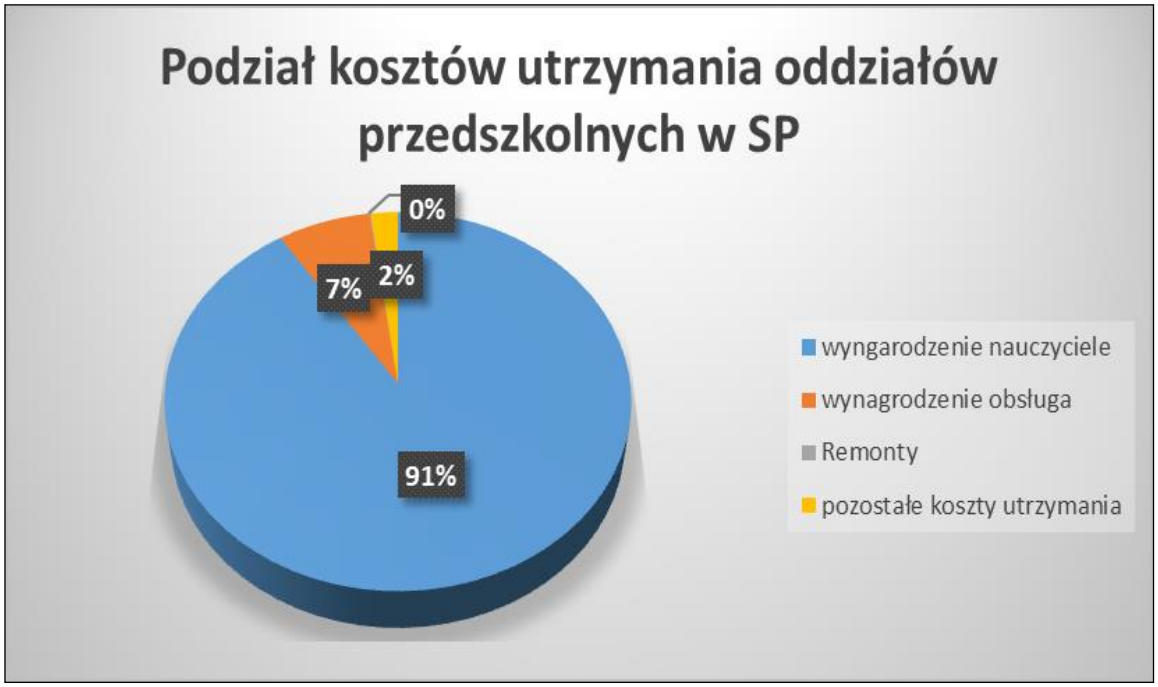
ZESTAWIENIE

wydatków na szkoły podstawowe zrealizowanych przez UGMD w roku 2020

Lp.	Nazwa szkoły	Średnia ilość	Suma subwencji	Poniesione koszty w 2020 r.	Koszty na 1-go ucznia rocznie	Różnice kosztów	
						Dopłata	Nadwyżka
1.	Zespół Placówek Oświatowych w Rabie Niżnej	106	1 170 636,53 zł	1 621 921,44 zł	15 301,15 zł	451 284,91 zł	
2.	Zespół Placówek Oświatowych w Kasince Małej	179	1 976 829,60 zł	2 163 718,65 zł	12 087,81 zł	186 889,05 zł	
3.	Zespół Szkoły i Przedszkola nr 1 w Kasinie Wielkiej	180	1 987 873,35 zł	2 340 425,97 zł	13 002,37 zł	352 552,62 zł	
4.	Zespół Szkoły i Przedszkola nr 2 w Kasinie Wielkiej	112	1 311 898,97 zł	1 607 975,62 zł	14 356,93 zł	296 076,65 zł	
5.	Zespół Szkoły i Przedszkola w Mszanie Górnej	105	1 234 592,78 zł	1 468 338,36 zł	13 984,17 zł	233 745,58 zł	
6.	Zespół Szkoły i Przedszkola w Łostówce	146	1 612 386,16 zł	1 598 709,43 zł	10 950,06 zł		13 676,73 zł
7.	Zespół Szkoły i Przedszkola w Olszówce	135	1 565 905,01 zł	1 626 109,96 zł	12 045,26 zł	60 204,95 zł	
8.	Szkoła Podstawowa w Łętowem	98	1 082 286,60 zł	1 182 866,68 zł	12 070,07 zł	100 580,08 zł	
9.	Szkoła Podstawowa nr 1 w Mszanie Górnej	110	1 214 811,49 zł	2 011 180,27 zł	18 283,46 zł	796 368,78 zł	
10.	Szkoła Podstawowa nr 2 w Kasince Małej	181	1 998 917,09 zł	1 845 105,90 zł	10 193,96 zł		153 811,19 zł
11.	Szkoła Podstawowa nr 3 w Kasince Małej	55	607 405,74 zł	1 170 584,63 zł	21 283,36 zł	563 178,89 zł	
12.	Szkoła Podstawowa nr 1 w Lubomierzu	148	1 634 473,64 zł	1 796 749,14 zł	12 140,20 zł	162 275,50 zł	
13	Szkoła Podstawowa nr 2 w Lubomierzu	73	806 193,08 zł	1 309 038,39 zł	17 932,03 zł	502 845,31 zł	
14.	Szkoła Podstawowa w Glisnem	31	342 355,97 zł	739 237,96 zł	23 846,39 zł	396 881,99 zł	
OGÓŁEM		**1659**	**18 546 566,00 zł**	**22 481 962,40 zł**		**4 102 884,32 zł**	**167 487,91 zł**
						dopłata	
						3 935 396,40 zł	

Subwencja na rok 2020 wynosi	**18 321 566,00 zł**	**rezerwa 0,4%**	**ZSiPKW2** 75 000,00 zł
Średnia ilość uczniów	**1659**		**ZSiPO** 75 000,00 zł
Subwencja w przeliczeniu na 1-go ucznia	**11 043,74 zł**		**ZSiPMG** 75 000,00 zł
			suma **225 000,00 zł**
	18 546 566,00 zł		

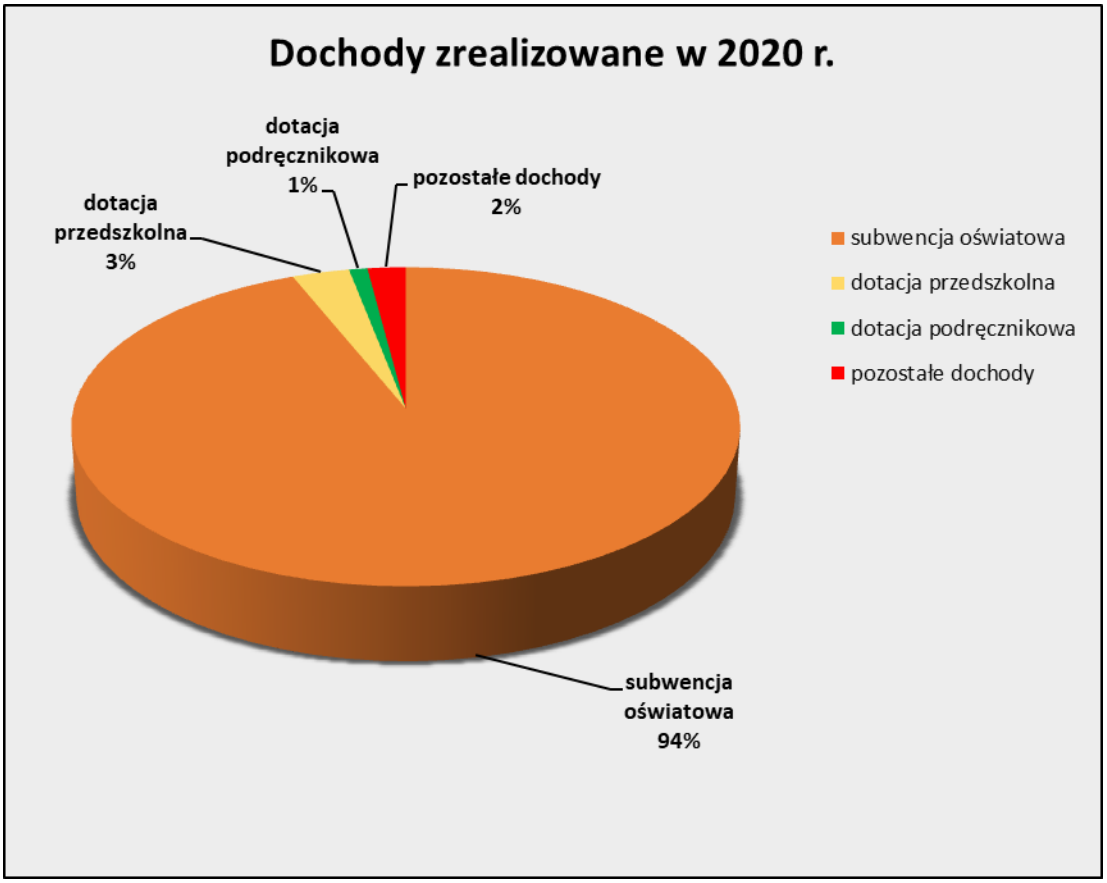

Podział kosztów utrzymania przedszkoli
0%
4%
14%
82%
wyngarodzenie nauczyciele
wynagrodzenie obsługa
remonty
pozostałe koszty utrzymania

Podział kosztów utrzymania oddziałów przedszkolnych w SP
0%
7%
2%
91%
wyngarodzenie nauczyciele
wynagrodzenie obsługa
Remonty
pozostałe koszty utrzymania

ZESTAWIENIE KOSZTU UTRZYMANIA W ROKU 2020

Szkoła	Rozdział	80103 oddział. przedsz.	80104 przedszkole	80113 dowozy	80148 stołówki	dożyw. uczniów i nauczycieli	wyżywienie w przedszkolu	85401 świetlice	koszt gminy
ZPORN	**dotacja**		34 429,92 zł			5 296,00 zł	28 347,00 zł		477 275,34 zł
	czesne		10 020,00 zł						
	wydatek		439 574,01 zł		82 151,25 zł				
ZSiPKW1	**dotacja**		73 163,40 zł				31 362,00 zł		340 080,38 zł
	czesne		7 722,00 zł						
	wydatek		335 908,10 zł		84 057,68 zł			1 000,00 zł	
ZSiPKW2	**dotacja**		34 429,92 zł						176 056,48 zł
	czesne		2 724,00 zł						
	wydatek		169 833,31 zł	42 378,50 zł				998,59 zł	
ZPOKM	**dotacja**		86 074,84 zł			42 693,00 zł	30 590,00 zł		468 346,13 zł
	czesne		17 207,00 zł						
	wydatek		449 239,05 zł		122 388,92 zł				
ZSiPMG	**dotacja**		45 906,60 zł			36 431,00 zł	27 778,00 zł		367 645,29 zł
	czesne		5 584,00 zł						
	wydatek		336 961,88 zł		81 189,22 zł			984,79 zł	
ZSiPŁ	**dotacja**		65 990,64 zł			46 594,50 zł	30 540,50 zł		493 985,79 zł
	czesne		4 700,00 zł						
	wydatek		418 721,20 zł	31 920,00 zł	114 035,23 zł				
ZSiPO	**dotacja**		55 948,68 zł			27 129,00 zł	38 549,00 zł		447 493,80 zł
	czesne		7 817,00 zł						
	wydatek		411 033,26 zł		100 226,22 zł				
SPŁ	**dotacja**	0,00 zł				11 980,00 zł			131 746,21 zł
	czesne	0,00 zł							
	wydatek	94 626,48 zł			37 119,73 zł				
SPMG1	**dotacja**	35 864,40 zł							174 085,15 zł
	czesne	3 622,00 zł							
	wydatek	211 005,45 zł						2 566,10 zł	
SPKM2	**dotacja**	58 817,76 zł				63 918,40 zł			286 661,97 zł
	czesne	0,00 zł							
	wydatek	236 550,36 zł			108 929,37 zł				
SPKM3	**dotacja**	20 084,04 zł							81 951,49 zł
	czesne	0,00 zł							
	wydatek	102 035,53 zł							
SPL1	**dotacja**	45 906,60 zł				59 849,00 zł			291 080,37 zł
	czesne	0,00 zł							
	wydatek	144 808,26 zł		36 120,00 zł	112 593,77 zł			43 464,94 zł	
SPL2	**dotacja**	45 906,60 zł				19 501,00 zł	8 178,00 zł		185 348,30 zł
	czesne	5 174,00 zł							
	wydatek	184 977,63 zł			51 451,27 zł				
SPG	**dotacja**	8 607,60 zł							66 518,58 zł
	czesne	0,00 zł							
	wydatek	75 126,18 zł							
ZEAS									44 821,64 zł
	wydatek			44 821,64 zł					
SUMA	**dotacja**	215 187,00 zł	395 944,00 zł						***4 033 096,92 zł***
	czesne	8 796,00 zł	55 774,00 zł						
	wydatek	1 049 129,89 zł	2 561 270,81 zł	155 240,14 zł	894 142,66 zł			49 014,42 zł	
	środki gminy	**825 146,89 zł**	**2 109 552,81 zł**	**155 240,14 zł**	**894 142,66 zł**			**49 014,42 zł**	
		1 040 333,89 zł	**2 505 496,81 zł**						

Koszty utrzymania w:	**poniesione k-ty w roku 2020**	**dotacja**	**środki gminy**	
1. Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	1 040 333,89 zł	215 187,00 zł	825 146,89 zł	
2. Przedszkola	2 505 496,81 zł	395 944,00 zł	2 109 552,81 zł	
3. Dowożenie uczniów	155 240,14 zł		155 240,14 zł	
4. Stołowki szkolne i przedszkolne	974 142,66 zł	80 000,00 zł	894 142,66 zł	dotacja L1 "posiłek w szkole" dot. stołówki 80 000
5. Świetlice szkolne	49 014,42 zł		49 014,42 zł	
RAZEM	**4 724 227,92 zł**	**691 131,00 zł**	**4 033 096,92 zł**	

Dochody zrealizowane w 2020 r.
dotacja podręcznikowa 1%
pozostałe dochody 2%
dotacja przedszkolna 3%
subwencja oświatowa 94%
subwencja oświatowa
dotacja przedszkolna
dotacja podręcznikowa
pozostałe dochody

Rozdział IX

Gminna Biblioteka Publiczna

Biblioteka jest samorządową instytucją kultury, której organizatorem jest Gmina Mszana Dolna. Siedziba Biblioteki znajduje się w Kasinie Wielkiej, a obszarem działania Gmina Mszana Dolna.

Nadzór nad organizacją i funkcjonowaniem Biblioteki sprawuje Wójt Gminy Mszana Dolna. Nadzór merytoryczny nad Biblioteką sprawują i fachowej pomocy udzielają :

- Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie
- Powiatowa Biblioteka Publiczna w Limanowej

Gminna Biblioteka Publiczna w Mszanie Dolnej z/s w Kasinie Wielkiej (Remiza OSP 61 m^2 - dyrekcja – 1 etat, pracownik obsługi podstawowej 1/2 etatu, księgowa ¼ etatu) prowadzi filie biblioteczne w :

- Kasince Małej, (budynek parafialny byłej „Organistówki" -53 m^2) 1/2 etatu
- Lubomierzu, (Szkoła Podstawowa nr 1- 90m^2) 1/2 etatu
- Łętowem, (Szkoła Podstawowa – 24 m^2) 1/2 etatu
- Łostówce, (Remiza OSP – 58 m^2)1/2 etatu
- Mszanie Górnej, (Szkoła Podstawowa – 45 m^2)1/2 etatu
- Olszówce, (Remiza OSP – 73m^2) 1/2 etatu
- Rabie Niżnej, (Remiza OSP – 100 m^2) 1/2 etatu

Biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, kulturalnych i informacyjnych ogółu społeczeństwa oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury**.**

Do szczegółowego zakresu działania Biblioteki należy:

1. gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu
2. udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu oraz wypożyczanie na zewnątrz, prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych;
3. prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej;
4. organizowanie czytelnictwa i udostępnianie materiałów bibliotecznych ludziom chorym i niepełnosprawnym;
5. popularyzowanie książki, informacji, wiedzy i czytelnictwa;
6. współdziałanie z innymi bibliotekami, instytucjami, organizacjami i towarzystwami w zakresie potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa;
7. doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej.

Biblioteka może podejmować inne działania - wynikające z potrzeb lokalnego środowiska.

W 2020 r. księgozbiór Gminnej Biblioteki Publicznej w Mszanie Dolnej powiększył się o 1653 pozycje . Z tego 811 książek zakupiono ze środków własnych, a 810 z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu : „ Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych", a 32 woluminy przekazała nieodpłatnie Powiatowa Biblioteka Publiczna w Limanowej. Łącznie na koniec 2020 r posiadaliśmy 72868 książek.

Zrealizowaliśmy w ubiegłym roku 28398 wypożyczeń. W naszych ośmiu placówkach zarejestrowało się 1683 użytkowników, oraz odnotowano 12838 odwiedzin. To wszystko w tym trudnym roku kiedy w związku z sytuacją epidemiologiczną przez wiele dni zmuszeni byliśmy do pracy przy zamkniętych dla czytelników drzwiach. Wiele osób w trosce o swoje zdrowie w ogóle obawiało się wychodzić z mieszkań, a dzieci i młodzież objęte były zakazem wychodzenia z domu do godz. 16.00 bez opieki osoby dorosłej. Idąc naprzeciw oczekiwaniom naszych czytelników (najczęściej seniorów) bibliotekarki niejednokrotnie same realizowały dostarczanie zamówionych uprzednio książek do wskazanych domów. (tzw. książka na telefon) lub za pośrednictwem osób trzecich.

Biblioteki gminne prócz głównych zadań tj. gromadzenia i udostępniania księgozbioru prowadziły także działalność kulturalno-oświatową. I tak w Bibliotece w Rabie Niżnej w czasie trwania ferii zimowych udało się przeprowadzić zajęcia dla dzieci.

Niestety wraz rozwojem pandemii wirusa Covid-19 i wprowadzonymi przez rząd RP obostrzeniami biblioteki publiczne wraz z innymi instytucjami kultury zostały zamknięte czasowo dla czytelników od 12 marca 2020. (Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Dz.U.2020 r. poz 403) oraz Rozporządzenie Ministra Zdrowia (Dz.U z 20 marca 2020 r. poz.491). W okresie tym bibliotekarki przeprowadzały selekcję księgozbiorów, dokonywały zakupów nowości , oraz wprowadzały je jak również inne egzemplarze do bazy katalogu systemu Mak + ,który systematycznie wdrażamy. Bibliotekarki pozostawały w kontakcie ze swoimi czytelnikami za pośrednictwem portali społecznościowych : polecały różne ciekawe wydarzenia w sieci, linki do stron oferujących darmowe e-booki, audiobooki, transmisje on-line spotkań z pisarzami , interaktywne zadania, ciekawostki literackie stworzone za pośrednictwem narzędzia view.genial.ly, czy prezentujące inne interesujące wydarzenia pozwalające na kontakt z literaturą, teatrem, kulturą.

11 maja 2020 po wprowadzeniu odpowiednich warunków wznowienia działalności - zgodnych z zaleceniami Ministerstwa Rozwoju RP, w konsultacji Głównym Inspektoratem Sanitarnym oraz Rekomendacjami Biblioteki Narodowej - GBP Mszana Dolna wraz z filiami wznowiła działalność biblioteczną. Niestety w ograniczonym zakresie , bez wolnego dostępu czytelników do księgozbioru. Bez udostępniania stanowisk komputerowych i miejsc czytelnianych. W pomieszczeniu może przebywać tylko jeden czytelnik lub opiekun z dzieckiem.

Książki przygotowuje do wypożyczenia bibliotekarz na miejscu lub po uprzednim telefonicznym lub innym zamówieniu. Zwrócone egzemplarze podlegały siedmiodniowej kwarantannie . Obowiązuje maseczka zakrywająca usta i nos. Zakupione zostały przesłony z pleksi oraz środki do dezynfekcji rąk dla użytkowników a także środki ochrony osobistej dla pracowników. Informacje o obowiązujących zasadach działalności w rygorze sanitarnym zostały umieszczone w widocznych miejscach placówek, oraz stronach internetowych.

Kolejne ograniczenie działalności objęło biblioteki na podstawie § 6 ust. 11a Rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 6 listopada 2020 r. dlatego Gminna Biblioteka Publiczna w Mszanie Dolnej z/s w Kasinie Wielkiej wraz z filiami była zamknięta dla użytkowników w okresie od dnia 7 do 29 listopada 2020 r. .Udostępnienie mogło odbywać się przed wejściem do budynku biblioteki. Zbiory w tym przypadku musiały być przekazywane z maksymalnym ograniczeniem kontaktów bezpośrednich. Nie wolno było dopuścić do tworzenia kolejek przed budynkiem biblioteki.

Ze względu na sytuację epidemiczną w kraju i nasze warunki lokalowe, zawiesiliśmy do odwołania różnego rodzaju spotkania i zajęcia w bibliotekach. Nie jesteśmy w stanie zapewnić bezpiecznego dystansu w naszych niewielkich pomieszczeniach bibliotecznych dla potencjalnych uczestników wydarzeń. (1 os / 15 m^2)

W reżimie sanitarnym udało się nam przeprowadzić gminny konkurs biblioteczny pt. „Portret mojej ulubionej postaci fantastycznej z bajki, baśni, legendy lub powieści". Ku naszej ogromnej satysfakcji cieszył się dużym zainteresowaniem. W konkursie wzięło udział 191 uczestników z terenu Gminy Mszana Dolna, w tym 56 dzieci z przedszkola i „0", 79 uczniów z klas 1-3 Szkoły Podstawowej i 56 uczniów z klas 4-8 Szkoły Podstawowej. Komisja Konkursowa wybrała dwadzieścia cztery najciekawsze prace. Jedenaście kolejnych prac wyróżniła także Dyrekcja GBP przyznając im wyróżnienia specjalne. Jury miało bardzo trudny wybór. Zwracano uwagę min. na stopień samodzielności przesłanego portretu, poświęcony czas i wysiłek włożony w wykonanie i pomysłowość realizacji.

Wiele prac prezentowało wysoki poziom artystyczny, a cechowały je różnorodność zastosowanych technik plastycznych i niejednokrotnie zabawne, interesujące rozwiązania.

Ze względu na sytuację epidemiologiczną, w sprawie odbioru nagród kontaktowaliśmy się telefonicznie z uczestnikami konkursu. A indywidualne odbiory nagród odbywały się od 28.12.2020 r. do 29. 01.2021.

GBP Mszana Dolna bierze udział w akcji „ Mała książka – wielki człowiek" . Pierwszą edycję akcji zakończyliśmy pod koniec kwietnia 2020 r. raportem. Wydano 191 wyprawek czytelniczych, w związku z akcją przybyło nam 161 nowych dziecięcych czytelników i wydaliśmy 59 dyplomów . Aplikowaliśmy do kolejnej edycji projektu która rozpoczęła się we wrześniu 2020 r. Otrzymaliśmy 140 nowych wyprawek, które sukcesywnie wydajemy kolejnym, dzielnym czytelnikom w wieku od 3 do 6 lat.

GBP Mszana Dolna przystąpiła do akcji Instytutu Pamięci Narodowej pt. „Biblioteka na to czeka „ . Po przeprowadzeniu kwerendy zgłosiliśmy zapotrzebowanie na wybrane książki , które IPN gotów był bezpłatnie przekazać bibliotekom. Otrzymaliśmy 14 wybranych pozycji.

Aplikowaliśmy także do projektu Fundacji Wspierania Zrównoważonego Rozwoju „ Sieć na kulturę w podregionie nowosądeckim", w ramach Działania 3.2 *Innowacyjne rozwiązania na rzecz aktywizacji cyfrowej*. Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020. Zostaliśmy pozytywnie zweryfikowani. Niestety sytuacja pandemiczna wstrzymała realizację tego projektu.

O szczegółach naszych działań można dowiedzieć się korzystając z naszej strony internetowej www.gbpmszana.pl.

Systematycznie wprowadzamy nasz księgozbiór do systemu bibliotecznego „ Mak +", który umożliwia już zdalne przeszukiwanie naszych zbiorów. Zapraszamy na naszą stronę internetową gdzie z zakładki KATALOG można wyszukiwać nie wychodząc z domu skatalogowane przez nas książki. Można je także wyszukiwać za pomocą strony : www.szukamksiążki.pl

Rozdział X

Promocja Gminy

Działania promocyjne Gminy Mszana Dolna prowadzone są w sposób ciągły – jest to komunikacja wewnętrzna i zewnętrzna.

Najczęściej korzysta się z dwóch podstawowych kanałów komunikacji – strony www.mszana.pl oraz gazety „Nasza Gmina Mszana Dolna", wiele treści publikowanych jest również mediach lokalnych i branżowych.

Gmina wydaje gazetę „Nasza Gmina Mszana Dolna". Nakład gazety (5 wydań w ciągu roku po 600 egz. każde) jest dystrybuowany za pośrednictwem 11 obiektów handlowych na terenie gminy i miasta Mszana Dolna (te obiekty, które zgodziły się na taka sprzedaż i z którymi podpisana została stosowna umowa).

Gazety wysyłane są do obowiązkowych jednostek wynikających z rejestracji periodyku, ale też stałych punktów informacyjnych np. Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej, Powiatowe Centrum Informacji Turystycznej, portal promujący wędrówki górskie www.gorydlaciebie.pl, Biblioteka Powiatowa, Biblioteka Miejska i Gminne Biblioteki, gminne placówki oświatowe; każdy numer gazety trafia również do radnych Gminy, sołtysów poszczególnych miejscowości i, proboszczów i sąsiednich samorządów, a także do osób związanych z Gminą Mszana Dolna, które wyraziły swoją prośbę, aby im gazetę wysyłać (np. prof. dr hab. Józefa Kobylińska). Każdy numer gazety wysyłany jest również do miast i gmin partnerskich Gminy Mszana Dolna.

Informacje dot. Gminy Mszana Dolna przekazywane do publikacji przez pracownika ds. promocji do mediów są bardzo często publikowane w mediach lokalnych, regionalnych i krajowych. Są to portale informacyjne i branżowe. Gmina prowadzi stałą współpracę z przedstawicielami organizacji pozarządowych oraz bibliotek i szkół, ale także osobami prywatnymi (rzemieślnikami, rolnikami, pasjonatami, sportowcami itp.) działającymi na terenie Gminy, a także seniorami w zakresie promocji ich działalności. Dzięki tej współpracy informacja o inicjatywach podejmowanych przez te osoby, ich pasjach i osiągnięciach zamieszczona jest w wielu wydawnictwach i portalach branżowych (np. www.szlakrzemiosła.pl, www.mojeKGW.pl; www.sportowapolska.pl; strażak itp.).

Gmina prowadzi współpracę z różnymi lokalnymi instytucjami w zakresie promocji Gminy Mszana Dolna (np. GPN, Powiat Limanowski, Województwo Małopolskie, Muzeum Orkana w Rabce, Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Karniowicach itp.).

W sposób ciągły, odpowiadając na zdiagnozowane zapotrzebowanie, mając na uwadze ograniczone środki finansowe, opracowywane są, przygotowywane i wydawane materiały promujące Gminę Mszana Dolna oraz gadżety promocyjne. Materiały promujące Gminę są dystrybuowane przez pracownika ds. promocji ale również w Powiatowym Centrum Informacji Turystycznej w Limanowej, Pensjonacie Szczebel w Mszanie Dolnej, we wszystkich obiektach turystycznych działających na terenie Gminy Mszana Dolna (szczególnie w miejscach noclegowych). Mapa Gminy Mszana Dolna oraz trasy turystyczne w jej obrębie dostępne są również w turystycznych, popularnych aplikacjach mobilnych: Traseo, SeeMap, Trekbuddy, Garmin, OziExplorer, Twonav.

W ciągu roku 2020 zamówiono na potrzeby promocji Gminy Mszana Dolna:

- krówki reklamowe - 10 kg za kwotę 344,00 zł.
- pierniki ozdobne z motywami zagórzańskimi wykonane przez miejscowego rękodzielnika – 45 szt. za łączną kwotę 755,00 zł.
- bandany ze stylizacją zagórzańskiej parzenicy - 100 szt. za kwotę 885,60 zł.
- kabel USB z 3 różnymi końcówkami – 50 szt. za kwotę 670,35 zł.

Ponadto zakupiono:

- 100 egz. Słownika gwary gorczańskiej (zagórzańskiej) prof. dr hab. Józefy Kobylińskiej (kwota: 1.300,00 zł.)
- 50 egz. albumu Gorce góry lasem malowane Roberta Sikory (kwota: 2.625,00 zł.)

Opublikowano życzenia bożonarodzeniowe i noworoczne na łamach Gazety Krakowskiej (kwota: 369,00 zł.)

Dokonano również opłaty hostingowej mapy moblinej Gminy Mszana Dolna i okolic na Traseo (kwota: 1476,00 zł.)

Z uwagi na brak na tym terenie Centrum Informacji Turystycznej taka informacja w sposób ciągły prowadzona jest przez pracownika ds. promocji Gminy.

Do Wójta Gminy wpływają wnioski o przyznanie nagród: 1) za osiągnięte wysokie wyniki sportowe (przyznano 11 nagród na łączną kwotę 19.000,00 zł.) oraz 2) za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury (przyznano 4 nagrody na łączną kwotę 10.000 zł.). Na stanowisku przeprowadzana jest cała procedura zmierzająca do ich rozpatrzenia i ew. przyznania nagrody przez Wójta, a po wręczeniu nagrody – promocja osób wyróżnionych.

W ciągu 2020r. Gmina była współorganizatorem wielu wydarzeń turystyczno-promocyjnych m.in. były to: Festiwal biegów górskich Gorce Ultra Trial, Międzynarodowy Konkurs Poetycki

i Literacki im. Ks. Kan. Józefa Jamroza Kapłana – Męczennika „O autentyczną wiarę" i „O ludzkie serce człowieka", Uroczystość konsekracji kościoła p.w. MB Królowej Polski w Łętowem, Bezpiecznie na stoku z Inspektorem Wawelkiem, Ogólnopolskie Otwarcie Sezonu Narciarskiego na Stacji Kasina SKI; gminny konkurs plastyczny „Portret mojej ulubionej postaci fantastycznej z bajki, baśni, legendy lub powieści" ogłoszony przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Mszanie Dolnej z/s w Kasinie Wielkiej (łącznie na współorganizacje w/w wydarzeń wydatkowano kwotę 1.430,13 zł.; przekazano również materiały promujące Gminę).

Organizowano również własne akcje promocyjne, do których zaliczyć należy:

- uczczenie 100 rocznicy urodzin Karola Wojtyły (złożenie wiązanek i zapalenie zniczy przy Papieżówce w Lubomierzu – Rzekach: 144,00 zł); zainicjowano i opublikowano Zagórzański album wspomnień ze spotkań z Janem Pawłem II;
- kampania promującą Gminę Mszana Dolna wyświetlana przez 2 miesiące na ekranach zlokalizowanych na terenie Małopolskich Dworców Autobusowych (MDA w Krakowie) – 1549,80 zł.
- w lokalnych mediach opublikowano wywiady promujące lokalna kulturę i tradycję, które cieszyły się ogromnym zainteresowaniem

Gmina prowadzi zbiór tekstów i opracowań dot. historii i ciekawych wydarzeń dot. Gminy Mszana Dolna oraz kultury Zagórzan (prof. Kobylińska, ks. Władysław Łukasik, dr. Katarzyna Ceklarz, wydawnictwa branżowe i turystyczne itp.), które powiększają archiwum Urzędu Gminy. Korzystają z niego pracownicy, mieszkańcy Gminy i różnego typu instytucje.

Gmina współpracuje z PTTK w zakresie korekty oraz wytyczenia nowych szlaków turystycznych na terenie Gminy Mszana Dolna.

Dla właścicieli obiektów, w których wynajmowane są pokoje gościnne zorganizowane zostały szkolenia on - line z zakresu obowiązujących przepisów prawnych, możliwości oraz sposobów rozwoju turystyki wiejskiej. Prowadzona jest również ewidencja obiektów, w których świadczone są usługi noclegowe. Są oni również informowani m. in. o możliwościach pozyskania środków finansowych na rozwój działalności. Właściciele w/w obiektów zaproszeni zostali do współpracy przy budowie marki Zagórzańskie Dziedziny i otrzymywali zaproszenia na spotkania kreatorów marki. Na koniec 2020 roku stan obiektów (miejsc noclegowych) był następujący:

- Łostówka – 3 obiekty; 42 miejsca noclegowe
- Raba Niżna – 4 obiekty; 44 miejsca noclegowe
- Kasina Wielka – 3 obiekty; 48 miejsc noclegowych
- Mszana Górna – 1 obiekt; 21miejsc noclegowych
- Lubomierz – 5 obiektów; 61 miejsc noclegowych
- Kasinka Mała – 1 obiekt; 18 miejsc noclegowych
- Olszówka – 2 obiekty; 28 miejsc noclegowych.

Oprócz tego prowadzona jest współpraca w zakresie promocji z innymi obiektami hotelarskimi i turystycznymi zlokalizowanymi na terenie Gminy, które nie są zgłoszone do ewidencji a prowadzą działalność gospodarczą w tym zakresie.

Bardzo dużo działań w ciągu 2020 roku skupiło się wokół budowy marki Gminy Mszana Dolna „Zagórzańskie Dziedziny". Była to kontynuacja działań rozpoczętych w poprzednich latach, podejmowane były nowe inicjatywy, co wiąże się z poszerzeniem oferty turystycznej regionu oraz rozpoznawaniem marki Zagórzańskie Dziedziny w całym kraju. Mnóstwo działań dotyczyło zaangażowania wszystkich środowisk społeczności lokalnej w ten proces, pobudzenie ich aktywności oraz skierowanie działań na wspólną i wzajemną promocję inicjatyw pod marką „Zagórzańskie Dziedziny".

Dążeniem kreatorów marki Gminy Mszana Dolna jest realizacja celu: pobudzenie aktywności społeczności lokalnej Gminy Mszana Dolna w oparciu o inicjatywy ekonomii społecznej i dziedzictwo miejsca.

Cele szczegółowe to:

1. stworzenie nowych podmiotów ekonomii społecznej,
2. wzmacnianie kondycji i samodzielności istniejących podmiotów – stowarzyszeń i fundacji,
3. budowanie wspólnej marki miejsca, pod którą zsieciowane są oferty oparte o lokalne dziedzictwo Zagórzan z Gminy Mszana Dolna.

Chcielibyśmy aby nasza marka identyfikowała miejsce, integrowała społeczność lokalną, aktywizowała naszych mieszkańców do przedsiębiorczości i promowała nasz region.

W ciągu 2020 roku udało się zorganizować szereg inicjatyw, do których zaliczyć należy w szczególności:

- opracowanie profesjonalnego Systemu Identyfikacji Wizualnej dla marki Zagórzańskie Dziedziny oraz opracowanie dla niej Księgi Znaku
- złożenie wniosku do Urzędu Patentowego w celu ochrony prawnej towarowego znaku słowno – graficznego Zagórzańskie Dziedziny
- powołanie Kapituły Znaku Promocyjnego Zagórzańskie Dziedziny – honorowego kolegium, którego głównym zadaniem będzie decydowanie o przyznaniu Znaku Promocyjnego Zagórzańskie Dziedziny najwyższej jakości produktom, usługom i inicjatywom ściśle związanym z regionem zagórzańskim;

(wszystkie powyższe działania służą identyfikacji marki lokalnej Zagórzańskie Dziedziny i są niezbędne do przeprowadzenia konkursów na uzyskanie Znaku Promocyjnego Zagórzańskie Dziedziny na najwyższej jakości produkty, usługi i inicjatywy dostępne w regionie)

- pozyskano Ambasadora Marki Zagórzańskie Dziedziny, którym została Justyna Kowalczyk – Tekieli – osoba jednoznacznie kojarząca się z regionem, wskazana przez ankieterów jako najlepsza kandydatka do tego tytułu
- uruchomiono w regionie 5 punktów sprzedaży rękodzieła (w Pensjonacie Szczebel oraz Galerii RZ w Mszanie Dolnej; Ośrodku Rekolekcyjnym na Śnieżnicy w Kasinie Wielkiej; Kiosku spożywczo – przemysłowym na przełęczy Przysłop oraz miejscu biwakowym na Trusiówce w Lubomierzu), produktów lokalnych, pierników zdobionych w zagórzańskie wzory oraz galanterii drewnianej zdobionej w regionalne wzory, a sezonowo także miodu i produktów pszczelich z lokalnych pasiek. Wszystkie punkty sprzedaży zlokalizowane są w miejscach szczególnie chętnie odwiedzanych przez turystów. Wkrótce powstaną nowe punkty sprzedaży lokalnych produktów;
- otworzono tzw. Zagórzańską księgarenkę – we wszystkich w/w punktach sprzedaży wprowadzono do obrotu książki związane z regionem;
- zainicjowano i od lipca 2020 r. nieprzerwanie przeprowadzano wydarzenie Zagórzańska Msza św. – nabożeństwa odprawiane są cyklicznie, w każdą pierwszą niedzielę miesiąca o godz. 14.00 - w okresie od maja do października w zabytkowym kościele w Kasinie Wielkiej, a od listopada do kwietnia w kościele parafialnym w Lubomierzu. Oprawę muzyczną Eucharystii przygotowują zespoły regionalne i orkiestry dęte z regionu, którzy po zakończeniu Mszy św. dają zgromadzonej publiczności koncerty i prezentują występy sceniczne. Wydarzeniu towarzyszy również kiermasz rękodzieła, ziół, pierników i innych produktów lokalnych. Po wprowadzeniu obostrzeń sanitarnych zrezygnowano z wydarzeń towarzyszących Zagórzańskiej Mszy św. W jej organizacje zaangażowano KGW z terenu Gminy oraz sołectwo Kasina Wielka;
- utworzono profil marki Zagórzańskie Dziedziny na Facebooku. Posty publikowane są przynajmniej 1 raz dziennie, ich przygotowaniem zajmuje się zespół redakcyjny w 5 osobowym składzie, a administratorem i publikatorem informacji jest pracownik ds. promocji Urzędu Gminy Mszana Dolna. Profil do tej pory polubiło 2347 osób; 2419 go obserwuje. Posty zamieszczane na FB marki Zagórzańskie Dziedziny cieszą się ogromnym zainteresowaniem, ich zasięg to nawet 300.000 osób. To ogromna promocja regionu. Posty marki udostępniane są na terenie całego kraju m. in. w mediach branżowych (np. sportowych), ale również za granicą (np. na Słowacji). Odbiorcy tego profilu to również mieszkańcy całej Europy;
- rozszerzono ofertę warsztatową Zagórzańskich Dziedzin. W tej chwili kreatorzy marki proponują 45 ciekawych, regionalnych warsztatów, które stanowią doskonałe uzupełnienie oferty obiektów noclegowych i turystycznych z regionu. Podczas warsztatów ich uczestnicy poznają region, lokalną kulturę i tradycje, mogą samodzielnie doświadczyć i spróbować wielu aktywności charakterystycznych dla tutejszych mieszkańców;

- w wakacyjne weekendy na bazie zagórzańskiej oferty przeprowadzono otwarte warsztaty w miejscach szczególnie chętnie odwiedzanych przez turystów (łącznie 15 warsztatów w 4 miejscach);

- kreatorzy marki Zagórzańskie Dziedziny godnie reprezentowali region podczas Ogólnopolskiego Otwarcia Sezonu Narciarskiego w Małopolsce, które odbyło się na Stacji Narciarskiej Kasina Ski;
- promowano region poprzez sieć zagórzańskich questów, wydawano nagrody dla poszukiwaczy skarbów, którzy odnaleźli wszystkie zagubione w terenie koraliki;
- w ramach współpracy z różnego typu instytucjami (np. MODR, CDR, Fundacja MILA, Stowarzyszenie Cumulus itp.) kreatorom marki Zagórzańskie Dziedziny oraz właścicielom obiektów noclegowych i turystycznych z regionu, przedstawicielom NGO, rolnikom i przedsiębiorcom wielokrotnie proponowano udział w różnego typu szkoleniach – stacjonarnie i on – line - (np. z pisania wniosków grantowych, sprzedaży bezpośredniej, krótkich łańcuchów dostaw, Rolniczego Handlu Detalicznego, funkcjonowania gospodarstw agroturystycznych i Zagród Edukacyjnych, przepisów weterynaryjnych i skarbowych itp.)
- pozyskano do współpracy nowe osoby oraz instytucje i organizacje, których aktywności poszerzą i ubogacą ofertę Zagórzańskich Dziedzin
- powołano i sformalizowano Partnerstwo Zagórzańskich Dziedzin, którego głównym celem jest budowanie marki lokalnej Zagórzańskie Dziedziny poprzez następujące działania:
    1. wsparcie przedsiębiorczości i rozwój ekonomii społecznej w Regionie, w oparciu o zasoby lokalnego środowiska: dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze, ze szczególnym uwzględnieniem pasji i aktywności mieszkańców oraz produktów lokalnych,
    2. aktywizacja mieszkańców w kierunku rozwoju ekonomii społecznej i angażowania się w budowanie marki miejsca,
    3. wsparcie spójnej i zintegrowanej oferty turystycznej Regionu,
    4. tworzenie międzysektorowych sieci współpracy i wspólna promocja Regionu,
    5. wymiana wiedzy i doświadczeń odnośnie rozwoju lokalnego w oparciu o marketing terytorialny na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym,
    6. mobilizowanie lokalnej społeczności i lokalnych przewag konkurencyjnych na rzecz rozwoju Regionu.
- w ramach współpracy z lokalnymi NGO poszerzono ofertę Zagórzańskich Dziedzin poprzez realizację wniosków grantowych, na które dofinansowanie uzyskało aż 5 organizacji z terenu Gminy (ich projekty zostały bardzo wysoko ocenione przez ekspertów. Listę zwycięzców otwiera Koło Gospodyń Wiejskich w Łętowem, które na realizację projektu „Warsztaty kulinarne z przygotowania tradycyjnych potraw zagórzańskich sposobem na rozszerzenie działalności odpłatnej Koła Gospodyń Wiejskich w Łętowem" uzyskało największą ilość punktów spośród wszystkich

złożonych do konkursu ofert (85 złożonych wniosków, z czego do oceny dopuszczono 82 projekty). Na trzecim miejscu znalazła się Fundacja na Rzecz Rozwoju Kultury Zagórzańskiej z projektem „Zwiększenie potencjału Fundacji na Rzecz Rozwoju Kultury Zagórzańskiej poprzez przygotowanie i przetestowanie oferty – odpłatnych warsztatów kulturowych >Jak to bywało na zagórzańskim szałasie – zwyczaje i obrzędy pasterskie< i >Skąd biorą się tradycyjne zagórzańskie sery?<". Równie wysokie, piąte miejsce na liście rankingowej przypadło Stowarzyszeniu Zagórzańska Kraina, które w ramach programu zrealizuje projekt „Warsztaty plenerowe na ścieżce >Od kwiatowego koszyka do miodu i słoika< sposobem na zwiększenie potencjału Stowarzyszenia >Zagórzańska Kraina<". Na 19 miejscu uplasowali się Zagórzańscy Pasjonaci Stowarzyszenie Rękodzielników z projektem „Poszerzamy umiejętności i wprowadzamy nową ofertę". Listę organizacji z terenu Gminy Mszana Dolna, którym przyznano dofinansowanie w ramach programu MOWES zamyka Klub Jeździecki Apacz (21 miejsce na 36 zwycięskich projektów) – który pozyskał dofinansowanie na „Szkolenie koni sportowych"). Ich efektem jest m. in. uruchomienie menu zagórzańskiego w trzech obiektach: Restauracji Pensjonatu Szczebel w Mszanie Dolnej, Ośrodku Rekolekcyjno – Rekreacyjnym na Śnieżnicy w Kasinie Wielkiej oraz Bazie Lubogoszcz w Kasince Małej. Ze względu na wprowadzone ograniczenia cztery zagórzańskie potrawy (sapka, zupa z korpieli, razowy kołoc z bryndzą i pierogi z suszonymi śliwkami) były wydawane tylko na wynos. Złożono również wniosek o wpis tych potraw na Listę Produktów Tradycyjnych. Procedura jest w toku. Potrawy te serwowane były z powodzeniem przez KGW Świarne Babki z Łętowego na wielu konkursach regionalnych i ogólnopolskich;

- poszerzono zakres współpracy z pozostałymi zagórzańskimi samorządami – Miastem Mszana Dolna i Gmina Niedźwiedź, dzięki czemu pozyskano informacje istotne z punktu widzenia promocji regionu oraz zaplanowano inicjatywy i uroczystości związane z marką Zagórzańskie Dziedziny
- w ramach współpracy z Muzeum im. Władysława Orkana w Rabce – Zdroju KGW Świarne Babki z Łętowego przeprowadziły webinar o zagórzańskiej kuchni. Webinar pt. „Gotuj z Zagórzanami. Poznaj górala przez webinara" został zrealizowany w ramach projektu „Odkrywanie skarbów dziedzictwa południowej Małopolski" realizowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, Poddziałanie 6.1.3 Rozwój instytucji kultury oraz udostępnianie dziedzictwa kulturowego;
- Marka Gminy Mszana Dolna, Zagórzańskie Dziedziny, stała się przykładem dobrej praktyki samorządowej w zakresie tworzenia sieci współpracy trójsektorowej. Działania kreatorów marki Gminy zaprezentowano podczas małopolskiej konferencji „Tworzenie sieci współpracy w ramach produktu lokalnego" zorganizowanej 3 września b.r. w Małopolskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Karniowicach;
- dzięki współpracy z innymi markami lokalnymi w Subregionie Sądeckim kreatorzy Zagórzańskich Dziedzin wzięli udział w wizycie stażowej, podczas której poznawali KARPATING i podejmowane w ramach tej marki działania, wymienili się doświadczeniami i nawiązali współpracę, której efektem są zaplanowane wspólne

działania. W maju b.r. przedstawiciele marki KARPATING gościć będą w Zagórzańskich Dziedzinach i poznawać nasz region;

- kreatorzy marki Zagórzańskie Dziedziny wzięli udział w odpuście na Śnieżnicy. Sprzedawali tam produkty lokalne i 4 zagórzańskie potrawy, które pretendują do wpisu na Listę Produktów Tradycyjnych, stworzyli pamiątki, które gospodarz uroczystości ofiarował m. in. abp Markowi Jędraszewskiemu oraz wszystkim księżom koncelebrującym odpustową Mszę św.
- przy udziale kreatorów marki jeden z jej Partnerów – Stowarzyszenie Filmowe Wyspy Kultury zrealizowało film promujący Zagórzan „Portrety mojego miejsca – Ziemia Zagórzańska 2020"
- Zagórzańskie Dziedziny zaliczyły swój debiut publiczny prezentując się podczas konferencji „Marka lokalna - kierunkowskaz dla aktywnych lokalnie" zorganizowanej przez Stowarzyszenie Dolina Karpia w Osieku. Była to okazja do zaprezentowania dotychczasowych działań kreatorów marki Gminy Mszana Dolna przed publicznością z całej Polski. Jest to ogromne wyróżnienie, ponieważ młodziutka marka Zagórzańskie Dziedziny mogła pokazać swoją wartość obok ukształtowanych już i rozpoznawanych na rynku marek: Stowarzyszenie „Między Wisłą a Kampinosem" (lider projektu), Stowarzyszenie Dolina Karpia (organizator i gospodarz konferencji), Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku", LGD „Zielony Pierścień", Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Doliny Baryczy" oraz LGD „PRYM".
- w ramach XI Tygodnia Ekonomii Społecznej zorganizowano wirtualną wizytę studyjną w Zagórzańskich Dziedzinach (pierwotnie planowana była w terenie, jednak ze względu na wprowadzone ograniczenia trzeba ją było przenieść do sieci). Studenci Podhalańskiej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej z Nowego Targu, Akademii Ignatianum w Krakowie i innych małopolskich uczelni wyższych, a także wszyscy zainteresowani tematem szeroko pojętej ekonomii społecznej, przekonali się w jaki sposób w Zagórzańskich Dziedzinach zbudowano partnerstwo dla ekonomii społecznej. Warsztat przeprowadziła Olga Gałek, Wiceprezes Fundacji Miejsc i Ludzi Aktywnych MILA, Animatorka marki Gminy Mszana Dolna. Nie zabrakło praktycznych przykładów ekonomizacji działań organizacji zaangażowanych w proces budowy tej marki lokalnej. Krystyna Popko – Tomasiewicz, edukatorka z wieloletnim doświadczeniem, kreatorka Zagórzańskich Dziedzin, w imieniu Fundacji na Rzecz Rozwoju Kultury Zagórzańskiej z Kasinki Małej, przedstawiła przykładowy warsztat kulturowy, który stanowić ma źródło dochodu tej organizacji. Zabrała uczestników wykładu w podróż na bacówkę i opowiedziała „Jak to bywało na zagórzańskim szałasie". Przy okazji przedstawiła „Zwyczaje i obrzędy pasterskie". Honory gospodarza Zagórzańskich Dziedzin pełnił Wójt, Bolesław Żaba. Organizatorem tego wydarzenia jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, a jego partnerem PPWSZ w Nowym Targu;
- trzyletnia aktywność kreatorów marki Zagórzańskie Dziedziny została zaprezentowana podczas XXIV sesji Rady Gminy Mszana Dolna. Gminni rajcy zapoznali z

podsumowaniem dotychczasowych działań w ramach partnerstwa na rzecz rozwoju regionu zainicjowanego przez Gminę Mszana Dolna

- podjęto również współpracę z biurem podróży z Rabki –Zdroju, z którym kreatorzy Zagórzańskich Dziedzin będą realizować wycieczki, białe i zielone szkoły dla uczniów z Małopolski oraz swoimi aktywnościami uzupełniać ofertę tego biura podróży.

Promocja marki w mediach społecznościowych oraz podczas branżowej konferencji, w czasie wizyt stażowych, a także wirtualnej wizyty studyjnej spowodowała ogromne zainteresowanie regionem. Wiele młodych marek lokalnych zwróciło się do koordynatora Zagórzańskich Dziedzin z prośbą o przygotowanie planów wizyt stażowych lub studyjnych. Na 2021 rok zaplanowano dotychczas 4 takie wizyty.

Efektem szeroko zakrojonych działań kreatorów zagórzańskiej marki lokalnej jest również propozycja współpracy w ramach projektu kulturowo – ekologicznego, łączącego sztukę z ochroną środowiska w ramach programu Kreatywna Europa, którego liderem będzie International Creativity Workshop AS (organizacja non profit działająca w sektorze kultury w Norwegii).

W dalszym ciągu prowadzona jest aktywizacja NGO, przedsiębiorców działających w branży turystycznej i okołoturystycznej, lokalnych rolników i mieszkańców, którzy angażując swój potencjał w budowę marki pomogą rozbudować i wzbogacić ofertę turystyczną regionu.

Bardzo ważnym aspektem działań marki jest komunikacja wewnętrzna – pokazanie mieszkańcom regionu jego potencjału, miejsc i osób, z których mogą być dumni i które mogą polecać swoim gościom. Okazuje się bowiem, że najczęściej mieszkańcy poszczególnych miejscowości zupełnie nie znają obszaru, w którym mieszkają i w wielu miejscach nie byli nigdy…

Informacje o wszystkich podejmowanych działaniach i inicjatywach na bieżąco są zamieszczane na stronie www.mszana.pl, publikowane są w gazecie gminnej i w mediach lokalnych. Na stronie informacyjnej Gminy Mszana Dolna stworzona została zakładka dedykowana Zagórzańskim Dziedzinom, w których zgromadzono wszelkie informacje na temat procesu jej tworzenia i wypracowanej oferty. Treści promocyjne publikowane są również w utworzonym w lipcu 2020 r. profilu marki na Facebooku. Po podpisaniu Partnerstwa banerki kierujące na profil marki oraz zakładki poświęcone Zagórzańskim Dziedzinom zostały umieszczone w mediach Partnerów Zagórzańskich Dziedzin.

Powyższe działania sfinansowano z budżetu Gminy Mszana Dolna. Środki finansowe przeznaczono na:

- opracowanie profesjonalnego Systemu Identyfikacji Wizualnej – logo oraz Księga Znaku (kwota: 8.500,00 zł.)
- gadżety promujące Zagórzańskie Dziedziny, które trafiły m. in. do Ambasadorki marki – Justyny Kowalczyk – Tekieli, innych marek lokalnych w Subregionie Sądeckim, z którymi przedstawiciele Zagórzańskich Dziedzin realizują wspólne projekty oraz jako nagrody w konkursach organizowanych na FB Zagórzańskie Dziedziny): samoprzylepna etykieta reklamowa okrągła z logotypem marki 1000 szt. za 369,00z ł; samoprzylepna etykieta prostokątna z logotypem marki 1000 szt. za 268,26 (etykiety naklejane były m. in. na koperty z życzeniami świątecznymi wysyłanymi przez wszystkie zagórzańskie

  samorządy); kubek emaliowany retro 50 szt. za 447,10 zł.; chustka bawełniana w kolorach z logotypu – 100 szt. za 1.544,88 zł i komin wielofunkcyjny w kolorach z logotypu marki – 100 szt. za 1.060,26 zł oraz USB projekt indywidualny w kształcie logotypu marki: 210 szt. za 8.042,72 zł.
- tabliczki z informacja o Zagórzańskich Dziedzinach zamontowane na wszystkich wjazdach na ten teren (8 szt. za 1.943,00 zł.)
- zakupiono dla Ambasadorki Zagórzańskich Dziedzin strój zagórzański, w którym promowała będzie cały region (koszula: 420,00 zł; wyszycie gorsetu: 700,00 zł; uszycie gorsetu oraz spódnica: 300,00 zł.).
- zadbano o prawną ochronę znaku słowno – graficznego Zagórzańskie Dziedziny – stosowny wniosek został złożony w Urzędzie Patentowym – opracowanie dokumentacji zgłoszeniowej i zgłoszenie znaku 984,00 zł; opłata urzędowa za zgłoszenie 984,00 zł)
- przeprowadzono szkolenie z zakresu mediów społecznościowych dla redaktorów profilu marki Zagórzańskie Dziedziny na Facebooku (738,00 zł.).

Ponadto budowę marki Zagórzańskie Dziedziny finansują:

- „Małopolski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej – Subregion Sądecki”
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, Poddziałanie 6.1.3 Rozwój instytucji kultury oraz udostępnianie dziedzictwa kulturowego, Typ projektu B (dokumentowanie, zachowanie i upowszechnianie dziedzictwa niematerialnego)
- Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
- Fundacja Miejsc i Ludzi Aktywnych MILA
- Partnerzy Zagórzańskich Dziedzin
- Kreatorzy Marki Gminy Mszana Dolna (w tym NGO).

Program opieki nad zabytkami:

W ramach gminnego Programu opieki nad zabytkami w 2020 r. zostały wykonane prace na cmentarzu wojennym nr 364 w Kasinie Wielkiej, tj. zostały odnowione i zamontowane dwa nagrobki oraz wykonano tablice nagrobkowe na wszystkie stelle znajdujące się na cmentarzu. W listopadzie 2020 r. został złożony wniosek w ramach Programu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Groby i cmentarze wojenne w kraju" na wykonanie renowacji kolejnych nagrobków, znajdujących się na w/w cmentarzu. W ramach Programu Gmina Mszana Dolna pozyskała środki finansowe w wysokości 12 000,00 zł, co stanowi 80% wartości całego zadania. W związku z tym, w tym roku zostaną dokończone prace renowacyjne przy wszystkich nagrobkach. Ponadto ze środków z funduszu sołeckiego wsi Kasina Wielka wykonano i zamontowano tablicę granitową na Obelisku obok Ośrodka Zdrowia, poświęconym ofiarom rozstrzelania jedenastu zakładników z okresu II wojny światowej.

Program współpracy z organizacjami pozarządowymi:

Program współpracy z organizacjami pozarządowymi na rok 2020 został przyjęty Uchwałą Nr XVI/187/19 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 29 listopada 2019 r. Zarządzeniem Nr 306/2019 Wójta Gminy Mszana Dolna z dnia 3 grudnia 2019 r. został ogłoszony otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego na rok 2020. Rodzajami zadań publicznych były zadania z dziedziny upowszechniania kultury oraz z dziedziny upowszechniania kultury fizycznej i sportu, na podstawie których organizacje pozarządowe, w otwartym konkursie, złożyły 27 ofert, z czego jedna nie uzyskała dofinansowania. W wyniku rozstrzygnięcia konkursu na podstawie Zarządzenia Nr 11/2020 Wójta Gminy Mszana Dolna z dnia 22 stycznia 2020 r., podpisano 26 umów z organizacjami pozarządowymi. Na podstawie art. 19a podpisano umowy z dwiema organizacjami pozarządowymi.

Organizacjom pozarządowym w 2020 roku przekazano kwotę 164 000,00 złotych na realizację zadań z dziedziny upowszechniania kultury (z czego zrealizowano 163 677,69 złotych) oraz kwotę 191 000,00 złotych w dziedzinie upowszechniania sportu kultury fizycznej i sportu (z czego zrealizowano 183 000,00 złotych). Na wniosek OSP Lubomierz, przyczyn związanych z epidemią koronawirusa rozwiązano za porozumieniem stron, umowę na realizację zadania publicznego pt. *Obóz wypoczynkowo-szkoleniowy dla dzieci z młodzieżowych drużyn pożarniczych z terenu Gminy Mszana Dolna (kolonia w Margoninie)*, na realizację którego przeznaczono kwotę 8 000,00 zł. Ogółem za 2020 rok w ramach otwartego konkursu ofert wykonano kwotę: 346 677,69 zł, a w ramach realizacji zadania publicznego w trybie art. 19 a ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariatu wykonano kwotę 12 800,00 złotych.

Ze względu na obostrzenia spowodowane epidemią koronawirusa, część organizacji wystąpiło do Wójta Gminy Mszana Dolna, z prośbą o zmianę warunków realizacji zadania, na podstawie aneksów do umów. Organizacje pozarządowe złożyły sprawozdania końcowe dotyczące realizacji zadań publicznych w 2020 r.

Dofinansowanie zadań w dziedzinie kultury otrzymały następujące organizacje:

1. Stowarzyszenie Łętowianie w kwocie 15 000,00 zł na realizację zadania pt. *Łętowe, moja wieś, mój region – moja Mała Ojczyzna*. W ramach zadania przeprowadzono ok. 70 godzin zajęć z nauki tańca, śpiewu i muzyki zarówno dla dzieci i dorosłych, zakupiono stroje regionalne i instrumenty oraz nagrano wideoklip z kolędą, promujący kulturę zagórzańską.

2. Stowarzyszenie Muzyczne „Echo Zagórzan" Kasina Wielka w kwocie 8 000,00 zł na realizację zadania pt. *Orkiestra dęta „Echo Zagórzan" uczy i promuje muzykę wśród mieszkańców wioski i Gminy Mszana Dolna*. Ze środków pochodzących z dotacji zorganizowano próby dla członków orkiestry oraz zajęcia z nauki gry na instrumentach dla nowych członków. Orkiestra występowała podczas wielu uroczystości kościelnych i odpustowych, m.in. w Kalwarii Zebrzydowskiej.

3. Stowarzyszenie Zagródczańska Wspólnota Kulturalna „Zagródcanie" w kwocie 9 000,00 zł na realizację zadania pt. *Przez wzgląd na tradycję*. W ramach dotacji zakupiono elementy wyposażenia orkiestry dętej „Sami Swoi", odrestaurowano instrumenty muzyczne, a także zakupiono stroje dla członkiń scholi.

4. Polski Związek Emerytów i Rencistów Zarząd Rejonowy w Mszanie Dolnej w kwocie 6 500,00 zł na realizację zadania pt. *Senior zwiedza zabytki i poznaje kulturę Warszawy*. Ze środków z dotacji zorganizowano wyjazd do Warszawy, w którym wzięło udział 30 seniorów z terenu Gminy Mszana Dolna.

5. Stowarzyszenie Folklorystyczne „OLSZOWIANIE" w kwocie 10 000,00 zł na realizację zadania pt. *Tradycja łączy pokolenia*. W ramach zadania zorganizowano ponad 80 godzin warsztatów tanecznych i instrumentalnych dla ok. 60 osobowej grupy dzieci i młodzieży oraz wyjazd do Poronina.

6. Stowarzyszenie „Razem w Rabie" w kwocie 11 000,00 zł, na realizację zadania pt. *Kultura ludowa naszą pasją.* Ze środków pochodzących z dotacji Gminy Mszana Dolna zakupiono stroje regionalne dla członków zespołu oraz zorganizowano warsztaty muzyczne.

7. Zagórzańscy Pasjonaci Stowarzyszenie Rękodzielników w kwocie 3 500,00 zł na realizację zadania pt. *Promocja i upowszechnianie kultury ludowej Górali Zagórzańskich.* W ramach zadania przeprowadzono warsztaty w trzech grupach przedszkolnych na terenie gminy.

8. Związek Podhalan Oddział Górali Zagórzańskich w Lubomierzu w kwocie 9 000,00 zł (z czego wykorzystano 8 677,69 zł, a kwota 322,31 zł została zwrócona na rachunek Urzędu Gminy Mszana Dolna) na realizację zadania pt. *Upowszechnianie kultury muzycznej poprzez grę na instrumentach smyczkowych*. W ramach zadania publicznego zorganizowano warsztaty nauki gry na skrzypcach dla 20 uczniów.

9. Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich Olszówka w kwocie 8 000,00 zł na realizację zadania pt. *Kultura Zagórzan wśród nas*. Rezultatem zrealizowanego zadania jest organizacja Dożynek Parafialnych wsi Olszówka, organizacja Pikniku Rodzinnego dla mieszkańców oraz Gminnego Konkursu Potraw i Obrzędów Wigilijnych.

10. Zagórzański Zespół Folklorystyczny „Dolina Mszanki" w kwocie 13 000,00 zł na realizację zadania pt. *Zagórzanie+*. W ramach zadania przeprowadzono ok. 50 godzin prób zespołu, zakupiono instrumenty i stroje regionalne.

11. Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi Kasina Wielka w kwocie 19 000.00 zł na realizację zadania pt. *Prezentacja folkloru Górali Zagórzańskich przez Zespół „Kasinianie – Zagórzanie" w kraju i za granicą.* W ramach dofinansowania 40 przedstawicieli zespołu Kasinianie-Zagórzanie wystąpiło na festiwalu w Chorwacji. Ze środków pochodzących z dotacji zorganizowano również próby dla 40 członków zespołu oraz zajęcia dla nowych członków.

12. Stowarzyszenie „Przyjaciele Łostówki" w kwocie 10 000,00 zł na realizację zadania pt.. *Muzyka ludowa, taniec i śpiew jako wielki skarb lokalny i narodowy*. Przeprowadzono 25 godzin nauki gry na instrumentach oraz zajęć z kapelą oraz 30 godzin warsztatów tanecznych. Zakupiono stroje regionalne oraz skrzypce. Opracowano i wydrukowano 100 egzemplarzy zagórzańskiej książeczki-malowanki.

13. Ochotnicza Straż Pożarna w Kasince Małej w kwocie 16 000,00 zł. na realizację zadania pt. *„Echo gór" – tu muzyka łączy pokolenia.* Przyznane środki finansowe przeznaczono na organizację występów orkiestry oraz udziału w uroczystościach, m.in. w Kalwarii Zebrzydowskiej, w Glisnem, w Dożynkach Jasnogórskich w Częstochowie, zakupiono także stroje regionalne ora instrumenty dla członków orkiestry oraz przeprowadzono próby i warsztaty z nauki gry na instrumentach.

14. Ochotnicza Straż Pożarna w Mszanie Górnej w kwocie 16 000,00 zł. na realizację zadania pt. *Upowszechnianie kultury muzycznej przez Orkiestrę OSP w Mszanie Górnej.* W ramach dotacji zakupiono instrumenty dla członków orkiestry oraz zorganizowano 50 godzin zajęć indywidualnych oraz 50 godzin zajęć grupowych dla członków orkiestry. Ponadto orkiestra wzięła udział w różnego rodzaju uroczystościach, m.in. odpust w Mszanie Górnej i Łętowem, w Kalwarii Zebrzydowskiej i Zagórzańskiej Mszy Św. w Kasinie Wielkiej.

15. Stowarzyszenie Muzyczne „Echo Zagórzan" Kasina Wielka w kwocie 10 000,00 zł na realizację zadania pt. *II Wydanie książki pt. „Zagórzanie – tradycja, muzyka, taniec".* Ze środków pochodzących z dotacji sfinansowano wydanie 500 egzemplarzy książki, która przyczyniła się do popularyzacji i zwiększenia wiedzy na temat folkloru Zagórzan.

Dofinansowanie zadań z dziedziny kultury fizycznej i sportu otrzymały następujące organizacje:

1. Stowarzyszenie Łętowianie w kwocie 5 000,00 zł na realizację zadania pt. *Zdrowo i sportowo II.* Stowarzyszenie zorganizowało zajęcia sportowo-ruchowe dla 30 uczniów szkoły podstawowej i przedszkola w Łętowem, zajęcia na basenie dla 21 mieszkanek Łętowego oraz warsztaty dietetyczne w których uczestniczyło około 35 osób.

2. Ludowy Klub Sportowy „ZENIT" Kasinka Mała w kwocie 25 000,00 zł na realizację zadania pt. *Rozwój piłki nożnej. Szkolenie młodzieży*. W ramach środków z dotacji zorganizowano treningi piłki nożnej dla grupy ok. 70 osób oraz zakupiono sprzęt sportowy. Młodzież brała także udział w rozgrywkach ligowych.

3. Rugby Club Gorce w kwocie 25 000,00 zł na realizację zadania pt. *Wszyscy gramy w rugby.* W ramach realizacji zadania przeprowadzono 200 godzin zajęć sportowych dla ok. 25 dzieci z terenu gminy, wzięto udział w dwóch turniejach Ligi Rugby Tag w Krakowie i w Warszawie oraz zakupiono stroje meczowe i piłki treningowe.

4. Uczniowski Klub Sportowy KORYO Mszana Dolna w kwocie 15 000,00 zł na realizację zadania pt. *I Ty możesz zostać mistrzem" – w dyscyplinie Taekwondo Olimpijskie*. Dzięki środkom z dotacji zorganizowano zajęcia treningowe dla 15 zawodników z terenu gminy oraz wyjazdy na zawody sportowe, m.in. Puchar Polski czy Mistrzostwa Polski Juniorów. Zawodnicy odnoszą sukcesy na szczeblu krajowym.

5. Ludowy Klub Sportowy „Witów" Mszana Górna w kwocie 14 000,00 zł na realizację zadania pt. *Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży*. W ramach zadania zorganizowano treningi piłkarskie oraz możliwość udziału w rozgrywkach regionalnych dla 60-osobowej grupy dzieci i młodzieży, zakupiono także niezbędny sprzęt sportowy.

6. Stowarzyszenie KJ „Apacz" w kwocie 15 000,00 zł na realizację zadania pt. *Jeździectwo*. Ze środków z dotacji sfinansowano koszty szkolenia zawodników z jazdy konnej, a także koszt wyjazdów na zawody dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy. Zawodnicy KJ Apacz zostali wyposażeni także w sprzęt sportowy.

7. Zagórzański Klub Sportowy „Kasina Wielka" w kwocie 17 000,00 zł na realizację zadania pt. *Propagowanie kultury fizycznej poprzez biegi narciarskie oraz biathlon*. W ramach dofinansowania zorganizowano zajęcia sportowe dla grupy 20 osób – zawodników ZKS Kasina Wielka oraz wyjazdy na zawody dla 10 wyróżniających się zawodników.

8. Ludowy Klub Sportowy „Witów ski" w kwocie 35 000,00 zł na realizację zadania pt. *Ćwiczymy przez cały rok – na nartach biegamy w zimie*. Dzięki wsparciu finansowemu Gminy Mszana Dolna zorganizowano treningi biegów narciarskich dla 25 zawodników, którzy wzięli udział w 26 zwodach. Ponadto został zakupiony sprzęt sportowy.

9. Klub Sportowy „OSTRA” Olszówka – Raba Niżna w kwocie 20 000,00 zł na realizację zadania pt. *Gry i zabawy z piłką nożną*. W ramach zadania zorganizowano zajęcia piłkarskie dla grupy 56 osób z terenu gminy. Klub rozegrał łącznie 24 mecze ligowe.
10. Stowarzyszenie „Budujemy Sukces” w kwocie 12 000,00 zł na realizację zadania pt. *Akademia Piłkarska Bonito - profesjonalne szkolenie piłkarskie*. Ze środków pochodzących z dotacji Gminy Mszana Dolna sfinansowano koszty organizacji treningów piłkarskie dla dzieci z terenu Gminy Mszana Dolna, łącznie ok. 210 godzin. Zawodnicy Akademii wzięli udział także w ok. 20 turniejach piłkarskich oraz zakupiono sprzęt sportowy.

Ponadto podpisano dwie umowy o powierzenie realizacji zadania publicznego w trybie art. 19 a ustawy o działalności pożytku publicznego, wysokość przyznanego dofinansowania wyniosła łącznie 12 800,00 zł. Dotację w wysokości 7 000,00 zł otrzymał Uczniowski Klub Sportowy Gorce na realizację zadania pt. Zimowa Akademia. W ramach zadania zorganizowano zajęcia na stoku narciarskim dla grupy 120 uczniów z terenu gminy. Dofinansowanie w kwocie 5 800,00 zł otrzymało Beskidzko-Gorczańskie Stowarzyszenie Narciarskie, na realizację zadania publicznego pt. Upowszechnianie sportów zimowych na Limanowszczyźnie. W ramach zadania zorganizowano zajęcia z narciarstwa zjazdowego oraz biegowego dla grupy ok. 40 uczniów.

Dofinansowanie zadań w dziedzinie kultury:

Lp.	Tytuł zadania	Organizacja realizująca zadanie	Wysokość przyznanego dofinansowania (zł)	Zrealizowano (zł)	Nie zrealizowano/ dotacja do zwrotu (zł)
1.	Łętowe, moja wieś, mój region – moja Mała Ojczyzna	Stowarzyszenie Łętowianie	15 000,00	15 000,00	-
2.	Orkiestra dęta „echo Zagórzan” uczy i promuje muzykę wśród mieszkańców wioski i Gminy Mszana Dolna	Stowarzyszenie Muzyczne „Echo Zagórzan” Kasina Wielka	8 000,00	8 000,00	-
3.	Przez wgląd na tradycję	Stowarzyszenie Zagródczańska Wspólnota Kulturalna „Zagródcanie”	9 000,00	9 000,00	-

4.	Senior zwiedza zabytki i poznaje kulturę Warszawy	Polski Związek Emerytów i Rencistów Zarząd Rejonowy w Mszanie Dolnej	6 500,00	6 500,00	-
5.	Tradycja łączy pokolenia	Stowarzyszenie Folklorystyczne „OLSZOWIANIE”	10 000,00	10 000,00	-
6.	Kultura ludowa naszą pasją	Stowarzyszenie „Razem w Rabie”	11 000,00	11 000,00	-
7.	Promocja i upowszechnianie kultury ludowej Górali Zagórzańskich	Zagórzańscy Pasjonaci Stowarzyszenie Rękodzielników	3 500,00	3 500,00	-
8.	Upowszechnianie kultury muzycznej poprzez grę na instrumentach smyczkowych	Związek Podhalan Oddział Górali Zagórzańskich w Lubomierzu	9 000,00	8 677,69	322,31
9.	Kultura Zagórzan wśród nas	Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich Olszówka	8 000,00	8 000,00	-
10.	Zagórzanie +	Zagórzański Zespół Folklorystyczny „Dolina Mszanki”	13 000,00	13 000,00	-
11.	Prezentacja folkloru Górali Zagórzańskich przez Zespół „Kasinianie – Zagórzanie” w kraju i za granicą	Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi Kasina Wielka	19 000,00	19 000,00	-
12.	Muzyka ludowa, taniec i śpiew jako wielki skarb lokalny i narodowy	Stowarzyszenie „Przyjaciele Łostówki”	10 000,00	10 000,00	-
13.	„Echo gór” – tu muzyka łączy pokolenia	Ochotnicza Straż Pożarna w Kasince Małej	16 000,00	16 000,00	-
14.	Upowszechnianie kultury muzycznej przez Orkiestrę OSP w	Ochotnicza Straż Pożarna w Mszanie Górnej	16 000,00	16 000,00	-

	Mszanie Górnej				
15.	II Wydanie książki pt. „Zagórzanie – tradycja, muzyka, taniec”	Stowarzyszenie Muzyczne „Echo Zagórzan” Kasina Wielka	10 000,00	10 000,00	-
		RAZEM:	**164 000,00**	**163 677,69**	**322,31**

Dofinansowanie zadań w zakresie kultury fizycznej i sportu:

L.p.	Tytuł zadania	Organizacja realizująca zadanie	Wysokość przyznanego dofinansowania (zł)	Zrealizowano (zł)	Nie zrealizowano / dotacja do zwrotu (zł)
1.	Zdrowo i sportowo II	Stowarzyszenie Łętowianie	5 000,00	5 000,00	-
2.	Rozwój piłki nożnej. Szkolenie młodzieży.	Ludowy Klub Sportowy „ZENIT” Kasinka Mała	25 000,00	25 000,00	-
3.	Wszyscy gramy w rugby	Rugby Club Gorce	25 000,00	25 000,00	-
4.	‘I TY MOŻESZ ZOSTAĆ MISTRZEM” – w dyscyplinie Taekwondo	Uczniowski Klub Sportowy KORYO Mszana Dolna	15 000,00	15 000,00	-
5.	Upowszechnienie kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży	Ludowy Klub Sportowy WITÓW Mszana Górna	14 000,00	14 000,00	-
6.	Jeździectwo	Stowarzyszenie KJ „Apacz”	15 000,00	15 000,00	-
7.	Propagowanie kultury fizycznej poprzez biegi narciarskie oraz biathlon	Zagórzański Klub Sportowy „Kasina Wielka	17 000,00	17 000,00	-
8.	Ćwiczymy przez cały rok – na nartach biegamy w zimie	Ludowy Klub Sportowy „Witów ski”	35 000,00	35 000,00	-
9.	Gry i zabawy z piłką nożną	Klub Sportowy „OSTRA” Olszówka – Raba Niżna	20 000,00	20 000,00	-
10.	Akademia Piłkarska Bonito - profesjonalne szkolenie piłkarskie	Stowarzyszenie „Budujemy Sukces”	12 000,00	12 000,00	-
		RAZEM:	**183 000,00**	**183 000,00**	**-**

Dofinansowanie zadań publicznych na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego:

Lp.	Tytuł zadania	Organizacja realizująca zadanie	Wysokość przyznanego dofinansowania (zł)	Zrealizowano (zł)	Nie zrealizowano / dotacja do zwrotu (zł)
1.	Upowszechnianie Sportów Zimowych na Limanowszczyźnie	Beskidzko-Gorczańskie Stowarzyszenie Narciarskie	5 800,00	5 800,00	-
2.	Zimowa Akademia	Uczniowski Klub Sportowy Gorce przy Szkole Podstawowej w Rabie Niżnej	7 000,00	7 000,00	-
		RAZEM:	**12 800,00**	**12 800,00**	-

Rozdział XI

Inwestycje gminne, zagospodarowanie przestrzenne

Działania w tym obszarze podejmowane są w oparciu o następujące dokumenty strategiczne:

- Strategia Rozwoju Gminy na lata 2017 – 2023
- Gminny Program Rewitalizacji na lata 2017 - 2023
- Gminny Program Ochrony Środowiska

Działania planistyczne:

W roku 2020 kontynuowane były czynności planistyczne w zakresie opracowania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gm. Mszana Dolna w następujących etapach;

- ponowne wyłożenie do publicznego wglądu projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gm. Mszana Dolna; od 25 maja do 9 czerwca 2020r.
- dyskusja publiczna dotycząca projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gm. Mszana Dolna; 9 czerwca 2020r.
- składanie uwag do projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gm. Mszana Dolna; do 30 czerwca 2020r.
- rozpatrzenie uwag do projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gm. Mszana Dolna.

W związku z zgłoszonymi uwagami i zmianami wprowadzonymi do projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gm. Mszana Dolna po II wyłożeniu do publicznego wglądu projekt Studium skierowano do ponownych uzgodnień.

Szacowany termin zakończenia prac nad Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gm. Mszana Dolna to lipiec 2020 r.

Równolegle do prac związanych z opracowaniem Studium Gmina Mszana Dolna rozpoczęła procedurę opracowania Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mszana Dolna. Dla osiągnięcia tego celu wyłoniono Wykonawcę i dniu 08.07.2020 r. Gmina Mszana Dolna zawarła z nim umowę obejmującą wykonanie usługi dla zamówienia publicznego pn.: „Opracowanie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mszana Dolna''.

W 2020 roku od 1 września do teraz, przyjmowane są wnioski do planów oraz wnioski i uwagi do prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, sporządzanej do przedmiotowych planów miejscowych.

Założony okres prac nad opracowaniem i sporządzeniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Gminy Mszana Dolna dla sołectw: Glisne, Kasina Wielka, Kasinka Mała, Lubomierz, Łętowe, Łostówka, Mszana Górna, Olszówka, Raba Niżna;

to okres od roku 2020 do 31.12.2022 r.

Inwestycje w rozwój sieci kanalizacyjnej:

Gmina Mszana Dolna w 2020 r. zrealizowała budowę kanalizacji sanitarnej w Łostówce, Kasince Małej oraz Rabie Niżnej. W ramach, której wykonano 652,79 mb sieci kanalizacji sanitarnej, a także zadanie pn. „ Budowa kanalizacji sanitarnej we wsi Raba Niżna etap II" dofinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach PROW na lata 2014-2020" kwocie 49 358,24 zł.

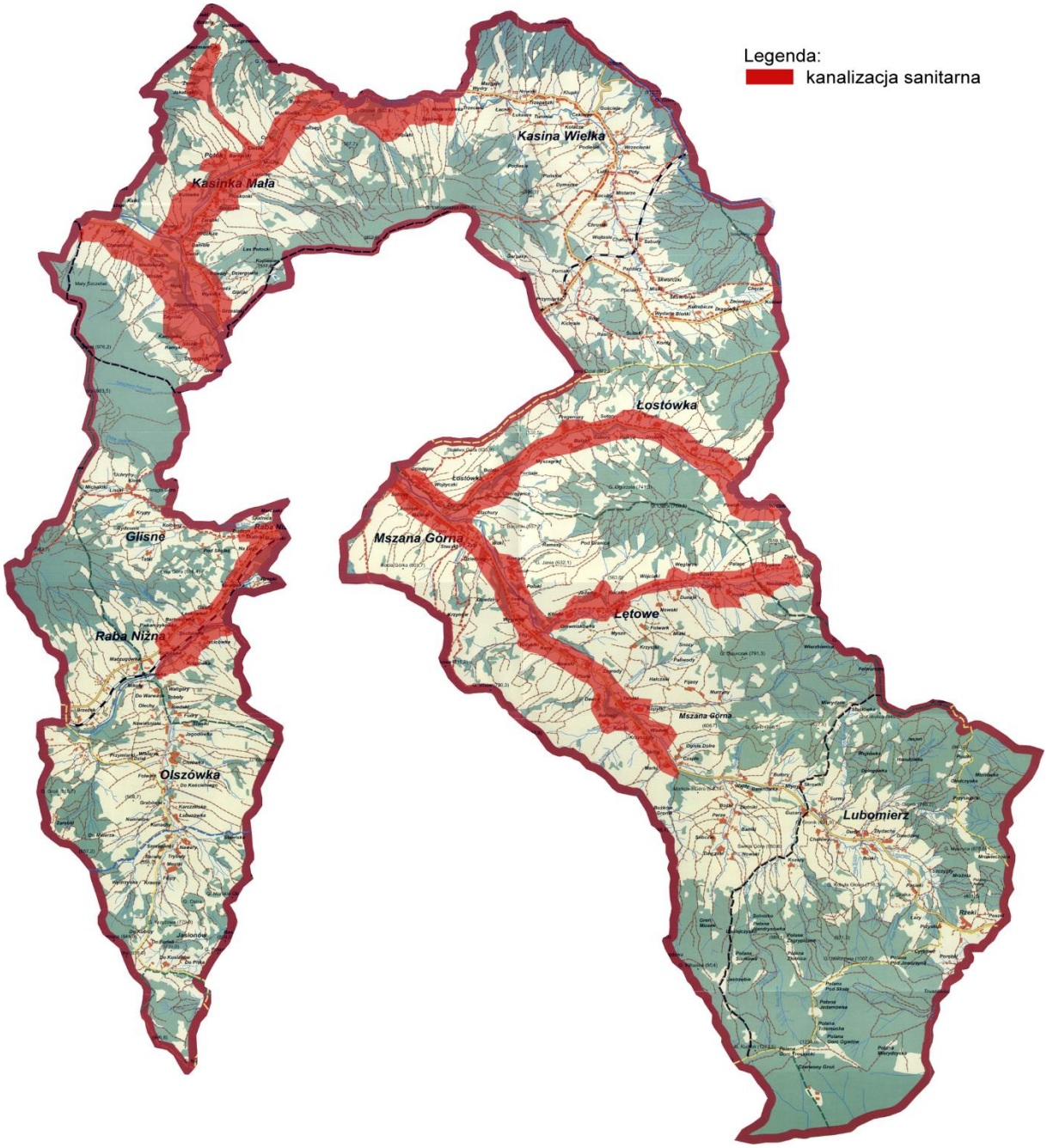
Do kanalizacji sanitarnej zostało przyłączonych 17 budynków.

Koszt inwestycji zrealizowanych zadań wyniósł 257.209,50 zł i obejmował koszty robót budowlanych oraz nadzoru autorskiego i inwestorskiego.

Gminna sieć kanalizacyjna na koniec roku 2020 liczyła 167,6km. Z kanalizacji korzysta 43 % mieszkańców Gminy Mszana Dolna. Do kanalizacji podłączonych jest blisko 1220 budynków mieszkalnych i podmiotów gospodarczych.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. istniało 1210 przyłączy do sieci kanalizacyjnej.

Kanalizacja sanitarna w Gminie Mszana Dolna – stan na koniec 2020r.

Sieć wodociągowa:

Długość czynnej sieci wodociągowej na początek 2020 r. wynosiła (37,57) km, a na koniec (37,57) km. Dostęp do sieci wodociągowej w gminie posiada 29 % mieszkańców. Siec wodociągowa jest zarządzana przez spółki wodociągowe oraz stanowi własność mieszkańców (wodociągi prywatne i osiedlowe).

Stan dróg na terenie gminy

Drogi krajowe:

1. Droga krajowa DK 28 Zator-Medyka – w miejscowości Raba Niżna w km 72+650 – 77+900 i w miejscowości Kasina Wielka w km 85+090 – 90+500.

Łącznie dróg krajowych: 10,660 km

Drogi wojewódzkie:

1. Droga wojewódzka DW 964 Kasina Wielka-Biskupice Radłów w miejscowości Kasina Wielka w km od odc. 010 km 0+000 do odc. 020 km 1+300.
2. Droga wojewódzka DW 968 Lubień-Zabrzeż w miejscowości Kasinka Mała od odc. 010 km 2+500 do odc. 020 km 1+580 i w miejscowości Mszana Górna od odc. 040 km 0+010 do odc. 060 km 11+200

Łącznie dróg wojewódzkich: 26,500 km

Drogi powiatowe:

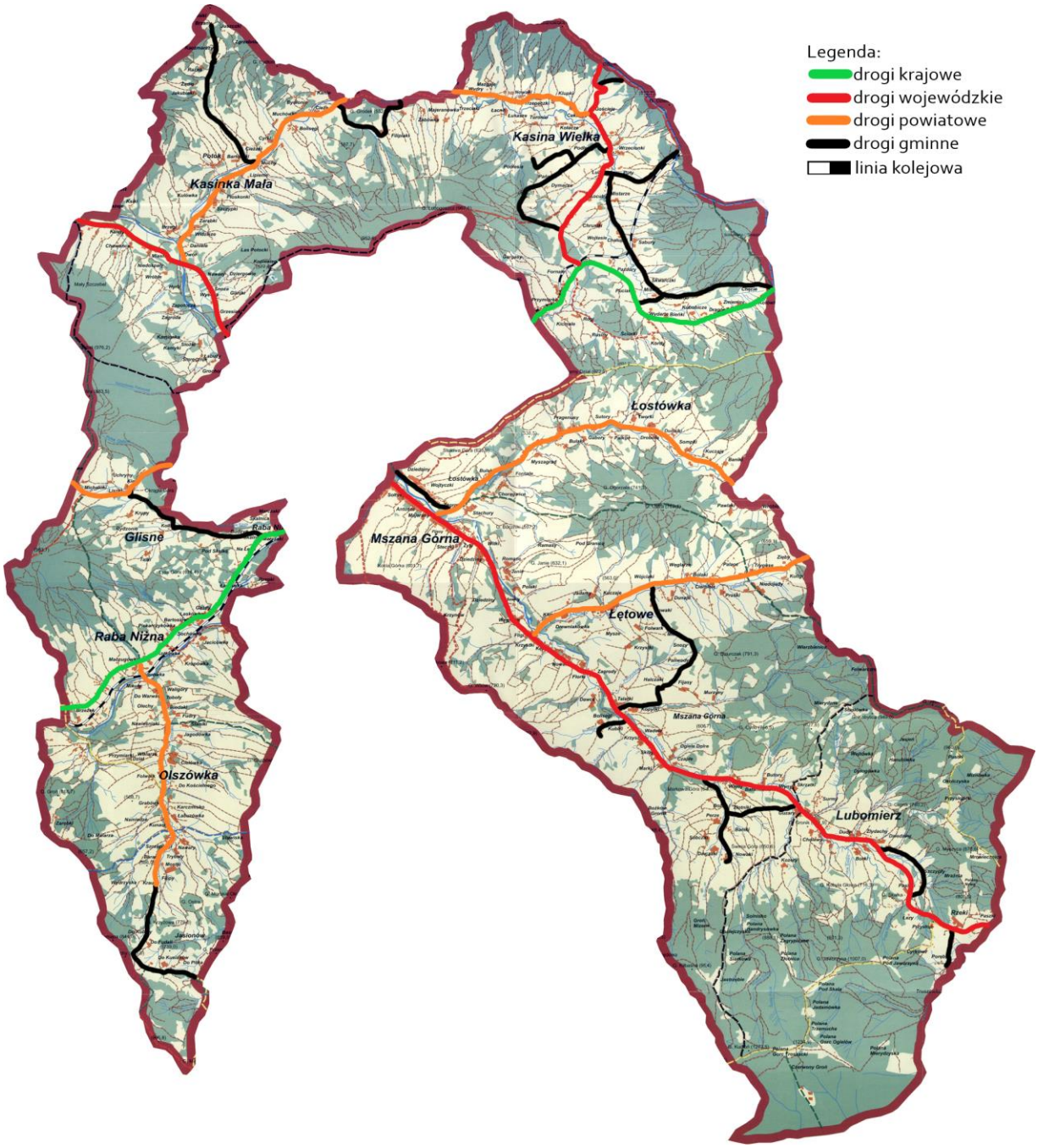
1. Droga powiatowa nr 1625K Tenczyn-Glisne-Mszana Dolna w km 4+543 - 6+347 (1,804 km)
2. Droga powiatowa nr 1626K Kasinka Mała–Węglówka-Kasina Wielka w km 0+000 – 4+629 i w km 6+871 – 9+468 (7,226 km)
3. Droga powiatowa nr 1616K Mszana Górna-Łostówka-Podłopień w km 0+000 - 6+246 (6,246 km)
4. Droga powiatowa nr 1615K Mszana Górna-Łętowe-Wilczyce w km 0+000 - 5+286 (5,286 km)
5. Droga powiatowa nr 1627K Raba Niżna-Olszówka w km 0+000 – 4+467 (4,467 km)

Łącznie dróg powiatowych: 25,170 km

Drogi gminne:

1. Droga gminna 604301K Kasina Wielka - Szymony – Gruszowiec – 5,230 km
2. Droga gminna 604302K Kasina Wielka - Stacja PKP – Skrzydlna – 1,850 km
3. Droga gminna 604303K Kasina Wielka - Pańskie – Krzykacze – 4,670 km
4. Droga gminna 604304K Kasina Wielka – Ługowina – 0,600 km
5. Droga gminna 604305K Mszana Górna - Bolisęgi–Konina – 0,700 km
6. Droga gminna 604306K Raba Niżna - Gęsia Szyja – Glisne – 3,018 km
7. Droga gminna 604307K Kasinka Mała – Łopuszne – 3,520 km
8. Droga gminna 604308K Kasinka Mała - Filipiaki – Węglówka – 2,400 km
9. Droga gminna 604309K Mszana Górna - Nowa Wieś – Łętowe – 3,770 km
10. Droga gminna 604310K Lubomierz - Królewska Góra – 1,610 km
11. Droga gminna 604311K Lubomierz - Frankówka – Przysłop – 1,650 km
12. Droga gminna 604312K Olszówka – Jasionów – 2,800 km
13. Droga gminna 604313K Lubomierz - Przysłop – Młyny – 1,060 km
14. Droga gminna 604314K Królewska Góra - Złotniki - Centrum Wsi – 1,300 km
15. Droga gminna 604315K Łostówka - Pod Skałą – 1,170 km

Łączna długość: 35,348 km.

Infrastruktura drogowa w gminie obejmowała na 1 stycznia 2020 r. 35,348 km dróg gminnych i 215 km dróg wewnętrznych. Na dzień 31 grudnia 2020 r. długość dróg nie uległa zmianie. Drogi asfaltowe stanowiły na początku 2020 r. 81% wszystkich dróg, a pod koniec poprzedniego roku 81,5%.

Stan dróg według Systemu Oceny Stanu Nawierzchni, w podziale na poszczególne kategorie dróg publicznych, był następujący:

- drogi 7 szt. – stan bardzo dobry,
- drogi 4 szt. – stan dobry,
- drogi 4 szt. – stan dostateczny.

Obiektów mostowych na dzień 31 grudnia 2020 r.:

- mosty – 51 szt.
- przepusty – 35 szt.

W 2020 roku zmodernizowano 15 dróg o nawierzchni asfaltowej oraz 1 most.

Gmina wspólnie z Powiatem Limanowskim wybudowała 1,3 km chodnika dla pieszych w ciągu dróg powiatowych.

Wybudowano 1,3 km oświetlenia ulicznego.

Wydatki poniesione na modernizacje i inwestycje drogowe

Interwencyjne prace sprzętem związane z wystąpieniem intensywnych opadów deszczu na terenie Gminy Mszana Dolna w dniu 11.06.2020 r. – w m. Glisne	25 500,00 zł
Interwencyjne prace sprzętem związane z wystąpieniem intensywnych opadów deszczu na terenie Gminy Mszana Dolna w dniu 21.06.2020 r. – w m. Kasina Wielka	14 760,00 zł
Interwencyjne prace sprzętem związane z wystąpieniem intensywnych opadów deszczu na terenie Gminy Mszana Dolna w dniu 21.06.2020 r. – w m. Kasina Wielka	1 980,00 zł
Interwencyjne prace sprzętem związane z wystąpieniem intensywnych opadów deszczu na terenie Gminy Mszana Dolna w dniu 21.06.2020 r. – w m. Kasina Wielka	14 550,00 zł
Interwencyjne prace sprzętem związane z wystąpieniem intensywnych opadów deszczu na terenie Gminy Mszana Dolna w dniu 21.06.2020 r. – w m. Kasinka Mała	3 310,00 zł

Interwencyjne prace sprzętem związane z wystąpieniem intensywnych opadów deszczu na terenie Gminy Mszana Dolna w dniu 21.06.2020 r. – w m. Kasinka Mała	14 501,70 zł
Interwencyjne prace sprzętem związane z wystąpieniem intensywnych opadów deszczu na terenie Gminy Mszana Dolna w dniu 21.06.2020 r. – w m. Kasinka Mała	500,00 zł
Interwencyjne prace sprzętem związane z wystąpieniem intensywnych opadów deszczu na terenie Gminy Mszana Dolna w dniu 21.06.2020 r. – w m. Kasinka Mała	500,00 zł
Interwencyjne prace sprzętem związane z wystąpieniem intensywnych opadów deszczu na terenie Gminy Mszana Dolna w dniu 21.06.2020 r. – w m. Kasinka Mała	2 509,20 zł
Interwencyjne prace sprzętem związane z wystąpieniem intensywnych opadów deszczu na terenie Gminy Mszana Dolna w dniu 21.06.2020 r. – w m. Kasinka Mała	13 279,55 zł
Interwencyjne prace sprzętem związane z wystąpieniem intensywnych opadów deszczu na terenie Gminy Mszana Dolna w dniu 21.06.2020 r. – w m. Łostówka	6 150,00 zł
Interwencyjne prace sprzętem związane z wystąpieniem intensywnych opadów deszczu na terenie Gminy Mszana Dolna w dniu 21.06.2020 r. – w m. Olszówka	10 000,00 zł
Montaż oprawy oświetleniowej w miejscowości Mszana Górna	861,00 zł
Remont oświetlenia ulicznego w miejscowości Glisne i Mszanie Górnej	7 257,00 zł
Wykaszanie placu oraz poboczy przy drogach gminnych na terenie Gminy Mszana Dolna – 2020 r. - Zadanie nr 1 obejmujące drogi w miejscowości Olszówka i Raba Niżna	2 332,50 zł
Wykaszanie placu oraz poboczy przy drogach gminnych na terenie Gminy Mszana Dolna – 2020 r. - Zadanie nr 2 obejmujące drogi w miejscowości Lubomierz, Mszana Górna, Łętowe i Łostówka	2 780,00 zł
Wykaszanie placu oraz poboczy przy drogach gminnych na terenie Gminy Mszana Dolna – 2020 r. - Zadanie nr 3 obejmujące drogi w	5 150,40 zł

miejscowości Kasina Wielka i Kasinka Mała	
Wykaszanie placu oraz poboczy przy drogach gminnych na terenie Gminy Mszana Dolna – 2020 r. - Zadanie nr 4 obejmujące plac przy stadionie KS "WITÓW" w Mszanie Górnej	3 550,00 zł
Opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania pn.: „Przebudowa drogi gminnej nr 604301K „Kasina Wielka-Szymony-Gruszowiec" w miejscowości Kasina Wielka	394 584,00 zł
Opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania pn. „Przebudowa drogi gminnej „Raba Niżna – Gęsia Szyja - Glisne" w miejscowości Raba Niżna i Glisne	247 941,56 zł
Remont drogi na os. Niedośpiały w miejscowości Kasinka Mała	61 494,34 zł
Modernizacja drogi rolniczej Łętowe-Antosze w km 0+000 – 0+470	246 000,00 zł
Modernizacja drogi rolniczej Mszana Górna – Bolisęgi	224 962,57 zł
Remont drogi na os. Stachury w miejscowości Łostówka	31 600,00 zł
Opracowywanie uproszczonych dokumentacji technicznych - modernizacji mostu w ciągu drogi do os. Dawce w miejscowości Mszana Górna.	13 530,00 zł
Modernizacja mostu w ciągu drogi do os. Dawce w miejscowości Mszana Górna	170 151,93 zł
Modernizacja drogi do os. Gacki w miejscowości Olszówka	240 000,00 zł
Modernizacja drogi na os. Cygale w miejscowości Kasina Wielka	201 787,96 zł
Utwardzenie placu postojowego przy Szkole Podstawowej w Olszówce	7 995,00 zł
Remont parkingu przy Urzędzie Gminy Mszana Dolna	47 497,68 zł
Remont cząstkowy dróg na terenie Gminy Mszana Dolna	127 920,00 zł
Praca koparką oraz zakup i dostawa koryt betonowych na os. Węglarze i Zieby w miejscowości Łętowe	6 555,90 zł

Modernizacja drogi na os. Pajdziki-Surmy w miejscowości Lubomierzu	352 000,00 zł
Naprawa drogi gminnej nr 604307K Kasinka Mała – Łopuszne w miejscowości Kasinka Mała	376 036,08 zł
Remont dróg osiedlowych w miejscowości Kasina Wielka – os. Skwarczki, Szymony, Kordy, Kopytki, Fornale	2 400,00 zł
Remont drogi osiedlowo-polowej na os. Mastki w miejscowości Olszówka	12 560,40 zł
Remont parkingu przy cmentarzu na os. Kiece w miejscowości Glisne	5 000,00 zł
Opracowanie dokumentacji projektowej dla zadań pn: „Przebudowa drogi powiatowej nr 1615K Mszana Górna - Wilczyce w km 2+850 -5+310 w miejscowości Łętowe"	137 029,88 zł
Opracowanie dokumentacji projektowej dla zadań pn: „Przebudowa drogi powiatowej nr 1627K Raba Niżna - Olszówka wraz z budową chodnika i pobocza bitumicznego oraz oświetlenia ulicznego"	306 885,00 zł
Remont drogi Budzyń w miejscowości Raba Niżna	127 000,08 zł
Modernizacja dró na terenie Gminy Mszana Dolna - Zadanie nr 3 Modernizacja drogi na os. Żury w miejscowości Olszówka	259 002,01 zł
Modernizacja dró na terenie Gminy Mszana Dolna - Zadanie nr 1 Modernizacja drogi do os. Grzesiczki w miejscowości Kasina Wielka	178 000,00 zł
Modernizacja dró na terenie Gminy Mszana Dolna - Zadanie nr 2 Modernizacja drogi na os. Farganusy w miejscowości Łostówka	396 184,85 zł
Remont drogi gminnej Łetowe - Krzystki w miejscowości Łętowe	444 000,00 zł
Remont drogi gminnej Kasina Wielka - Brzegi dz. ew. nr 1489 w m. Kasina Wielka	113 301,45 zł
Wykonanie prac geodezyjnych ustalenia przebiegu granic dz. ew. nr 1489 w miejscowości Kasina Wielka	3 700,00 zł
Remont cząstkowy drogi na os. Niedośpiały w miejscowości Łostówka	4 999,95 zł

Remont cząstkowy drogi Kasina Wielka-Gruszowiec w m. Kasina Wielka	3 000,00 zł
Remont odwodnienia w ciągu drogi na os. Cygale i Mazgaje w miejscowości Kasina Wielka	8 375,00 zł
Remont parkingu przy Kościele w miejscowości Lubomierz	47 361,96 zł
Remont dróg na terenie miejscowości Łętowe	9 655,50 zł
Remont drogi na os. Cyrkowe w miejscowości Lubomierz	6 150,00 zł
Remont barier mostowych na drodze wewnętrznej do os. Pajdziki w miejscowości Lubomierz	14 883,00 zł
Remont odwodnienia na os. Marki i Krzystki w miejscowości Mszana Górna	11 392,10 zł
Remont odwodnienia na os. Janie w miejscowości Mszana Górna	12 805,00 zł
Remont odwodnienia na os. Malce w miejscowości Mszana Górna	9 970,00 zł
Montaż tablic informacyjnych z programu Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych	4 500,00 zł
Remont odwodnienia na os. Ściurki w miejscowości Kasina Wielka	15 753,72 zł
Remont odwodnienia w ciągfu drogi osiedlowo-polowej na os. Żury w miejscowości Olszówka	3 923,70 zł
Remont parkingu przy Szkole Podstawowej w Olszówce	12 560,40 zł
Remont dróg osiedlowo-polowych w miejscowości Kasina Wielka	12 669,74 zł

Inwestycje kubaturowe:

W gminie prowadzono następujące inwestycje w 2020 r.:

1. **Modernizacja wielofunkcyjnego boiska przyszkolnego przy Zespole Placówek Oświatowych w m. Raba Niżna**.

Inwestycja ta w roku 2020 została wykonana w całości i przekazana do użytkowania. Całkowita wartość zadania wyniosła 227.788,13 zł.

Na realizację tego zadania pozyskaliśmy dotację z Budżetu Województwa Małopolskiego w ramach programu Małopolska Infrastruktura Rekreacyjno-Sportowa MIRS" w wysokości 152.320,00 zł oraz z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w kwocie 73.212,80 zł.

2. **Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej nr 1 w Mszanie Górnej.**

Całkowita wartość zadania: 151.189,41 zł.

Inwestycję sfinansowano ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w kwocie 135.695,00 zł. Pozostałe środki pochodziły z budżetu gminy.

3. **Wykonanie monitoringu wizyjnego zewnętrznego w budynku Zespołu Szkoły i Przedszkola nr 2 w Kasinie Wielkiej.**

Całkowita wartość zadania wyniosła 37.700,00 zł, które pochodziły całkowicie ze środków własnych gminy.

4. **Zagospodarowanie rekreacyjnego terenu w Kasince Małej w ramach projektu „Otwarte Strefy Aktywności"**

Inwestycja ta w roku 2020 została wykonana w całości i przekazana do użytkowania. Całkowita wartość zadania wyniosła 326.238,28 zł.

Na realizację tego zadania pozyskaliśmy dotację ze Środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej Ministerstwa Sportu i Turystyki w ramach programu rozwoju Małej Infrastruktury Sportowo Rekreacyjnej – OSA w wysokości 50.000,00 zł, pozostała kwota w wysokości 295.488,28 zł pochodziła ze środków własnych gminy.

5. **Budowa Sali gimnastycznej z zapleczem przy Zespole Szkoły i Przedszkola w Mszanie Górnej**

Inwestycja została zakończona i dopuszczona do użytkowania w 2020 r.

Całkowity koszt zadania wyniósł 3.654.586,41 zł. Gmina otrzymała na to zadanie dofinansowanie z Ministerstwa Sportu w kwocie 1.964.200,00 zł.

6. **Modernizacja sanitariatów w Zespole Placówek Oświatowych w Rabie Niżnej.**

Całkowita wartość zadania wyniosła 154.926,98 zł które pochodziły całkowicie ze środków własnych.

7. **Przebudowa i rozbudowa ośrodka zdrowia na potrzeby Środowiskowego Domu Samopomocy w Mszanie Górnej.**

Zadanie będzie w części sfinansowanie w formie dotacji z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO WM w wysokości 1.507.705,96 zł.

Planowany termin oddania do użytkowania obiektu: lipiec 2021.

Rozdział XII

Ochron Środowiska, gospodarka komunalna

Podejmowane działania w ramach ochrony środowiska i gospodarki komunalnej prowadzone są w oparciu o następujące dokumenty strategiczne:

- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2016-2020
- Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Mszana Dolna
- Gminny Program Ochrony Środowiska
- Program Unieszkodliwiania Wyrobów Zwierających Azbest
- Wieloletni program gospodarki mieszkaniowym zasobem gminy na lata 2018-2022

Gospodarka odpadami

Przepisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach obligują gminę do zorganizowania odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy. W zamian za uiszczaną przez mieszkańców opłatę gmina gospodaruje odpadami komunalnymi na swoim terenie. Gmina objęła również systemem właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne oraz nieruchomości wykorzystywane na cele rekreacyjno - wypoczynkowe.

Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych, niezamieszkałych oraz rekreacyjnych w roku 2020 była firma TRASZKAN S.J S.F.Z . SROKA z siedzibą w Zegartowicach 105, zgodnie z umową Nr IZP.272.26.2020.PN.UE zawartą na okres od 1.01.2020 r. do 31.12.2020 r.

W ramach nowego systemu odbioru odpadów komunalnych właściciele nieruchomości z terenu gminy Mszana Dolna mieli możliwość selektywnego zbierania odpadów w podziale na 8 frakcji, a w sezonie grzewczym od października do marca firma obsługująca gminę odbierała również popiół. W ramach wnoszonych opłat za odbiór odpadów, mieszkańcy mogli oddać odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, sprzęt AGD,

(bez limitu) oraz odpady budowalne – do 1m³/ rok, a także opony - max. 10 sztuk. Odpady te odbierane są po telefonicznym zgłoszeniu do urzędu gminy, w terminie do 30 dni od dnia zgłoszenia. W przypadku odpadów budowalnych powyżej 1 m³ - odpady są odbierane po

telefonicznym zgłoszeniu za dodatkową opłatą u operatora obsługującego gminę, po wcześniejszym wynajęciu kontenera wg cennika, który przedstawia operator.

Koszty wywozu odpadów komunalnych (odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych) wyniósł: 2 778,000.00 **zł.**

Koszty obsługi systemu: **139,224.06 zł.**

Wpływy z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w 2020 r. wynosiły:

2 910,057.52 zł.

Łączna kwota wydatków w 2020 r. to: **2 917,224.06 zł.**

Na dzień 31 grudnia 2020 r. liczba osób zameldowanych na stałe lub czasowo na terenie Gminy Mszana Dolna wynosiła 17 635. Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi do końca 2020 r. objęto 4252 gospodarstw, w tym: 421 domków letniskowych i 183 przedsiębiorców (nieruchomości niezamieszkałe).

W 2020 r. stawki opłat w gminie Mszana Dolna wynosiły następująco:

Miesięczna stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od właścicieli nieruchomości, na której zamieszkują mieszkańcy wynosiła:

18,00 zł miesięcznie od gospodarstwa domowego jednoosobowego,
36,00 zł miesięcznie od gospodarstwa domowego dwuosobowego,
56,00 zł miesięcznie od gospodarstwa domowego 3 osobowego,
75,00 zł miesięcznie od gospodarstwa domowego czteroosobowego i więcej.

W przypadku stwierdzenia, że odpady zostały zgromadzone w sposób nieselektywny opłata zwiększa się o 100%.

Stawki opłat za odbiór pojemników na odpady komunalne dla nieruchomości niezamieszkałych wynosiły:

Pojemność pojemnika [litry]	Stawka opłaty [zł]	Pojemność pojemnika [m3]	Stawka opłaty [zł]
120	5,91 zł	5	246,27 zł
240	11,82 zł	7	344,78 zł
1100	54,18 zł	10	492,55 zł

W przypadku stwierdzenia, że odpady zostały zgromadzone w sposób nieselektywny opłata zwiększa się trzy krotnie.

Stawka opłaty od nieruchomości zamieszkałych sezonowo (domki letniskowe) wynosiła **180** zł za rok. W przypadku stwierdzenia, że odpady zostały zgromadzone w sposób nieselektywny opłata zwiększa się o 100%.

Na podstawie danych wynikających ze sprawozdań składanych przez podmiot odbierający odpady komunalne z terenu gminy Mszana Dolna przyjmuje się, że w roku 2020 na terenie gminy Mszana Dolna wytworzono ogółem: **2836,1130 Mg** odpadów komunalnych. Odpady zmieszane stanowiły **1176,4700 Mg,** odpady budowlane i rozbiórkowe: **273,0800 Mg,** oraz odpady selektywnie zebrane w tym odpady bio, odpady elektryczne i elektroniczne oraz opony: **1387 Mg.**

System gospodarki odpadami działa prawidłowo. Wykonawca usługi wywiązuje się z zawartej umowy m.in. poprzez właściwy odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych.

Gmina podejmuje działania edukacyjne mające na celu zwiększenie poziomu wiedzy mieszkańców gminy w zakresie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz upowszechnienie nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi.

Zaplanowanym celem jest budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów na terenie Gminy Mszana Dolna, który zwiększy świadomość ekologiczną mieszkańców, skuteczniejszą segregacje odpadów, a także zapobiegnie powstawaniu *dzikich wysypisk* na terenie gminy.

Ochrona powietrza

Działania na rzecz poprawy, jakości powietrza w gminie:

Gmina bierze udział w projekcie LIFE Małopolska w Czystej Atmosferze, mającym na celu podejmowania działań na rzecz poprawy, jakości powietrza na obszarze województwa. W ramach programu podejmowano szereg działań w tym:

Akcje edukacyjno-informacyjne dla mieszkańców:

- Akcje informacyjne poprzez dystrybucje ulotek i plakatów pt.: "Ocieplam dom i walczę ze smogiem", "Ogrzewaj mądrze z TAURONEM", Ulotka Fundacji DOMENERGIA dot. programu "Czyste powietrze", „W twoim domu mieszka złodziej”. Miejsca dystrybucji: Urząd Gminy, Ośrodki Zdrowia;
- Przeprowadzono 2 konkursy ekologiczne dla dzieci.
- Zorganizowano dla dzieci spektakl ekologiczny pt.: „Podniebna misja”.

W lipcu w Mszanie Dolnej zorganizowano spotkanie otwarte dla mieszkańców gminy Mszana Dolna zainteresowanych pomocą w wypełnianiu wniosku do programu "CZYSTE POWIETRZE". Gmina brała także udział w pilotażowym programie organizowanym przez Ministerstwo Środowiska „ZONE”, który został zakończony w 2020 r. W ramach tego projektu na terenie gminy umieszczono stację badawczą monitorującą jakość powietrza, z której zapis jest dostępny na stronie gminy. Ponadto w ramach programu odbyły się badania spirometryczne dla uczniów szkół gminnych. Informacja o stanie powietrza umieszczana jest na stronie urzędu w zakładce "STAN POWIETRZA" oraz na portalu firmy Airly (odczyt rzeczywisty z czujnika zamontowanego na terenie gminy). Stworzono fanpage "WYMIEŃ PIEC Z DOFINANSOWANIEM.

Na bieżąco udzielana jest pomoc mieszkańcom w formie informacji i porad. Udzielono pomocy mieszkańcom w ilości ponad 1000 porad. Najczęściej udzielane odpowiedzi i wyjaśnienia dotyczyły następujących tematów: efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii, programy wsparcia dla indywidualnych odbiorców oraz dla przedsiębiorców dotyczące OZE, niska emisja-powstawanie oraz sposoby jej ograniczania, nowoczesne systemy grzewcze, aspekty ekonomiczne dotyczące wymiany źródeł ciepła, konsultacji dotyczących programu RPO 4.4.2 i 4.4.3 i "Czyste powietrze".

Przeprowadzono 41 kontroli palenisk i nie stwierdzono naruszenia przepisów.

Projekty wspierające mieszkańców w wymianie przestarzałych nieefektywnych źródeł ciepła:

Realizacja projektu **„Ochrona środowiska naturalnego Gminy Mszana Dolna poprzez wymianę starych pieców węglowych na nowoczesne kotły w ramach RPO działanie 4.4.3."** o numerze RPMP.04.04.03-12-0109/17 w 2020 r.

1. Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych – Dotacja do wymiany urządzeń grzewczych – 40 szt. **345.950,00 zł**
2. Kontrole wykonanych inwestycji **– 7.496,99 zł**
3. Materiały promocyjne, koszt szkoleń, pozostałe koszty –**3,410 zł.**

Razem : **356.856,99 zł**

Realizacja projektu o numerze RPMP.04.04.02-12-0108/17 pn. **„Ochrona środowiska naturalnego Gminy Mszana Dolna poprzez wymianę starych pieców na nowoczesne kotły w ramach działania 4.4.2"** w 2020 r.

1. Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych – Dotacja do wymiany urządzeń grzewczych **– 41 szt.- 568.130,54 zł**

2. Kontrole wykonanych inwestycji **–13.019,55 zł**

3. Materiały promocyjne, koszt szkoleń, pozostałe koszty –**11.249,14 zł**

Razem : **592.399,23 zł.**

Koniec roku 2020 r. to również zamknięcie realizacji projektu pn. „Ochrona środowiska naturalnego Gminy Mszana Dolna poprzez wymianę starych pieców na nowoczesne kotły w ramach działania 4.4.2", w ramach którego wykonano 155 modernizacji kotłowni wraz z wymianą na kotły gazowe (147 szt.) i kotły na biomasę (8 szt.). Wartość otrzymanego dofinansowania dotycząca samej wymiany starych kotłów węglowych na nowoczesne kotły w ramach działania 442 wyniosła 2 121 481,14 zł.

W ramach realizacji projektu wykonane zostały kontrole wykonanych modernizacji instalacji centralnego ogrzewania i cwu we wszystkich 155 modernizacjach. Ponadto przeprowadzono 3 spotkania informacyjne z mieszkańcami na temat m.in.. ochrony środowiska, a w szczególności powietrza. Projekt przewidywał wykonanie materiałów promocyjnych: teczki,

roll-up, ulotki, plakaty, breloki które przekazywano mieszkańcom. Wartość kwalifikowana w ramach projektu wyniosła 2.169.687,48 zł w tym wartość dofinansowania 2.136.141,46 zł.

Gmina Mszana Dolna na koniec roku 2020 r. podpisała porozumienie o współpracy w ramach programu „Czyste powietrze". Dzięki porozumieniu Ekodoradca pomaga mieszkańcom w wypełnianiu wniosków i przekazuje informacje na temat programu.

Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Działania na rzecz utylizacji wyrobów zawierających azbest

Projekt pn. „Demontaż i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Mszana Dolna", realizowany jest ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014 – 2020, Oś Priorytetowa 5 Ochrona środowiska, Poddziałanie 5.2.2 Gospodarka odpadami. W ramach projektu wykonywane są nieodpłatnie: demontaż pokryć dachowych zawierających azbest, ich pakowanie, transport i unieszkodliwienia składowisku odpadów niebezpiecznych. Istnieje też możliwość nieodpłatnego przekazania do unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest, składowanych w gospodarstwach, których nie wolno już stosować jako pokrycia dachowe. Bezpieczne użytkowanie wyrobów zawierających azbest jest możliwe do 2032 r. pod warunkiem stwierdzenia braku widocznych uszkodzeń mogących stwarzać zagrożenie emisją azbestu do środowiska (załącznik do uchwały Nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032).

W roku 2020 zdemontowano 390,53 Mg wyrobów zawierających azbest z 69 nieruchomości oraz zebrano 64,84 Mg gruzu wyrobów zawierających azbest z 27 nieruchomości. Ogółem do dnia 31.12.2020 r. w ramach projektu unieszkodliwiono 1399,59 Mg wyrobów zawierających z 373 nieruchomości, w tym:

- zdemontowano 898,045 Mg wyrobów zawierających azbest ze 179 nieruchomości (36,3 %),
- zebrano 501,545 Mg gruzu wyrobów zawierających azbest ze 194 nieruchomości (79,4%).

Gospodarka komunalna:

W dyspozycji Gminy Mszana Dolna znajduje się 9 lokali mieszkalnych:

- w budynku Ośrodka Zdrowia w Rabie Niżnej 4 mieszkania, w tym 1 mieszkanie chronione;
- w budynku Ośrodka Zdrowia w Kasinie Wielkiej 3 lokale mieszkalne, w tym 2 lokale socjalne;
- w budynku Szkoły Podstawowej w Łostówce 1 lokal mieszkalny;
- w budynku Szkoły Podstawowej nr 2 w Kasince Małej 1 lokal mieszkalny.

Ponadto 1 lokal mieszkalny znajduje się w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Lubomierzu i jest w dyspozycji Zarządu OSP w Lubomierzu.

Gmina Mszana Dolna dzierżawi lokale użytkowe w budynkach ośrodków zdrowia w Rabie Niżnej, Kasince Małej, Kasinie Wielkiej oraz w budynku OSP w Lubomierzu. Najemcami lokali są Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej świadczące usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej.

Z uwagi na trwające roboty budowlane Ośrodek Zdrowia w Mszanie Górnej tymczasowo funkcjonuje w budynku socjalnym Ludowego Klubu Sportowego WITÓW w Mszanie Górnej.

W dzierżawie lub najmie znajdują się również pomieszczenia w budynkach stanowiących własność Gminy Mszana Dolna, a to;

- pomieszczenia w budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Lubomierzu - centrala telefoniczna TP;
- pomieszczenia w budynku Ośrodka Zdrowia w Kasinie Wielkiej – placówka Banku Spółdzielczego w Mszanie Dolnej, Punkt Aptecznej Apteki z Brzeznej;
- pomieszczenia w budynku Ośrodka Zdrowia w Rabie Niżnej – punkt apteczny Apteki APIS z Łącka;
- sklepik szkolny w budynku szkoły podstawowej nr 2 w Kasinie Wielkiej;
- Dom Spokojnej Starości w budynku byłej Szkoły Podstawowej nr 3 w Lubomierzu;
- odział banku PEKAO i punkt ubezpieczeń w budynku Urzędu Gminy Mszana Dolna.

W 2020 roku poza przebudową budynku ośrodka zdrowia w Mszanie Górnej nie prowadzono robót remontowych, nie licząc bieżących prac eksploatacyjnych i konserwacyjnych.

Pilnego remontu wymaga dach budynku byłej szkoły podstawowej nr 3 w Lubomierzu.